

Ester Jensen og Susse Laustsen

Overvågning af fremdriften i arbejds miljøarbejdet i virksomhederne 2004

Visionsrapport - Ulykker

Juni 2005

Ester Jensen og Susse Laustsen

Overvågning af fremdriften i arbejds miljøarbejdet i virksomhederne 2004

Visionsrapport - Ulykker

Juni 2005

Dokument nr. Visionsrapport - ulykker
Revision nr. 03Final
Udgivelsesdato 1. juni 2005

Udarbejdet ETJ, SUL
Kontrolleret SUL, ETJ
Godkendt PEA

Indholdsfortegnelse

1	Forord	4
2	Resumé	6
2.1	Metode og datamateriale	6
2.2	Resultater	7
2.3	Konklusion	10
3	Indledning	12
3.1	Handlingsprogrammet for et rent arbejdsmiljø år 2005	12
3.2	Overvågningen af fremdriften i forhold til handlingsprogrammet	13
3.3	Virksomhedsovervågningen 2004	14
3.4	Særlige metodiske forhold i ulykkesvisionen	17
4	Datamateriale	18
4.1	Indledning	18
4.2	Branchegrupper omfattet af visionen	18
4.3	Udtræk af arbejdssteder	19
4.4	Interviewundersøgelsen	20
4.5	Arbejdsstedsbesøgene	27
4.6	Vurdering af datamaterialet	29
4.7	Præsentation af datamaterialet i rapporten	30
5	Organiseringen og det almene arbejdsmiljøarbejde	33
5.1	Indledning	33
5.2	Organisering af arbejdsmiljøarbejdet	33
5.3	BST-tilknytning	35
5.4	Arbejdsmiljøpolitik	37
5.5	Arbejdspladsvurdering	38
5.6	Holdningen til arbejdsmiljø	50
5.7	Sammenfatning	60

6	Behovet for forebyggende foranstaltninger	64
6.1	Ulykker eller tilløb til ulykker	64
6.2	Risici, som kan føre til arbejdsulykker	69
6.3	Manuelle transporter	71
6.4	Varme processer	73
6.5	Kryds mellem udvalgte indikatorer	76
6.6	Sammenfatning	77
7	Forudsætninger for de forebyggende foranstaltninger	80
7.1	Indledning	80
7.2	Kendskab til skriftlige kilder	80
7.3	Brug af skriftlige kilder	83
7.4	Brug af konsulenter	87
7.5	Deltagelse i kurser	89
7.6	Undersøgelse af ulykker	92
7.7	Vurderinger af indsatser	94
7.8	Medarbejderinddragelse	98
7.9	Politikker og strategier mv.	102
7.10	Registrering og håndtering af ulykker	104
7.11	Kryds mellem udvalgte indikatorer	109
7.12	Sammenfatning	111
8	Forebyggende foranstaltninger	115
8.1	Indledning	115
8.2	Sikkerhedsudstyr på maskiner og redskaber	115
8.3	Håndværktøj	118
8.4	Brugsanvisninger for CE-mærkede maskiner	120
8.5	Arbejde fra højder	122
8.6	Intern transport	125
8.7	Våde, fedtede eller glatte gulve eller arbejdsunderlag	130
8.8	Oprydning- og rengøringsniveau	132
8.9	Sikkerhedsudstyr	135
8.10	Sikkerhedsgennemgange	138
8.11	Instruktion og træning	141
8.12	Indkøb af nyt udstyr	144
8.13	Kryds mellem udvalgte indikatorer	145
8.14	Sammenfatning	147
9	Opsamling og diskussion	152
9.1	Indledning	152
9.2	Metode og datagrundlag	152

9.3	Organisering og alment arbejdsmiljøarbejde	154
9.4	Behovet for forebyggende foranstaltninger	155
9.5	Forudsætninger for de forebyggende foranstaltninger	156
9.6	Holdninger og handlinger	157
9.7	Foranstaltninger til forebyggelse af ulykker	158
10	Konklusion	160
	Referencer	162

Bilagsrapport

- Bilag A. Uddybet metodebeskrivelse
- Bilag B. Afgrænsning af branchegrupperne
- Bilag C. Spørgeskema til telefoninterview
- Bilag D. Frekvenstabeller for alle spørgsmål i telefoninterviewet
- Bilag E. Krydstabuleringer
- Bilag F. Interviewguide til arbejdsstedsbesøg

1 Forord

I 1996 fremlagde regeringen Handlingsprogrammet for et rent arbejdsmiljø år 2005. Hovedvisionen i programmet er, at

Alle danske virksomheder bør udgøre en sikker, sund og udviklende ramme for kreativitet, kvalitet og produktivitet som konkurrencemæssigt udgangspunkt for en bæredygtig udvikling med mennesket i centrum.

For at opnå perspektiv og dynamik i udviklingen af arbejdsmiljøet indeholder Handlingsprogrammet desuden syv tværgående visioner for arbejdsmiljøet år 2005.

Kort efter at regeringen havde fremlagt Handlingsprogrammet, nedsatte Arbejdsmiljørådet en arbejdsgruppe, der fik til formål at overvåge fremdriften i de syv visioner i Handlingsprogrammet. Arbejdsgruppen fik desuden til formål at udvikle metoder til overvågningen. Arbejdstilsynet blev tilknyttet det såkaldte overvågningsudvalg som sekretariat.

Overvågningsprogrammet, som overvågningsudvalget har etableret, omfatter følgende tre søjler:

- 1 En overvågning af risikofaktorer og helbredsforhold/-skader på baggrund af eksisterende datakilder.
- 2 En overvågning af fremdriften i de forebyggende aktiviteter på virksomhederne.
- 3 En overvågning af de øvrige arbejdsmiljøaktørers forebyggende aktiviteter.

Overvågningen i den første søjle har været etableret længe før Handlingsprogrammets vedtagelse. Den bygger først og fremmest på Arbejdstilsynets registre over anmeldte arbejdsulykker og anmeldte arbejdsbetingede lidelser samt Arbejdsmiljøinstituttets nationale arbejdsmiljøkohorte (NAK), tidligere kaldet Lønmodtagerundersøgelsen.

Overvågningen i den anden søjle begyndte i 2001 med den første runde af den såkaldte virksomhedsovervågning (VOV I).

Overvågningen i den tredje søjle omfatter Arbejdstilsynets aktiviteter samt BAR'enes aktiviteter finansieret af den såkaldte 80 procent-pulje.

Denne rapport er en del af formidlingen af resultaterne fra anden runde af virksomhedsovervågningen (VOV II). Dataindsamlingen i forbindelse med VOV II er gennemført i første halvår af 2004. Dataindsamlingen består af en telefoninterviewundersøgelse blandt et stort antal arbejdssteder og arbejdsstedsbesøg på et mindre antal arbejdssteder. Rapporten formidler resultaterne inden for ulykkesvisionen. Formidlingen består derudover af syv andre visionsrapporter, en sammenfattende rapport samt Arbejdstilsynets overvågningsrapport om udviklingstendenser i arbejdsmiljøet for de syv visioner i handlingsprogrammet om et rent arbejdsmiljø år 2005.

VOV II er gennemført for Arbejdstilsynet og Overvågningsudvalget af et konsortium bestående af COWI A/S, Teknologisk Institut og AKF under COWI's ledelse.

DMA/Research, BST Sjælland, BST job + miljø, CRECEA Afdeling Horsens (tidligere: Horsens BST-Center), WorkLife Partners (tidligere: BST Varde) og CRECEA Afdeling Næstved (tidligere: BST Storstrøm) har medvirket som underleverandører i forbindelse med dataindsamlingen. DMA/Research har bidraget til telefoninterviewundersøgelsen, og de øvrige har bidraget til arbejdsstedsbesøgene.

Konsortiets styregruppe for projektet består af afdelingschef Torben Bruun Hansen, COWI (formand), centerleder Kaj Olesen, Teknologisk Institut (frem til marts 2004), konstitueret centerleder Annemarie Holsbo, Teknologisk Institut (fra marts 2004) og docent Olaf Rieper, AKF.

Projektledelsen er varetaget af seniorprojektleder Per Tybjerg Aldrich, COWI i samarbejde med konsulent Marchen Vinding Petersen, COWI (metodeudvikling), konsulent Pernille Forchhammer, Teknologisk Institut (træningskoordinator) og seniorkonsulent Gitte Holm, Teknologisk Institut (dataindsamlingskoordinator). Konsulent Henrik Holm Jensen, COWI er statistik- og databaseansvarlig.

Cand.tech.soc. Ester Jensen, COWI er ansvarlig for ulykkesvisionen i samarbejde med arkitekt Susse Laustsen, COWI. Desuden har arbejdsmiljøkonsulent Gitte Leve Clausen WorkLife Partners, Cand.techn.soc. Henrik Bonnesen COWI a/s, og Kemotekniker Henrik Frederiksen COWI medvirket som arbejdsstedsbesøgere på visionen.

VOV II ville ikke være blevet en realitet, hvis ikke arbejdsstederne og interviewpersonerne på disse havde medvirket i forbindelse med dataindsamlingen. De takkes derfor for at have stillet sig til rådighed ved at deltage i telefoninterviews og arbejdsstedsbesøg.

2 Resumé

2.1 Metode og datamateriale

Anden runde af overvågningen af fremdriften i arbejdsmiljøarbejdet i virksomhederne (VOV II) er gennemført i foråret 2004. Dataindsamlingen i forbindelse med overvågningen er baseret dels på en telefoninterviewundersøgelse, dels på arbejdsstedsbesøg, som omfatter face-to-face interviews og observationer.

I denne rapport fremlægges resultaterne for den del af overvågningen, som vedrører ulykkesvisionen.

Branche grupper	Resultaterne er baseret på telefoninterviews med sædvanligvis både en ledelses- og en medarbejderrepræsentant på 612 arbejdssteder inden for følgende 13 branchegrupper: Fremstilling af transportmidler, Jern og metalvareindustri, Maskinindustri, Jord, beton, belægning, Murer-snedker og tømrerforretninger, Isolering og installation, Transport af gods, Træ og møbelindustri, Plast, gummi asfalt og mineralolie. Sten, ler og glas, Fjerkræslagterier, fiske- og foderfabrikker, Mejeriprodukter, Landbrug.
Arbejdsstedsbesøg	49 af de interviewede arbejdssteder har desuden haft besøg af en uvildig, professionel arbejdsmiljøspecialist med henblik på at samle data, der kunne bruges til at uddybe og fortolke resultaterne fra telefoninterviewundersøgelsen.
Udviklingen fra 2001 til 2004	De indsamlede data tegner et billede af arbejdsstedernes forebyggende aktiviteter i relation til ulykkesvisionen anno 2004. På grundlag af rådata fra første runde i 2001 af overvågningen (VOV I), som Arbejdstilsynet har stillet til rådighed, er det i et vist omfang muligt at beskrive udviklingen fra 2001 til 2004 i arbejdsstedernes visionsrettede arbejdsmiljøarbejde. På baggrund af en evaluering af første runde af overvågningen er der imidlertid udviklet en ny metode til udtræk af arbejdssteder og nye dataindsamlingsinstrumenterne til VOV II. Det er derfor kun i begrænset omfang muligt at beskrive udviklingen fra 2001 til 2004. Til gengæld er der etableret et datagrundlag, som kan fungere som baseline for eventuelle fremtidige runder af overvågningen.

Metoden er mere uddybende beskrevet i afsnit 3.3 samt i bilag A. Datamaterialet er mere uddybende beskrevet i kapitel 4.

2.2 Resultater

Arbejdsmiljø-
arbejdets organisering

Godt tre femtedele af de interviewede arbejdssteder har en formel organisering af arbejdsmiljøarbejdet. Arbejdsstedsbesøgene viser, at hvor sikkerhedsarbejdet ikke er formaliseret, foregår dialogen om ulykker på mange mellemstore og små arbejdssteder på morgen- og frokostmøder.

Undersøgelsen viser en udvikling mod, at ulykkesforebyggelse indgår i ledernes strategiske arbejde, idet der fra 2001 til 2004 er en stigning fra under en tredjedel til omkring halvdelen af arbejdsstederne, der har etableret skriftlig arbejdsmiljøpolitik.

Flere oplysninger om organiseringen af arbejdsmiljøarbejdet kan læses i afsnit 5.2

Arbejdsplads-
vurdering

Arbejdspladsvurdering (APV) er en velkendt metode til håndtering af arbejdsmiljøforhold på arbejdsstederne, og i 2004 svarer A-siden, at ca. fire femtedele af arbejdsstederne har foretaget APV, og B-siden svarer, at tre fjerdedele af arbejdsstederne har foretaget APV. Der er fra 2001 til 2004 for visionen som helhed sket en stigning i antallet af arbejdssteder, der svarer, at arbejdsstedet har gennemført en APV.

Om end der er et stort kendskab til APV, så viser såvel interviewundersøgelsen som arbejdsstedsbesøgene, at arbejdsstederne finder det lettere at kortlægge og løse arbejdsmiljøproblemerne gennem samtale end gennem skriftlig dokumentation. Vanskeligheden i at få den skriftlige dokumentation etableret ses blandt andet ved, at der ifølge B-sidens svar fra 2001 til 2004 er sket et fald i antallet af arbejdssteder, der har en skriftlig APV.

Der er en række indikatorer, der peger på, at der i højere grad foregår et systematisk forebyggende arbejde på de store end på mellemstore og små arbejdssteder. Eksempelvis er ifølge A-siden kun en sjettedel af de små arbejdssteder og ifølge B-siden en ottendedel af de små arbejdssteder gennem kortlægning blevet opmærksomme på arbejdsmiljøproblemer, medens ifølge A-siden er ca. syv tiendedele af de store arbejdssteder og ifølge B-siden knap seks tiendedele blevet opmærksomme på problemer gennem kortlægning.

Flere oplysninger om APV og kortlægning kan findes i afsnit 5.4.

Der er sket en holdningsændring omkring arbejdsmiljøniveauet, idet omkring syv tiendedele i 2004 i modsætning til tre femtedele i 2001 mener, at arbejdsmiljøet helst skal være bedre end det, som reglerne kræver. Denne holdning understreges desuden af, at hovedparten af interviewpersonerne svarer, at arbejdsstedet prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer højt.

Holdninger til
arbejdsulykker

Arbejdsstedernes holdninger til, hvad der er årsag til forekomsten af arbejdsulykker kan pege i flere retninger. Der er nogle svar, som viser, at arbejdsstederne i højere grad i 2004 end i 2001 mener, at ulykkerne på arbejdsstedet er tilfældige, hvilket indikerer, at arbejdsstederne ikke mener, at ulykker kan forebygges. Der er fx flere arbejdssteder i 2004 end i 2001, der mener, at mange

ulykker er hændelige uheld, og i interviewundersøgelsen i 2004 mener kun godt to femtedele fra A-siden og ca. tre femtedele fra B-siden, at de fleste arbejdsulykker kan forebygges med en bedre planlægning.

På den anden side har holdningen til, at det er medarbejdernes egen skyld, at ulykker sker, ændret sig. Der er således fra 2001 til 2004 sket et fald fra omkring ni tiendedele til omkring fire femtedele, der mener, at en del af ulykkerne sker, fordi medarbejderne er uforsigtige.

Flere oplysninger om holdninger til ulykkesforebyggelse kan findes i afsnit 5.5.

Kendskab til ulykker og risici

Arbejdsstederne er opmærksomme på, at der forekommer arbejdsulykker, og ca. tre femtedele af arbejdsstederne har rapporteret, at de nogensinde har oplevet en arbejdsulykke på arbejdsstedet. Det er bemærkelsesværdigt, at kun tre femtedele af de, der har bekræftet, at der har været arbejdsulykker inden for de sidste tre år på arbejdsstedet, svarer, at der er forekommet tilløb til ulykker på arbejdsstedet, og mindre end halvdelen af de, der har haft ulykker, registrerer tilløb til ulykker. At der således ikke er så mange arbejdssteder, der bevidst har fokus på tilløb til ulykker eller foretager en systematisk opsamling på erfaringerne, kan indikere, at arbejdsstederne har behov for viden om tilløb til ulykker.

Selvom mange arbejdssteder svarer, at der har forekommet ulykker, er der færre - godt to femtedele - der kæder ulykker sammen med risici på arbejdsstedet. Arbejdsstedsbesøgene afkræfter, at arbejdsstederne ikke kender til, hvilke risici de har, idet arbejdsstederne i dialog med besøgeren kan udpege en lang række risici.

Interviewundersøgelsen viser, at der arbejdes med forebyggelsen af kendte risici. Eksempelvis svarer mange arbejdssteder bekræftende på, at der er sket forbedringer i forebyggelse af ulykker med manuel transport, varme processer og stort arbejdspress.

Flere oplysninger om kendskab til risici i arbejdet kan findes i afsnit 6.1 og 6.2.

Skriftlige kilder og brug af konsulenter

Undersøgelsen viser, at arbejdsstederne henter viden og inspiration fra bekendtgørelser fra Arbejdstilsynet og materiale fra Arbejdstilsynet, BST, branchearbejdsmiljørådene eller organisationerne i deres arbejde med ulykkesforebyggelse. Langt de fleste anvender konsulenter fra den BST, de er tilknyttet. Der er i arbejdsstedsbesøgene dog også mellemstore og små arbejdssteder, der tilkendegiver, at de aldrig har anvendt den BST, som de er tilknyttet. Herudover henter arbejdsstederne primært ekspertise fra leverandører. Generelt for alle svar vedrørende kendskab til og brug af skriftlige kilder og konsulenter i forebyggelsen af ulykker gælder, at store arbejdssteder i højere grad svarer bekræftende end mellemstore og små arbejdssteder.

Flere informationer om kendskab til skriftlige kilder og brug af konsulenter ses i afsnit 7.2, 7.3 og 7.4.

Undersøgelser af risici og ulykker

Undersøgelsen viser, at arbejdssteder, der har foretaget en særlig undersøgelse af arbejdsprocesser og arbejdets tilrettelæggelse, i højere grad har erkendt risici,

som kan føre til ulykker, end arbejdssteder, der ikke har lavet en særlig undersøgelse. Kendskab til risici ved processer og måder at udføre arbejdet på udgør således sammen med viden fra undersøgelser af årsagen til hændelser og ulykker vigtige forudsætninger for arbejdsstedernes forebyggelsesarbejde.

Over halvdelen af de adspurgte arbejdssteder svarer, at der foretages undersøgelser af arbejdsprocesser og tilrettelæggelse af arbejdet med henblik på ulykkesforebyggelse. Desuden svarer knap tre femtedele af arbejdsstederne, at de foretager analyser af årsagen til arbejdsulykker.

På en fjerdedel af arbejdsstederne foretages systematisk vurdering af effekten af egne indsatser i ulykkesforebyggelse. Antallet af arbejdssteder, der undersøger effekten af indsatsen, er relativt lille, men gruppen er interessant, idet både telefoninterviewet og arbejdsstedsbesøg indikerer, at hvor der foretages en systematisk vurdering af effekten af ulykkesforebyggelsen, er risikoen for ulykker blevet reduceret. Arbejdsstedsbesøgene indikerer desuden, at ulykkesforekomsten og antallet af alvorlige ulykker er faldet på denne fjerdedel af arbejdsstederne.

Flere informationer om undersøgelse af risici og ulykker samt vurdering af indsats ses i afsnit 7.6 og 7.7.

Medarbejderinddragelse

Et væsentligt element i arbejdsstedernes handlinger er inddragelse af medarbejderne i det forebyggende arbejde, og undersøgelsen viser, at arbejdssteder, hvor ulykker drøftes i formelle fora, i højere grad har forebyggende foranstaltninger end arbejdssteder, hvor de ikke drøftes.

I interviewundersøgelsen svarer over to tredjedele af interviewpersonerne, at ulykker drøftes på møder, hvor både ledelse og medarbejdere er til stede. Medarbejderne inddrages desuden på over tre fjerdedele af arbejdsstederne ved beslutninger vedrørende sikkerheden på arbejdsstedet, fx ved indførelse af nye arbejdsprocesser, ombygninger og udformning af maskiner og håndværktøj.

Flere informationer om medarbejderinddragelse ses i afsnit 7.8.

Arbejdsstedernes forebyggende foranstaltninger er dels af teknisk, dels organisatorisk karakter.

Den tekniske forebyggelse af ulykker er karakteriseret ved, at maskinsikkerheden generelt er under kontrol på arbejdsstederne. Dette ses ved, at næsten alle interviewpersoner svarer, at der er sikkerhedsudstyr på de maskiner, hvor det er påkrævet, og to tredjedele udtrykker, at der er sket forbedringer i sikkerhedsudstyr på arbejdsstedet inden for de sidste tre år. Ud fra arbejdsstedernes svar ses ligeledes en forbedring i indsatsen for at sikre opsætning af rækværker og brug af faldsikring de sidste tre år.

Ses på organisatoriske foranstaltninger er der ifølge B-siden statistisk signifikant flere arbejdssteder i 2004 end 2001, som giver medarbejderne instruktion. Der er samtidig ifølge både A- og B-sidens svar sket en fremgang for store ar-

bejdssteder, der giver instruktion til medarbejderne, men en tilbagegang i antallet af små arbejdssteder, der giver medarbejderne instruktion.

En anden type indsats i forebyggelsen er sikkerhedsgennemgange, der gennemføres på ca. halvdelen af arbejdsstederne.

Der er forskel mellem arbejdsstedsstørrelserne, hvad angår interviewpersonernes svar på, om der er sket forbedringer i ulykkesforebyggelsen inden for de sidste 3 år. På de fleste områder er der flere store end små og mellemstore arbejdssteder, der svarer, at de har foretaget forbedringer for at undgå ulykker.

Flere informationer om arbejdsstedernes foranstaltninger til forebyggelse af ulykker ses i kapitel 8.

Interviewundersøgelsen har vist sig egnet til belysning af begreber, der er indarbejdet og kendte af arbejdsstederne i visionen. Der er eksempelvis god overensstemmelse i besvarelserne i telefoninterview og arbejdsstedsbesøg for konkrete risici; som risiko for fald, arbejde med maskiner mv. Der er endvidere udbredt kendskab til begrebet APV, som er indarbejdet og behandlet af arbejdsstederne igennem en årrække.

Begreber som identificering af risici, tilløb til ulykker og effekten af handlinger har imidlertid vist sig vanskeligere at anvende i telefoninterviewet i 2004, fordi flere informanter tilsyneladende misforstår begreberne.

Flere vurderinger om data og metode ses i afsnit 9.6

2.3 Konklusion

Både interviewundersøgelsen og arbejdsstedsbesøgene viser, at der er sket forbedringer i ulykkesforebyggelsen i perioden fra 2001 til 2004, idet der er flere arbejdssteder, der har formuleret en skriftlig arbejdsmiljøpolitik, der er kommet større fokus på ulykker og deres forebyggelse, og der er samtidig sket holdningsændringer til fordel for ulykkesforebyggelsen. I telefon- og arbejdsstedsundersøgelsen ses en række indikatorer på forbedringer af indsatsen.

- Der er fra 2001 til 2004 sket en væsentlig stigning i antallet af arbejdssteder, der har udarbejdet en skriftlig arbejdsmiljøpolitik.
- Der har fra 2001 til 2004 været en stigning i antallet af arbejdssteder, der har udarbejdet APV.
- Der er fra 2001 til 2004 sket et fald i antallet af arbejdssteder, hvor en af de dominerende holdninger er, at arbejdsulykker ofte skyldes et stort arbejdspress.
- Der er fra 2001 til 2004 sket en stigning i antallet af arbejdssteder, hvor en af de dominerende holdninger er, at arbejdsmiljøet skal være bedre end reglerne kræver.

- Der er fra 2001 til 2004 sket et fald i antallet af arbejdssteder, hvor en af de dominerende holdninger er, at en del arbejdsulykker sker, fordi folk er uforsigtige.
- Der er fra 2001 til 2004 sket et fald i antallet af arbejdssteder, hvor en af de dominerende holdninger er, at arbejdsulykker ofte sker, fordi enkelte ikke overholder sikkerhedsreglerne.
- Antallet af arbejdssteder, hvor medarbejderne får instruktion, er fra 2001 til 2004 ifølge B-sidens svar steget for visionen som helhed.

Der er desuden for visionen som helhed en høj grad af overensstemmelse mellem A- og B-sidens opfattelse af årsager til ulykker, og der er generel enighed om, at der er sket forbedringer for at undgå ulykker.

Om end der ses fremskridt, er der samtidig en række forhold, der kan bremse den forebyggende indsats over for ulykker i visionen som helhed.

- På trods af en stigning fra 2001 til 2004 i andelen af arbejdssteder, der har udarbejdet APV, er der ifølge B-sidens svar sket et fald fra 2001 til 2004 i andelen af arbejdssteder, der har en skriftlig APV.
- Arbejdsstederne forklarer i 2004 i større udstrækning end i 2001 ulykker som værende tilfældige, hvilket indikerer, at arbejdsstederne ikke mener, at de har mulighed for at nedsætte antallet af ulykker gennem en forebyggende indsats.

Der er desuden en række indikatorer, der peger på, at små og mellemstore arbejdssteder i mindre grad end store har et systematisk arbejdsmiljøarbejde.

3 Indledning

3.1 Handlingsprogrammet for et rent arbejdsmiljø år 2005

I 1996 fremlagde regeringen Handlingsprogrammet for et rent arbejdsmiljø år 2005. Hovedvisionen i programmet er, at

Alle danske virksomheder bør udgøre en sikker, sund og udviklende ramme for kreativitet, kvalitet og produktivitet som konkurrencemæssigt udgangspunkt for en bæredygtig udvikling med mennesket i centrum.

For at opnå perspektiv og dynamik i udviklingen af arbejdsmiljøet indeholder Handlingsprogrammet desuden følgende syv tværgående visioner for arbejdsmiljøet år 2005:

- 1 At reducere mest muligt/helt undgå dødsulykker som følge af arbejdsmiljøforhold.
- 2 At reducere mest muligt/helt undgå arbejdsbetinget udsættelse for kræftfremkaldende kemiske stoffer og arbejdsbetingede hjerneskader på grund af udsættelse for organiske opløsningsmidler eller tungmetaller.
- 3 At reducere mest muligt/helt undgå skader blandt børn og unge i forbindelse med arbejde.
- 4 At reducere mest muligt/helt undgå skader som følge af tunge løft og arbejdsbetingede lidelser som følge af ensidigt, gentaget arbejde.
- 5 At reducere mest muligt/helt undgå helbredsskader på grund af psykosociale risikofaktorer på arbejdet.
- 6 At reducere mest muligt/helt undgå sygdomme eller alvorlige gener på grund af dårligt indeklima på arbejdspladsen.
- 7 At reducere mest muligt/helt undgå høreskader som følge af støjende arbejde.

Siden fremlæggelsen af Handlingsprogrammet har det været retningsgivende for aktiviteter blandt mange arbejdsmiljøaktører lige fra sikkerhedsorganisationerne i virksomhederne til regeringen.

3.2 Overvågningen af fremdriften i forhold til handlingsprogrammet

Kort efter at regeringen havde fremlagt Handlingsprogrammet, nedsatte Arbejdsmiljørådet en arbejdsgruppe, der fik til formål at overvåge fremdriften i de syv visioner i Handlingsprogrammet. Arbejdsgruppen fik desuden til formål at udvikle metoder til overvågningen. Arbejdstilsynet blev tilknyttet det såkaldte overvågningsudvalg som sekretariat.

Overvågningsprogrammet, som overvågningsudvalget har etableret, omfatter følgende tre søjler:

- 1 En overvågning af risikofaktorer og helbredsforhold/-skader på baggrund af eksisterende datakilder.
- 2 En overvågning af fremdriften i de forebyggende aktiviteter på virksomhederne.
- 3 En overvågning af de øvrige arbejdsmiljøaktørers forebyggende aktiviteter.

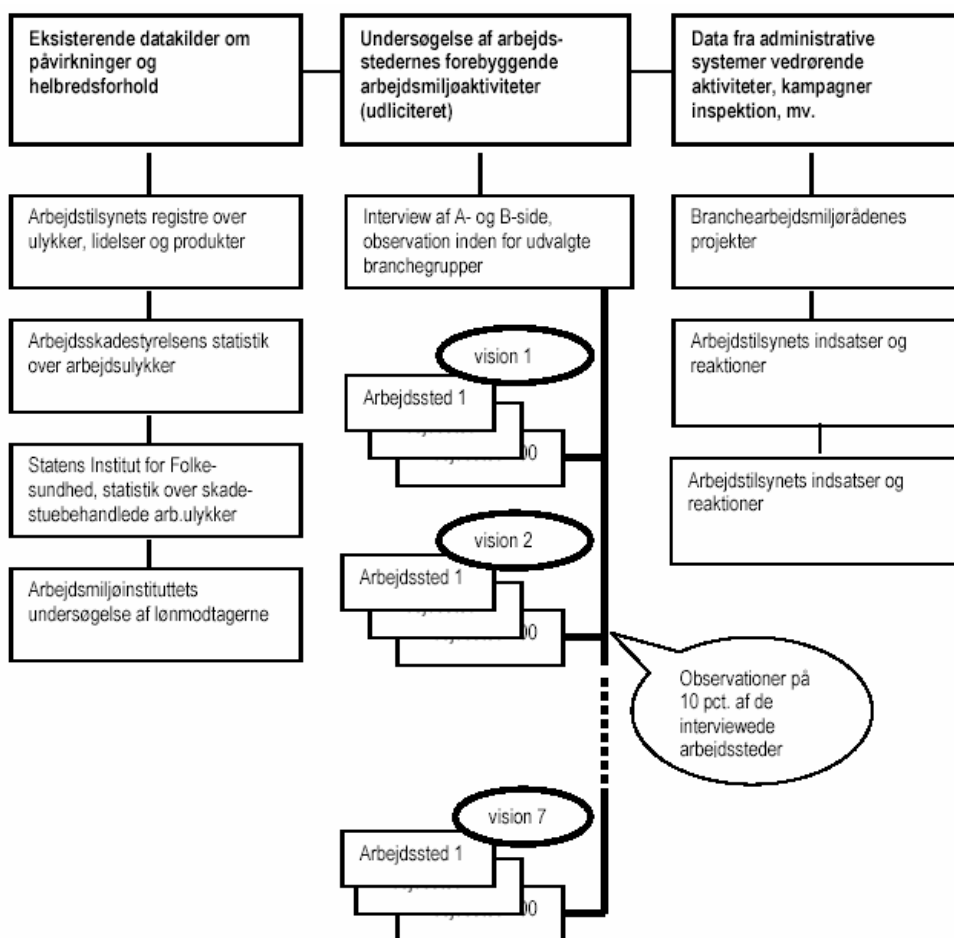
Arbejdstilsynet illustrerer overvågningsprogrammet som vist i figur 3.1.

Overvågningen i den første søjle har været etableret længe før Handlingsprogrammets vedtagelse. Den bygger først og fremmest på Arbejdstilsynets registre over anmeldte arbejdsulykker og anmeldte arbejdsbetingede lidelser samt Arbejdsmiljøinstituttets nationale arbejdsmiljøkohorte (NAK), tidligere kaldet Lønmodtagerundersøgelsen.

Overvågningen i den anden søjle begyndte i 2001 med den såkaldte virksomhedsovervågning (VOV).

Overvågningen i den tredje søjle omfatter for tiden Arbejdstilsynets aktiviteter samt BAR'enes aktiviteter finansieret af den såkaldte 80 procent-pulje.

Idéen bag overvågningsprogrammets tre søjler er, at man følger realiseringen af handlingsprogrammets visioner gennem de forskellige led i implementeringskæden: Arbejdsmiljøaktørerne gennemfører en række aktiviteter i forlængelse af handlingsprogrammet. Disse aktiviteter fremmer og understøtter virksomhedernes aktiviteter, så de medvirker til at realisere visionerne. I takt med at virksomhederne gennemfører forebyggende aktiviteter, forbedres statistikkerne over risikofaktorer og helbredsforhold/-skader.

Figur 3.1. De tre søjler i overvågningen af fremdriften i de syv visioner i "Handlingsprogrammet for et rent arbejdsmiljø år 2005" ifølge Arbejdstilsynet. (Fra: "Overvågning. Rapport 2002. Udviklingstendenser i arbejdsmiljøet for de syv visioner i handlingsprogrammet om et rent arbejdsmiljø 2005. Del 1". Arbejdstilsynet, maj 2004.)

3.3 Virksomhedsovervågningen 2004

Opgaven med at udvikle metoder til at overvåge fremdriften i de forebyggende aktiviteter på virksomhederne samt at gennemføre første runde af overvågningen (VOV I) i 2001 blev løst for Arbejdstilsynet og Overvågningsudvalget af et konsortium bestående af Arbejdsmiljøinstituttet og CASA (Arbejdstilsynet 2002).

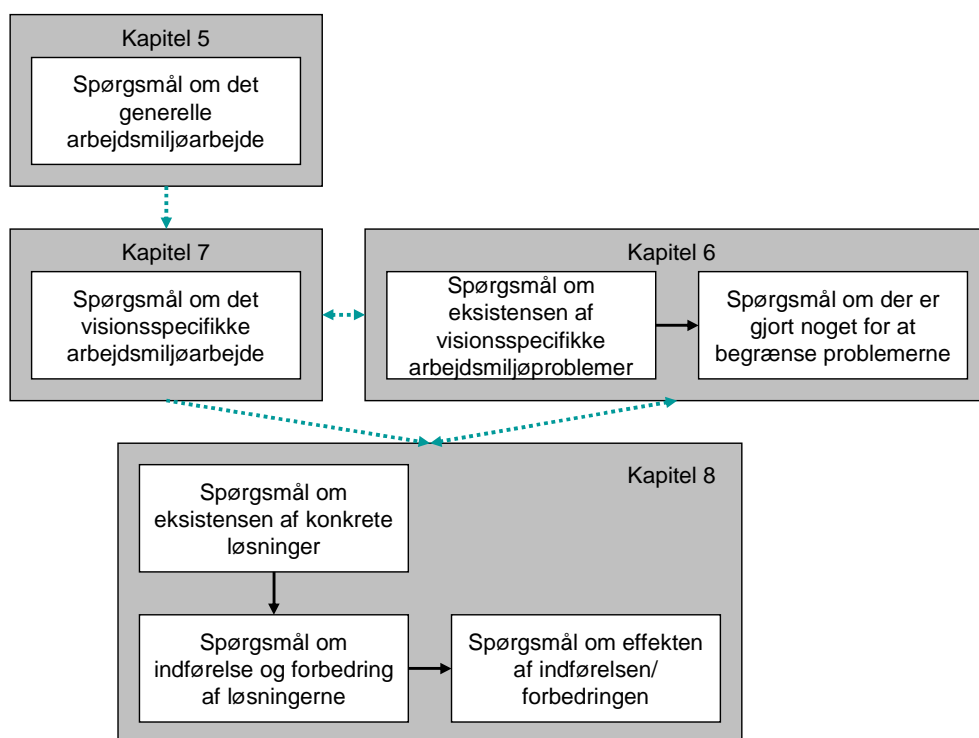
Anden runde (VOV II) i 2004 er løst for Arbejdstilsynet og Overvågningsudvalget af et konsortium bestående af COWI A/S, Teknologisk Institut og AKF. Forud for anden runde bad Arbejdstilsynet og Overvågningsudvalget konsortiet om at gennemføre en evaluering af første runde med henblik på, dels at sikre en tilpasning af design og metoder til VOV II, dels at vurdere i hvilken grad VOV I opfyldte sit formål. Evalueringen er gennemført af AKF.

Evalueringen af første runde af virksomhedsovervågningen konkluderer, at det grundlæggende design af VOV er hensigtsmæssigt, men at der bør foretages en række justeringer og udvikling af udtræksprocedurer og dataindsamlingsinstrumenter, selv om dette vil begrænse muligheden for at sammenligne VOV I med fremtidige virksomhedsovervågninger (Rieper & Eskelinen, 2005). Det vurderes desuden at mulighederne for at bruge VOV I som basis (reference) for fremtidige undersøgelser af virksomhedernes forebyggende aktiviteter er begrænsede på grund af mangler ved dokumentation af datagrundlaget og det faktiske datagrundlag, metodernes egnethed til at måle forebyggende aktiviteter, gennemførelsen af dataindsamlingen og mangler ved analyserne af datamaterialet.

På denne baggrund besluttede Arbejdstilsynet at bibeholde det overordnede design for virksomhedsovervågningen, men at lade konsortiet bestående af COWI, Teknologisk Institut og AKF foretage en gennemgribende justering af metoderne og dataindsamlingsinstrumenterne. I praksis var der tale om at udvikle nye instrumenter ud fra en række modsatrettede hensyn: Så meget som muligt af de eksisterende instrumenter skulle genanvendes ud fra ønsket om at kunne måle udviklingen fra 2001 til 2004. Samtidig skulle evalueringen tages til følge, hvilket lagde op til en omfattende nyudvikling af hensyn til det overordnede formål med overvågningen: At måle udviklingen i det visionsrettede, forebyggende arbejdsmiljøarbejde i virksomhederne.

Da det overordnede design er bibeholdt, er overvågningen af fremdriften i de forebyggende aktiviteter på virksomhederne således baseret på en kombination af telefoninterview ved hjælp af spørgeskemaer og arbejdsstedsbesøg bestående af face-to-face-interview og observation med udgangspunkt i interviewguider.

Telefoninterviewundersøgelsen er den primære undersøgelse i forbindelse med fremdriftsmålingen. Spørgeskemaerne er således det primære dataindsamlingsinstrument. Spørgeskemaerne er bygget op efter modellen illustreret i figur 3.2.

Figur 3.2. Model for opbygningen af spørgeskemaer til telefoninterviewundersøgelsen. Hvert spørgeskema indeholder en række spørgsmål inden for de områder, som er nævnt i de hvide kasser. Spørgsmålene er tematisk samlet som angivet med de større grå kasser. De sorte pile angiver rækkefølgen af spørgsmål inden for hvert tema. De stiplede grå pile angiver sammenhængen mellem temaerne. Modellen angiver endelig, hvordan de fire temaer afrapporteres i denne rapport's kapitel 5-8.

Undersøgelsen hviler på otte stikprøver af arbejdssteder; én stikprøve for hver vision, idet handlingsplanens vision om tunge løft og EGA i forbindelse med VOV II er splittet op i to efter Arbejdstilsynets ønske. Hver stikprøve er sammensat af arbejdssteder fra de branchegrupper, som Arbejdstilsynet m.fl. på grundlag af statistikker og faglig erfaring har identificeret som særligt belastede i forhold til de arbejdsmiljøproblemer, som de respektive visionsområder omhandler. Stikprøverne er etableret, så det inden for hvert visionsområde er muligt at analysere udvikling over tid, så ændringer på 10-15 procentpoint bliver statistisk signifikante på 95 % signifikansniveau med en styrke på 80 %. Det betyder, at hver stikprøve minimum omfatter 300 arbejdssteder. Stikprøverne er balanceret med hensyn til branchegrupper og med hensyn til arbejdsstedsstørrelse. Dvs. at hver stikprøve omfatter lige mange arbejdssteder fra hver af de omfattede branchegrupper, og lige mange arbejdssteder fra hver af følgende tre størrelseskategorier: Små arbejdssteder (1-4 ansatte). Mellemstore arbejdssteder (5-19 ansatte). Store arbejdssteder (20 eller flere ansatte). Udtrækket af arbejdssteder er sket på grundlag af CVR-data af Det Centrale Virksomhedsregister (CVR), og arbejdssteder er defineret som produktionsenheder. Antallet af ansatte på et arbejdssted er opgjort som "antal hoveder", dvs. uden omregning til fuldtidsstillinger. De data, CVR har leveret (i november 2003), stammer fra virksomhedernes indberetninger til Told & Skat i 2001.

På hvert af arbejdsstederne i stikprøverne er der gennemført telefoninterview med en repræsentant for ledelsen (A-siden) og en repræsentant for medarbejderne (B-siden). Bortfald betyder dog, at der kun er gennemført interview med den ene af repræsentanterne på en mindre del af arbejdsstederne.

50 af de interviewede arbejdssteder inden for hver vision er desuden besøgt af en uvildig, professionel arbejdsmiljøspecialist med henblik på gennem personlige interviews og observation at indhente data, der kunne bruges til at fortolke og uddybe de data, der er indhentet via telefoninterview. Arbejdsstederne er udvalgt balanceret med hensyn til branchegrupper og arbejdsstedsstørrelse, og så de er geografisk fordelt over hele landet.

En uddybet metodebeskrivelse findes i bilag A.

3.4 Særlige metodiske forhold i ulykkesvisionen

I ulykkesvisionen måles der - som i de andre visioner - på arbejdsstedernes indsats for at forebygge det visionsspecifikke arbejdsmiljøproblem, her arbejdsulykker. Det har ikke været formålet at etablere en ulykkesstatistik for visionen, og der er således ikke baggrund for at gennemføre en sammenligning af ulykkesforekomsten mellem VOV I og VOV II. Som følge heraf er der ikke etableret protokoller eller andre specifikke fortegnelser over de rapporterede arbejdsulykker i de virksomheder, der er inkluderet i visionen, men der refereres til subjektive erindringer om hændelser og ulykker med fokus på forebyggelse.

Ulykkesvisionen er den vision, hvori der først blev gennemført telefoninterviews. Ved en fejl stillede telefoninterviewerne i starten af undersøgelsen kun spørgsmålene U3-U16 (om organiseringen og det almene arbejdsmiljøarbejde) til den første interviewperson på arbejdsstedet, som oftest A-siden. Dette blev senere korrigeret ved fornyet opkald til repræsentanter fra B-siden. Det vurderes, at denne fejl ikke har haft betydning for resultaterne af telefoninterviewundersøgelsen, jf. afsnit 1.10.11 i bilag A.

4 Datamateriale

4.1 Indledning

I dette kapitel redegøres der for det datamateriale, der ligger til grund for de resultater, som præsenteres i de følgende kapitler. Mere konkret redegøres der for, hvordan stikprøven til undersøgelsen er etableret, og hvilket bortfald der har været samt årsagerne til dette. Desuden vurderes det, hvilke konsekvenser bortfaldet har for resultaterne. Der sondres mellem telefoninterviewundersøgelsen og arbejdsstedsbesøgene. Afslutningsvis forklares det i afsnit 4.7, hvordan data præsenteres i de følgende kapitler.

4.2 Branchegrupper omfattet af visionen

Arbejdstilsynet og Overvågningsudvalget har i forbindelse med overvågningen udpeget en række branchegrupper som værende særlig relevante i forbindelse med visionen. Udpegningen er sket på grundlag af statistikker og faglig viden, og omfatter branchegrupper, hvor de arbejdsmiljøproblemer, som visionen omhandler, er særlig udbredte.

I forbindelse med VOV II indgår følgende branchegrupper i ulykkes-visionen:

- 02 Fremstilling af transportmidler,
- 05 Jern- og metalvareindustri,
- 06 Maskinindustri,
- 09 Jord, beton og belægning,
- 10 Murer-, snedker- og tømrerforretninger,
- 12 Isolering og installation,
- 16 Transport af gods,
- 20 Træ- og møbelindustri,
- 21 Plast, gummi, asfalt og mineralolie,

22 Sten, ler og glas,

38 Fjerkræslagterier, fiske- og foderfabrikker,

41 Mejeriprodukter og margarine

42 Landbrug.

(Nummeret refererer til Arbejdstilsynets liste over 49 branchegrupper.)

Af bilag B fremgår, hvilke DB03-branchekoder ovennævnte branchegrupper omfatter.

4.3 Udtræk af arbejdssteder

Tabel 4.1 viser, hvor mange arbejdssteder der ifølge tal fra Arbejdstilsynet findes i populationen, som afgrænses af ovennævnte branchegrupper og hvor mange arbejdssteder der er bestilt til stikprøven hos CVR. Arbejdstilsynets tal er baseret på statistik fra Danmarks Statistik vedrørende erhvervsbeskæftigelsen og vedrører år 2000.

Tabel 4.1. Antal arbejdssteder i populationen og antal arbejdssteder bestilt hos CVR til undersøgelsen.

Branchegruppe	Population				Fra CVR			
	Små	Mellem	Store	I alt	Små	Mellem	Store	I alt
02 Fremstilling af transportmidler	68	164	126	358	50	50	50	150
05 Jern- og Metalvareindustri	308	587	536	1431	50	50	50	150
06 Maskinindustri	718	1176	718	2612	50	50	50	150
09 Jord, Beton og belægning	945	1200	648	2793	50	50	50	150
10 Murer-, snedker- og tømrerforretninger	2198	2474	423	5095	50	50	50	150
12 Isolering og installation	1247	1898	536	3681	50	50	50	150
16 Transport af gods	1543	1859	999	4401	50	50	50	150
20 Træ- og møbelindustri	281	573	477	1331	50	50	50	150
21 Plast, gummi, asfalt og mineralolie	121	272	267	660	50	50	50	150
22 Sten, ler og glas	108	155	175	438	50	50	50	150
38 Fjerkræslagteri, fiske- og foderfabrikker	38	91	145	274	19	46	73	137
41 Mejeriproduktion og margarine	14	30	78	122	14	30	71	115
42 Landbrug	4694	1412	116	6222	50	50	50	150
I alt	12283	11891	5244	29418	583	626	693	1902

Der er bestilt 3 gange så mange arbejdssteder i CVR, som der skal indgå i den endelige stikprøve, for at gøre det muligt at kompensere for bortfald. Dvs. den endelige stikprøve er planlagt til at se ud som vist i tabel 4.2.

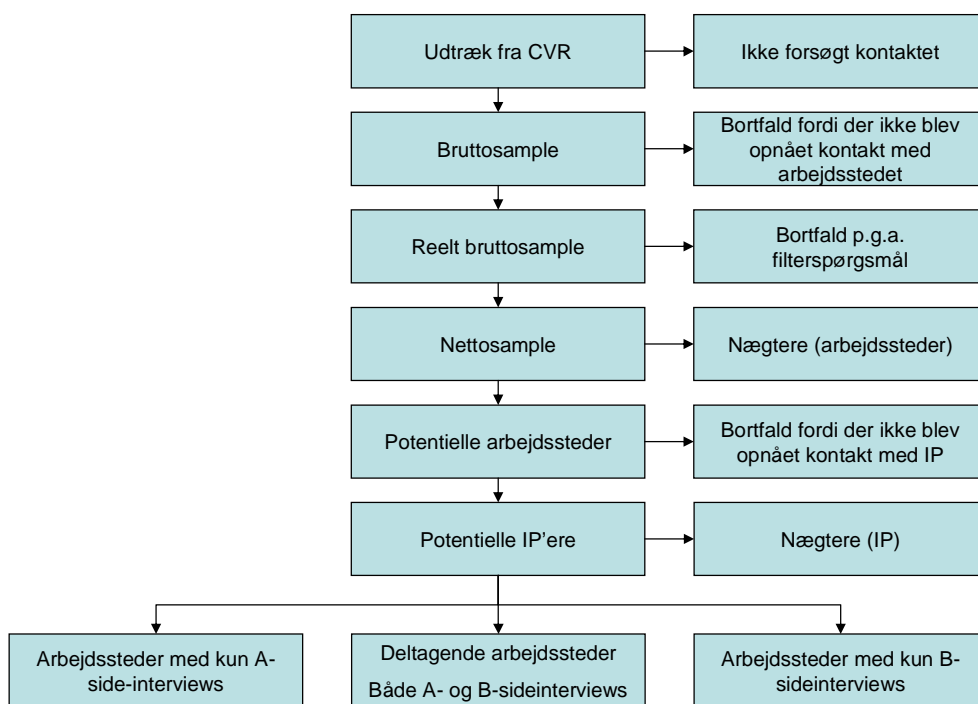
Tabel 4.2. Antal arbejdssteder i den planlagte stikprøve til telefoninterviewundersøgelsen.

Branchegruppe	Stikprøve			
	Små	Mellem	Store	I alt
02 Fremstilling af transportmidler	17	17	17	50
05 Jern og Metalvareindustri	17	17	17	50
06 Maskinindustri	17	17	17	50
09 Jord, Beton og belægning	17	17	17	50
10 Murer-, snedker- og tømrerforretninger	17	17	17	50
12 Isolering og installation	17	17	17	50
16 Transport af gods	17	17	17	50
20 Træ og Møbelindustri	17	17	17	50
21 Plast, gummi, asfalt og mineralolie	17	17	17	50
22 Sten, ler og glas	17	17	17	50
38 Fjerkræslagteri, fiske- og foderfabrikker	11	20	19	50
41 Mejeriproduktion og margarine	8	18	24	50
42 Landbrug	17	17	17	50
I alt	203	221	226	650

Stikprøven angiver antallet af arbejdssteder, hvor der forventes gennemført to interview; ét med en ledelsesrepræsentant og ét med en medarbejderrepræsentant.

4.4 Interviewundersøgelsen

Interviewundersøgelsen er gennemført i uge 3-5 (januar-februar) 2004. Interviewundersøgelsen er foretaget blandt arbejdsstederne i nettosamplet. Nettosamplet er de arbejdssteder, der er tilbage, efter at der i forhold til de arbejdssteder, som CVR har leveret, er sket et bortfald af forskellige tekniske årsager. Dvs. nettosamplet består af de arbejdssteder, hvor der reelt var en mulighed for at interviewe en ledelses- og en medarbejderrepræsentant, jf. figur 4.1.

Figur 4.1. Den samlede bortfaldsproces i forbindelse med telefoninterviewundersøgelsen. Det ses, at der kan ske bortfald af forskellige tekniske årsager, fordi arbejdsstedet som sådan nægter at medvirke, eller fordi interviewpersoner nægter at medvirke.

Figur 1 viser ligeledes, hvordan der i forhold til nettosamplet kan ske yderligere bortfald af forskellige årsager, herunder fordi arbejdsstedet som sådan eller interviewpersonen ikke ønsker at medvirke i undersøgelsen.

CVR leverede færre brugbare adresser end bestilt. Udtrækket fra CVR blev således ikke tre gange større end den planlagte stikprøve. Hertil kommer et ikke ubetydeligt bortfald af de forskellige tekniske årsager. Tabel 4.3 viser, hvordan arbejdsstederne udtrukket fra CVR er reduceret til nettosamplet.

Tabel 4.3. Antal arbejdssteder leveret fra CVR og i nettosamlet samt i trinene mellem disse to grupper.

Branchegrupper	Arbejds- steds- størrelse (antal an- satte)	Antal arbejdssteder						
		Udtræk fra CVR	Ikke forsøgt kon- taktet	Brutto- sample	Bortfald - ikke opnå- et kontakt	Reelt brutto- sample	Bortfald - filter- spørgsmål	Netto- sample
02 Fremstilling af transportmidler	1-4	38	0	38	4	34	16	18
	5-19	42	0	42	3	39	8	31
	≥ 20	34	0	34	3	31	3	28
	Total	114	0	114	10	104	27	77
05 Jern- og metalva- reindustri	1-4	40	0	40	3	37	19	18
	5-19	44	0	44	2	42	4	38
	≥ 20	42	0	42	2	40	7	33
	Total	126	0	126	7	119	30	89
06 Maskinindustri	1-4	48	0	48	5	43	14	29
	5-19	47	0	47	4	43	5	38
	≥ 20	46	0	46	6	40	8	32
	Total	141	0	141	15	126	27	99
09 Jord, beton og belægning	1-4	46	0	46	4	42	22	20
	5-19	42	0	42	3	39	15	24
	≥ 20	47	0	47	1	46	9	37
	Total	135	0	135	8	127	46	81
10 Murer-, snedker og tømrerforretninger	1-4	49	0	49	4	45	30	15
	5-19	48	0	48	6	42	10	32
	≥ 20	46	0	46	1	45	0	45
	Total	143	0	143	11	132	40	92
12 Isolering og instal- lation	1-4	47	0	47	4	43	16	27
	5-19	48	0	48	5	43	5	38
	≥ 20	50	0	50	5	45	3	42
	Total	145	0	145	14	131	24	107
16 Transport af gods	1-4	45	0	45	12	33	21	12
	5-19	46	0	46	10	36	12	24
	≥ 20	50	0	50	5	45	16	29
	Total	141	0	141	27	114	49	65
20 Træ- og møbelin- dustri	1-4	33	0	33	3	30	16	14
	5-19	37	0	37	1	36	6	30
	≥ 20	37	0	37	2	35	2	33
	Total	107	0	107	6	101	24	77
21 Plast, gummi, asfalt og mineralolie	1-4	39	0	39	4	35	19	16
	5-19	45	0	45	5	40	11	29
	≥ 20	45	0	45	5	40	4	36
	Total	129	0	129	14	115	34	81
22 Sten, ler og glas	1-4	40	0	40	5	35	19	16
	5-19	39	0	39	1	38	6	32
	≥ 20	42	0	42	0	42	4	38
	Total	121	0	121	6	115	29	86
38 Fjerkræslagterier, fiske- og foderfabrik- ker	1-4	12	0	12	0	12	9	3
	5-19	35	0	35	4	31	12	19
	≥ 20	31	0	31	2	29	3	26
	Total	78	0	78	6	72	24	48

Branche grupper	Arbejds- steds- størrelse (antal an- satte)	Antal arbejdssteder						
		Udtræk fra CVR	Ikke forsøgt kon- taktet	Brutto- sample	Bortfald - ikke opnå- et kontakt	Reelt brutto- sample	Bortfald - filter- spørgsmål	Netto- sample
41 Mejeriprodukter og margarine	1-4	10	0	10	1	9	2	7
	5-19	22	0	22	2	20	7	13
	≥ 20	33	0	33	2	31	6	25
	Total	65	0	65	5	60	15	45
42 Landbrug	1-4	47	0	47	3	44	26	18
	5-19	47	0	47	3	44	13	31
	≥ 20	37	0	37	1	36	9	27
	Total	131	0	131	7	124	48	76
Hele visionen	1-4	494	0	494	52	442	229	213
	5-19	542	0	542	49	493	114	379
	≥ 20	540	0	540	35	505	74	431
	Total	1576	0	1576	136	1440	417	1023

Bortfaldet der skyldes, at der ikke blev opnået kontakt med arbejdsstedet, og bortfaldet som følge af filterspørgsmål er belyst mere detaljeret i tabel 4.4 og 4.5.

Tabel 4.4 viser for visionen som helhed, hvordan bortfald, fordi der ikke blev opnået kontakt med arbejdsstedet, dækker over forskellige årsager.

Tabel 4.4. Bortfald fordi der ikke blev opnået kontakt med arbejdsstedet, fordelt på forskellige årsager.

Årsag	Antal arbejdssteder
Umuligt at opnå kontakt	31
Fejlnummer	69
Ubekendt på adressen	36
I alt	136

Tabel 4.5 viser for visionen som helhed, hvordan bortfald på grund af filter-spørgsmål dækker over forskellige årsager.

Tabel 4.5. Bortfald på grund af filterspørgsmål fordelt på de enkelte filterspørgsmål.

Årsag	Antal arbejdssteder
Arbejdssted eksisterer ikke mere	35
Ingen ansatte	212
Arbejdssted har ikke eksisteret i mere end 6 måneder	6
Forkert branche	29
Udelukkende administrative opgaver	20
Andet	115
I alt	417

I forhold til nettosamplet kunne der, jf. figur 4.1, også ske et bortfald. Tabel 4.6 viser, hvordan bortfaldet i forhold til nettosamplet fordeler sig på de tre hovedårsager.

Tabel 4.6. Bortfald i forhold til nettosamplet fordelt på forskellige årsager.

Årsag	Antal arbejdssteder
Arbejdsstedet nægter at medvirke	359
Ikke opnået kontakt med interviewpersonen	0
Interviewpersonen nægter at medvirke	52
I alt	411

Tabel 4.7 viser, hvordan bortfaldet i forhold til nettosamplet fordeler sig på de forskellige strata i undersøgelsen (branche og arbejdsstedsstørrelse).

Tabel 4.7. Bortfald af arbejdssteder i den planlagte stikprøve til telefoninterviewundersøgelsen fordelt på de enkelte strata.

Branchegruppe	Bortfald			
	Små	Mellem	Store	I alt
02 Fremstilling af transportmidler,	10	17	8	35
05 Jern og metalvareindustri,	7	20	15	42
06 Maskinindustri,	13	22	8	43
09 Jord, beton og belægning,	8	11	18	37
10 Murer- snedker og tømrerforretninger,	6	16	21	43
12 Isolering og installation,	11	20	16	47
16 Transport af gods,	3	6	4	13
20 Træ- og møbelindustri,	6	11	17	34
21 Plast, gummi, asfalt og mineralolie,	9	12	12	33
22 Sten, ler og glas,	7	14	8	29
38 Fjerkræslagterier, fiske- og foderfabrikker,	1	12	5	19
41 Mejeriprodukter og margarine	6	6	6	18
42 Landbrug	6	8	4	18
Total	93	175	143	411

Bortfaldet udgør 43 % af nettosamplet for de små arbejdssteder, 46 % af nettosamplet for de mellemstore og 33 % af nettosamplet for de store arbejdssteder. Bortfaldet er størst i branchegrupperne 05 Jern og metalvareindustri og 10 Murer-, snedker- og tømrerforretninger, idet det udgør 47 % af nettosamplet. Bortfaldet er lavest i branchegruppe 16 Transport af gods, hvor det er på 20 %.

Tabel 4.8 viser, hvor mange arbejdssteder der indgår i nettosamplet, hvor mange arbejdssteder der er blevet interviewet, og hvad svarprocenten, dvs. forholdet mellem antal interviewede arbejdssteder og nettosamplet, er.

Tabel 4.8. Antal arbejdssteder i nettosamplet og antal arbejdssteder, hvor der er gennemført telefoninterview med både en A- og en B-siderepræsentant, kun en A-siderepræsentant og kun en B-siderepræsentant, samt svarprocenter beregnet på grundlag af nettosamplet og antal arbejdssteder, hvor der er gennemført telefoninterview. Svarprocenten for A-side omfatter de arbejdssteder, hvor både A- og B-siden er interviewet, samt de arbejdssteder, hvor kun A-siden er interviewet. Tilsvarende for svarprocenten for B-siden. Svarprocenten i alt omfatter de arbejdssteder, hvor en eller begge parter er interviewet.

Branchegruppe	Arbejdsstedsstørrelse (antal ansatte)	Antal arbejdssteder					Svarprocent		
		Netto-sample	Både A- og B-side-interview	Kun A-side-interview	Kun B-side-interview	Interviewede arbejdssteder i alt	A-side	B-side	I alt
02 Fremstilling af transportmidler	1-4	18	7	1	0	8	44	38	44
	5-19	31	13	1	0	14	45	42	45
	≥ 20	28	19	1	0	20	71	68	71
	Total	77	39	3	0	42	55	50	53
05 Jern - og metalvareindustri	1-4	18	11	0	0	11	61	61	61
	5-19	38	16	0	2	18	42	47	47
	≥ 20	33	16	2	0	18	55	48	55
	Total	89	43	2	2	47	51	51	53

Branchegruppe	Arbejds- steds- størrelse (antal an- satte)	Antal arbejdssteder					Svarprocent		
		Netto- sample	Både A- og B-side- interview	Kun A- side- interview	Kun B- side- interview	Interviewede arbejdsste- der i alt	A- side	B- side	I alt
06 Maskinindustri	1-4	29	16	0	0	16	55	55	55
	5-19	38	14	2	0	16	42	37	42
	≥ 20	32	21	2	1	24	72	69	75
	Total	99	51	4	1	56	56	53	57
09 Jord - Beton og Belægning	1-4	20	11	0	1	12	55	60	60
	5-19	24	12	0	1	13	50	54	54
	≥ 20	37	19	0	0	19	51	51	51
	Total	81	42	0	2	44	52	54	54
10 Murer, snedker, tømrerforretninger	1-4	15	8	1	0	9	60	53	60
	5-19	32	16	0	0	16	50	50	50
	≥ 20	45	22	1	1	24	51	51	53
	Total	92	46	2	1	49	52	51	53
12 Isolering og Instal- lation	1-4	27	15	0	1	16	56	59	59
	5-19	38	17	1	0	18	47	45	47
	≥ 20	42	23	2	1	26	60	57	62
	Total	107	55	3	2	60	54	53	56
16 Transport af Gods	1-4	12	8	1	0	9	75	67	75
	5-19	24	16	2	0	18	75	67	75
	≥ 20	29	22	2	1	25	83	79	86
	Total	65	46	5	1	52	78	72	80
20 Træ - og møbelin- dustri	1-4	14	7	0	1	8	50	57	57
	5-19	30	17	2	0	19	63	57	63
	≥ 20	33	15	0	1	16	45	48	48
	Total	77	39	2	2	43	53	53	56
21 Plast, gummi, as- falt og mineralolie	1-4	16	7	0	0	7	44	44	44
	5-19	29	15	1	1	17	55	55	59
	≥ 20	36	22	1	1	24	64	64	67
	Total	81	44	2	2	48	57	57	59
22 Sten ler og glas	1-4	16	7	1	1	9	50	50	56
	5-19	32	16	1	1	18	53	53	56
	≥ 20	38	30	0	0	30	79	79	79
	Total	86	53	2	2	57	64	64	66
38 Fjerkræslagterier, fiske- og foderfabrik- ker	1-4	3	2	0	0	2	67	67	67
	5-19	19	7	0	0	7	37	37	37
	≥ 20	26	17	3	0	20	77	65	77
	Total	48	26	3	0	29	60	54	60
41 Mejeriprodukter og margarine	1-4	7	1	0	0	1	14	14	14
	5-19	13	5	1	1	7	46	46	54
	≥ 20	25	19	0	0	19	76	76	76
	Total	45	25	1	1	27	58	58	60
42 Landbrug	1-4	18	11	1	0	12	67	61	67
	5-19	31	22	0	1	23	71	74	74
	≥ 20	27	18	5	0	23	85	67	85
	Total	76	51	6	1	58	75	68	76
Hele visionen	1-4	213	111	5	4	120	54	54	56
	5-19	379	186	11	7	204	52	51	54
	≥ 20	431	263	19	6	288	65	62	67
	Total	1023	560	35	17	612	58	56	60

Tabel 4.9 viser for visionen som helhed, hvilken funktion interviewpersonerne har på arbejdsstedet.

Tabel 4.9. Interviewpersonernes fordeling på funktioner på arbejdsstedet(U2).

Funktion	N	%
Sikkerhedsrepræsentant	304	25,9
Tillidsrepræsentant	26	2,2
Medarbejder uden disse tillidshverv	195	16,6
Øverste leder og formand for sikkerhedsudvalget	171	14,6
Øverste leder	245	20,9
Ledelsesrepræsentant og formand for sikkerhedsudvalget	42	3,6
Ledelsesrepræsentant	44	3,8
Daglig sikkerhedsleder	31	2,6
Andet	114	9,7
Total	1172	100

Ved telefoninterviews er der søgt kontakt til ledelsesrepræsentanter og medarbejderrepræsentanter. Af gruppen af interviewpersoner på 1172 udgør ledelsesrepræsentanter i alt 595 personer svarende til 51 %, og medarbejderrepræsentanter udgør 577 personer svarende til 49 %. Blandt de interviewede medarbejderrepræsentanter er 304, svarende til 53 %, sikkerhedsrepræsentanter.

4.5 Arbejdsstedsbesøgene

Ud fra en stratificeret liste over de arbejdssteder, hvor der er gennemført telefoninterview, er der udvalgt 50 arbejdssteder til besøg. Der er udvalgt omtrent lige mange arbejdssteder fra hvert stratum (branchegruppe og arbejdsstedsstørrelse). Inden for hvert stratum er udvælgelsen foregået tilfældigt. Det er dog blevet tilstræbt, at de udvalgte arbejdssteder er geografisk lokaliseret over hele landet.

Grundet bortfald har det i visse tilfælde været nødvendigt at udvælge supplerende arbejdssteder for at opnå 50 arbejdsstedsbesøg i alt. Det er dog tilstræbt, at den supplerende udvælgelse er sket i de strata, hvor der er bortfald.

Grundet meget sene afbud på indgåede aftaler om besøg på nogle arbejdssteder har det ikke været muligt at opnå mere end 49 arbejdsstedsbesøg i ulykkesvisionen. Tabel 4.10 viser antallet af interviewede arbejdssteder, antallet af udvalgte arbejdssteder til besøg, bortfaldet og det besøgte antal arbejdssteder fordelt på branchegrupper og arbejdsstedsstørrelse samt for hele visionen.

Tabel 4.10. Antal arbejdssteder, som er besøgt med henblik på personlige interviews og observation i forbindelse med virksomhedsovervågningen, samt antallet af arbejdssteder, som er henholdsvis telefoninterviewet og udvalgt til arbejdsstedsbesøg samt faldet bort af forskellige årsager, fordelt på branchegrupper og arbejdsstedsstørrelse.

Branchegruppe	Arbejdsstedsstørrelse	Antal arbejdssteder			
		Interviewede i alt	Udvalgte	Bortfald	Besøgte
02. Fremstilling af transportmidler	1-4 ansatte	8	4	2	2
	5-19 ansatte	14	6	1	5
	≥ 20 ansatte	20	4	1	3
	Total	42	14	4	10
05 Jern og metalvareindustri	1-4 ansatte	11	4	0	4
	5-19 ansatte	18	3	0	3
	≥ 20 ansatte	18	2	1	1
	Total	47	9	1	8
06 Maskinindustri	1-4 ansatte	16	3	1	2
	5-19 ansatte	16	2	1	1
	≥ 20 ansatte	24	1	0	1
	Total	56	6	2	4
09 Jord, beton, belægning	1-4 ansatte	12	2	1	1
	5-19 ansatte	13	1	1	0
	≥ 20 ansatte	19	2	0	2
	Total	44	5	2	3
10 Murer-, snedker- og tømrerforretninger	1-4 ansatte	9	1	1	0
	5-19 ansatte	16	3	0	3
	≥ 20 ansatte	24	4	1	3
	Total	49	8	2	6
12 Isolering og installation	1-4	16	0	0	0
	5-19	18	2	0	2
	≥ 20	26	7	5	2
	Total	60	9	5	4
16 Transport af gods	1-4	9	0	0	0
	5-19	18	3	1	2
	≥ 20	25	1	1	0
	Total	52	4	2	2
20 Træ - og møbelindustri	1-4	8	0	0	0
	5-19	19	1	0	1
	≥ 20	16	0	0	0
	Total	43	1	0	1
21 Plast, gummi asfalt og mineralolie	1-4	7	2	1	1
	5-19	17	0	0	0
	≥ 20	24	1	1	0
	Total	48	3	2	1
22 Sten, ler og glas	1-4	9	1	1	0
	5-19	18	0	0	0
	≥ 20	30	4	1	3
	Total	57	5	2	3

Branchegruppe	Arbejdsstedsstørrelse	Antal arbejdssteder			
		Interviewede i alt	Udvalgte	Bortfald	Besøgte
38 Fjerkræslagterier, fiske og foderfabrikker	1-4	2	2	1	1
	5-19	7	1	1	0
	≥ 20	20	1	0	1
	Total	29	4	2	2
41 Mejeriprodukter og margarine	1-4	1	1	0	1
	5-19	7	1	1	0
	≥ 20	19	0	0	0
	Total	27	2	1	1
42 Landbrug	1-4	12	1	0	1
	5-19	23	2	0	2
	≥ 20	23	2	1	1
	Total	58	5	1	4
I alt	1-4	120	20	8	12
	5-19	204	25	6	19
	≥ 20	288	30	12	18
	Total	612	75	26	49

Tabel 4.11 viser, hvordan bortfaldet fordeler sig på forskellige årsager for hele visionen totalt.

Tabel 4.11. Bortfald i forbindelse med arbejdsstedsbesøg fordelt på forskellige årsager.

Årsag	Antal arbejdssteder
Ikke tid til at modtage interviewere	3
Ønsker ikke at deltage	8
Fødselsdag og påske	3
Har først tid efter interviewperiodens udløb	3
Ikke muligt at lave aftale med ledelse	2
Sygdom hos ejer	2
Vil kun, hvis deltagelse er obligatorisk/ tvungent	3
Arbejdsstedet ligger ikke ved hovedkontoret, ekstra tid til rejse	1
Var i færd med fusion	1
I alt	26

4.6 Vurdering af datamaterialet

CVR har ikke leveret det antal brugbare arbejdssteder, som blev bestilt. Der har derfor været færre arbejdssteder at tage af for at kompensere for bortfald end planlagt. Resultatet er, at den endelige stikprøve totalt set er mindre end planlagt. Den er ikke balanceret med hensyn til arbejdsstedsstørrelse, idet de små arbejdssteder kun udgør omkring en femtedel af nettosamplet, de mellemstore

udgør lidt under og de store lidt over to femtedel af nettosamplet. Der er således færre små arbejdssteder end mellemstore og store i den endelige stikprøve. Om end der er udvalgt færre små end mellemstore og store arbejdssteder til telefoninterviews, vurderes alle tre arbejdsstedsstørrelser at være godt repræsenteret i undersøgelsen. Balancen mellem branchegrupperne er stort set opretholdt i nettosamplet, dog er frafiltreringen i branchegruppe 38 Fjerkræslagterier, fiske- og foderfabrikker relativt større end de øvrige brancher.

Arbejdsstedsbesøgene er overordnet fordelt geografisk med 24 besøg øst og 25 vest for Storebælt. Besøgene har udover Jylland og Sjælland inkluderet øerne, Fyn, Langeland, Lolland og Bornholm.

Arbejdsstedsbesøgene er fordelt med 24 % på de små, 39 % på de mellemstore og 37 % på de store arbejdssteder.

Der er etableret arbejdsstedsbesøg inden for alle branchekoder omfattet af visionen. For branchekoderne 12 Isolering og installation, 16 Transport af gods, 22 Sten, ler og glas, 38 Fjerkræslagterier, fiske- og foderfabrikker og 42 Landbrug er der besøgt samme andel af arbejdssteder, som telefoninterviews repræsenterer inden for branchekoden.

For branchekoderne 02 Fremstilling af transportmidler, 05 Jern og metalvareindustri, 10 Murer-, snedker- og tømrerforretninger er der besøgt flere arbejdssteder end andelen af telefoninterviews repræsenterer inden for branchekoden.

For branchekoderne 06 Maskinindustri, 09 Jord, beton og belægning, 20 Træ og møbelindustri, 21 Plast, gummiasfalt og mineralolie og 41 Mejeriprodukter og margarine er der besøgt færre arbejdssteder end andelen af telefoninterviews repræsenterer inden for branchekoden.

Ses der bredere på branchegrupperne, er der inden for bygge-anlægsområdet besøgt flere murer-, snedker- og tømrerforretninger og besøgt færre jord-, beton- og belægningsarbejdssteder end andelen udgør i telefoninterviewene.

Inden for fremstilling er der besøgt flere fra jern- og metalvareindustrien og færre fra træ- og møbelindustri samt plast, gummi og mineralolie end andelen udgør i telefoninterviewene.

Eftersom forskellen mellem brancher ikke indgår i analysen af data, vurderes de nævnte over- og underrepræsentationer for visse branchekoderne ikke at have selvstændig betydning for svarene og fortolkningerne fra arbejdsstedsbesøgene.

Generelt har arbejdsstederne været meget imødekommende og interesserede i gennemførelsen af interview og rundring på arbejdsstederne.

4.7 Præsentation af datamaterialet i rapporten

I de følgende kapitler fremlægges resultaterne af virksomhedsovervågningen. Resultaterne fremlægges indikator for indikator, dvs. spørgsmål for spørgsmål.

Resultaterne i forbindelse med den enkelte indikator fremlægges efter følgende disposition: Først præsenteres indikatoren. Dernæst fremlægges hovedresultatet kort. Det vil typisk sige, hvad er værdien af indikatoren i 2004 for visionen som helhed. Og hvilken udvikling for visionen som helhed er der sket siden 2001. Sidstnævnte resultat fremlægges naturligvis kun, hvis der findes en sammenlignelig indikator fra VOV I.

Herefter fremlægges resultaterne mere detaljeret. Det sker først og fremmest i form af en tabel. Tabellen indeholder værdier for hele visionen totalt og fordelt på de tre arbejdsstedsstørrelser (1-4 ansatte, 5-19 ansatte og 20 eller flere ansatte). Tabellen indeholder værdier dels for A-siden, dels for B-siden på arbejdsstederne. Med N angives, hvor mange interviewpersoner der har fået stillet det pågældende spørgsmål. Med % angives typisk, hvor stor en andel i procent af interviewpersonerne der har svaret bekræftende på spørgsmålet. Tabelteksten vil forklare, hvad det er for svar, der afrapporteres i tabellen. Feltet øverst til venstre i tabellen vil gengive spørgsmålet ordret. Bilag C gengiver spørgeskemaet i sin helhed.

I kolonnen "Si" angives sikkerhedsintervallet. Sikkerhedsintervallet angiver i procent den øvre og nedre grænse, inden for hvilke den sande værdi af indikatoren med 95 procents sandsynlighed ligger. Det vil eksempelvis sige, at hvis værdien af en indikator er angivet til 31 %, og Si er angivet til 18-45, så er der 95 procents sandsynlighed for, at den sande værdi af indikatoren ligger mellem 18 % og 45 %. Eller med andre ord: Der er kun 2,5 procents sandsynlighed for, at værdien af indikatoren er lavere end 18 % og kun 2,5 procents sandsynlighed for, at værdien er højere end 45 %.

Hvis antallet af interviewpersoner, der har fået stillet et konkret spørgsmål, er mindre end 30 for visionen totalt, dvs. hvis $N_{\text{Total}} < 30$, giver det ingen mening at beregne et sikkerhedsinterval. I disse tilfælde er tallene i kolonnen "Si" derfor erstattet med et punktum. Det samme er tilfældet, hvis $N_{\text{Arbejdsstedsstørrelse}} = 10$ i de tabeller, der indeholder værdier for både 2001 og 2004.

Tabellerne indeholder desuden en kolonne, der hedder "Forskel". I de tabeller, der kun indeholder værdier for 2004, angiver kolonnen den beregnede difference mellem A-sidens og B-sidens svar. Hvis den beregnede difference er statistisk signifikant, er værdien markeret med en asterisk (*).

At en værdi er statistisk signifikant vil sige, at den beregnede difference med 95 procents sandsynlighed er reel og ikke udtryk for en tilfældighed. (Statistisk er der tale om, at $p < 0,05$.)

I de tabeller der indeholder værdier for både 2001 og 2004 angiver kolonnen "Forskel" den beregnede difference mellem 2001- og 2004-værdierne. Hvis difference er statistisk signifikant, er den markeret med en asterisk (*).

Tallene for 2001 i de tabeller, der indeholder værdier for både 2001 og 2004 er vægtet, således at de kan sammenlignes med tallene for 2004. Vægtningen er foretaget, fordi stikprøverne i 2001 og 2004 er forskellige: I 2004 er det forsøgt at etablere en balanceret stikprøve, mens man i 2001 etablerede en stikprøve

med mange store arbejdssteder og få små arbejdssteder. 2001-tallene er vægtet efter den stikprøve, der blev opnået i 2004, jf. tabel 4.8.

Tabellerne indeholder som anført kun værdier for hele visionen totalt og opdelt på de tre arbejdsstedsstørrelser. Bilag D indeholder tabeller, hvor værdierne fordelt på de enkelte branchegrupper - totalt og opdelt på de tre arbejdsstedsstørrelser - også opgives.

Arbejdstilsynet har stillet rådata fra virksomhedsovervågningen i 2001 til rådighed for konsortiet bag denne anden runde af overvågningen. Værdierne for 2001 er således hentet ud af disse rådata.

Efter hver tabel præsenteres resultaterne i ord. Der lægges vægt på at beskrive, hvad indikatoren fortæller om arbejdsstedernes forebyggende aktiviteter i 2004. Dels for hele visionen totalt. Dels for de enkelte arbejdsstedsstørrelser inden for hele visionen. Hvis der er statistisk signifikante forskelle mellem arbejdsstedsstørrelserne kommenteres dette.¹ Der lægges også vægt på at beskrive, hvis der er statistisk signifikant forskel på det billede, som A-sidens svar tegner, og det billede, som B-sidens svar tegner. Om muligt beskrives dernæst den udvikling, som er sket fra 2001 til 2004. Der sondres igen mellem hele visionen totalt og de tre arbejdsstedsstørrelser inden for hele visionen. Ligeledes sondres der mellem A- og B-sidens svar, hvis forskellen er statistisk signifikant.

Frem til dette punkt er det kun resultaterne fra telefoninterviewundersøgelsen, der er fremlagt. Men herefter følger typisk resultater fra arbejdsstedsbesøgene. Sådanne resultater anvendes til at uddybe og fortolke de fremlagte resultater fra telefoninterviewundersøgelsen. Bilag F gengiver den interview- og observationsguide, der er brugt i forbindelse med arbejdsstedsbesøgene.

Resultaterne fra virksomhedsovervågningen fremlægges som anført indikator for indikator. De kan derved nemt fremstå meget fragmentariske. For at modvirke dette, afsluttes hvert af de følgende kapitler med en sammenfatning. Desuden rummer kapitel 9 både en sammenfatning og en samlet diskussion af resultaterne.

---

¹ Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er ikke beregnet. Om der er statistisk signifikant forskel mellem to arbejdsstedsstørrelser er afgjort ved at sammenligne de beregnede sikkerhedsintervaller. Hvis sikkerhedsintervallerne ikke overlapper, siges der at være en statistisk signifikant forskel mellem de to arbejdsstedsstørrelser.

5 Organiseringen og det almene arbejdsmiljøarbejde

5.1 Indledning

I dette kapitel beskrives resultaterne af analysen af arbejdsstedernes organisering af arbejdsmiljøarbejdet og det almene arbejdsmiljøarbejde, herunder arbejdet med APV. Desuden fremlægges analysen af nogle af de fremherskende holdninger på arbejdsstedet til arbejdsmiljøregler og det generelle arbejdsmiljø på arbejdsstedet.

5.2 Organisering af arbejdsmiljøarbejdet

Indikatoren U3

En hensigtsmæssig organisering af arbejdsmiljøarbejdet anses for en forudsætning for et effektivt arbejdsmiljøarbejde. Interviewpersonerne er derfor blevet spurgt, hvordan arbejdsmiljøarbejdet er organiseret.

Hovedresultat

Inden for visionen som helhed er organiseringen af arbejdsmiljøarbejdet fordelt således, at godt to femtedele af de adspurgte arbejdssteder har sikkerhedsgrupper på arbejdsstedet. Godt to femtedele har ligeledes sikkerhedsudvalg, der dækker arbejdsstedet. Herudover har knap en tiendedel af arbejdsstederne MED-, SiSu- eller MiO-udvalg, mens knap to femtedele ikke har en formel organisering af sikkerhedsarbejdet på arbejdsstedet.

Resultater

Tabel 5.1 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelser.

Tabel U.5.1. Organiseringen af arbejdsmiljøarbejdet fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U3).

U3. Hvordan er arbejdsmiljøarbejdet organiseret? (mulighed for flere svar)		A-side			B-side			For- skel
		2004	2004		2004	2004		%
		N	%	Si	N	%	Si	
Hele visionen: Der er sikkerhedsgrupper på arbejdsstedet	1-4 ansatte	116	9	4-15	105	10	5-16	1
	5-19 ansatte	195	30	23-36	184	29	23-36	0
	≥ 20 ansatte	278	67	61-72	252	71	65-76	4
	Total	589	43	39-47	541	45	41-49	2
Hele visionen: Der er sikkerhedsudvalg, som dækker arbejdsstedet	1-4 ansatte	116	9	3-14	105	10	4-15	1
	5-19 ansatte	195	23	17-29	184	27	20-33	4
	≥ 20 ansatte	278	73	68-79	252	65	60-71	8*
	Total	589	44	40-48	541	41	37-46	3
Hele visionen: Der er SiSu-, MED- eller MiO-udvalg, som dækker arbejdsstedet	1-4 ansatte	116	2	0-4	105	3	0-6	1
	5-19 ansatte	195	4	1-7	184	5	2-8	1
	≥ 20 ansatte	278	12	8-16	252	14	10-19	2
	Total	589	7	5-9	541	9	6-11	2
Hele visionen: Der er ingen formel organisering af sikkerhedsarbejdet på arbejdsstedet	1-4 ansatte	116	80	73-88	105	89	82-95	8
	5-19 ansatte	195	53	46-60	184	52	45-59	1
	≥ 20 ansatte	278	6	3-9	252	10	6-13	4
	Total	589	36	32-40	541	39	35-44	3
Hele visionen: Andet	1-4 ansatte	116	7	2-12	105	0	.-.	7
	5-19 ansatte	195	11	7-16	184	5	2-8	6*
	≥ 20 ansatte	278	6	4-9	252	3	1-5	4*
	Total	589	8	6-10	541	3	2-4	5*

Kommentarer til resultaterne

På de store arbejdssteder er der statistisk signifikant forskel mellem A- og B-sidens svar, idet ca. tre fjerdele ifølge A-siden og ca. to tredjedele ifølge B-siden svarer, at der er et sikkerhedsudvalg, som dækker arbejdsstedet. Der er ligeledes flere fra A- end B-siden for visionen som helhed samt også for store og mellemstore arbejdssteder, som svarer, at arbejdsstedet har en anden organi-

sering af arbejdsmiljøarbejdet end sikkerhedsgrupper, sikkerhedsudvalg og Si-Su-, MED- eller MiO-udvalg.

Der er statistisk signifikant forskel på arbejdsstedsstørrelserne, hvor væsentlig flere store arbejdssteder har sikkerhedsgrupper og sikkerhedsudvalg, som dækker arbejdsstedet, end mellemstore arbejdssteder, og flere mellemstore arbejdssteder har sikkerhedsgrupper og -udvalg end de små arbejdssteder. Herudover viser svarene, at det er de store arbejdssteder, som har Sisu-, MED- og MIO-udvalg.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Sikkerhedsarbejdets organisering er blevet belyst gennem arbejdsstedsbesøgene. Svarene viser, at der ikke er nogen formel sikkerhedsorganisation på knap halvdelen af de besøgte arbejdssteder. Der er generelt ikke registreret en formel organisering af sikkerhedsarbejdet på de små og mellemstore arbejdssteder med under 10 ansatte. En række arbejdssteder begrundede dette med, at der er færre ansatte, end det antal der fordrer en formel organisering af sikkerhedsarbejdet. På et af de besøgte arbejdssteder har man valgt at fastholde en formel organisering af sikkerhedsarbejdet, selvom der er færre end 10 ansatte.

Nogle af de små og mellemstore arbejdssteder afholder jævnligt personalemøder, hvor arbejdsmiljøet kommer på dagsordenen, hvis nogen finder behov for det.

5.3 BST-tilknytning

Indikatoren U4

Inden for visse brancher er virksomhederne forpligtet til at være tilknyttet en bedriftssundhedstjeneste (BST). Andre virksomheder kan oprette eller tilslutte sig en BST frivilligt for at have adgang til rådgivning om arbejdsmiljø. Interviewpersonerne er derfor blevet spurgt, om arbejdsstedet er tilknyttet en BST.

Hovedresultat

For visionen som helhed i 2004 har ifølge A-siden knap fire femtedele og ifølge B-siden syv tiendedele af arbejdsstederne tilknytning til BST. I perioden fra 2001 til 2004 har antallet af arbejdssteder med tilknytning til BST ikke ændret sig.

Resultater

Tabel 5.2 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelser.

Tabel U.5.2. Arbejdssteder med tilknytning til BST i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U4 i VOV II og spørgsmål U3 i VOV I).

4. Er arbejdsstedet tilknyttet en BST?	2001 [†]			2004			Forskel		
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si	
Hele visionen A-siden	1-4 ansatte	89	47	38-58	116	51	42-60	3	-10-17
	5-19 ansatte	187	71	65-78	195	76	70-82	4	-4-13
	≥ 20 ansatte	677	89	86-91	278	90	86-93	1	-3-6
	Total	953	75	72-78	589	78	74-81	3	-2-7
Hele visionen B-siden	1-4 ansatte	46	24	12-37	105	39	30-48	15	-2-31
	5-19 ansatte	140	72	64-79	184	67	61-74	-4	-14-6
	≥ 20 ansatte	626	88	85-91	252	84	79-88	-4	-9-1
	Total	812	73	70-76	541	70	66-73	-3	-8-2

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på arbejdsstedernes svar i 2001 og 2004, hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

For visionen som helhed er der ved telefoninterviewene i 2004 statistisk signifikant forskel mellem A- og B-sidens svar, hvor flere fra A- end B-siden svarer, at arbejdsstedet er tilknyttet BST. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for store arbejdssteder, hvor der også er flere fra A- end B-siden, som svarer, at arbejdsstedet er tilknyttet BST.

Forskellen mellem A- og B-sidens svar om tilknytning til BST kan eventuelt skyldes, at det er ledelsen i virksomheden, som træffer aftale med BST samt har den nære tilknytning hertil.

Der er statistisk signifikant forskel på arbejdsstedsstørrelserne i 2004 både mellem store og mellemstore arbejdssteder og mellem mellemstore og små arbejdssteder. Knap ni tiendedele af de store arbejdssteder er tilknyttet BST i modsætning til mellemstore arbejdssteder, hvor syv tiendedele er tilknyttet BST og små arbejdssteder, hvor to femtedel har BST-tilknytning.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene viser, at mange af de besøgte arbejdssteder kender og gør brug af BST.

BST bliver især brugt til kursusvirksomhed, hjælp til undersøgelse af ulykker, opstart af APV, etablering af tekniske foranstaltninger vedrørende ventilation og støj samt indretning/layout for arbejdssteder. BST deltager i sikkerhedsmøderne på flere større arbejdssteder.

5.4 Arbejdsmiljøpolitik

Indikatoren U5	Eksistensen af en eksplicit arbejdsmiljøpolitik er en indikation på, at arbejdsstedet har et systematisk arbejdsmiljøarbejde. Interviewpersonerne er derfor blevet spurgt, om arbejdsstedet har en skriftlig arbejdsmiljøpolitik.
Hovedresultat	For visionen som helhed i 2004 rapporterer godt halvdelen af arbejdsstederne, at de har en skriftlig arbejdsmiljøpolitik. For visionen som helhed for både A- og B-siden er der sket en statistisk signifikant stigning i andelen af arbejdssteder, der har en skriftlig arbejdsmiljøpolitik fra 2001 til 2004.
Resultater	Tabel 5.3 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.3. Arbejdssteder med en skriftlig arbejdsmiljøpolitik i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U5 i VOV II og spørgsmål U48 i VOV I).

5. Har I en skriftlig arbejdsmiljøpolitik?	2001 [†]			2004			Forskel		
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si	
Hele visionen	1-4 ansatte	95	4	0-7	116	35	27-44	32*	21-43
A-siden	5-19 ansatte	188	22	16-28	195	53	46-60	31*	21-40
	≥ 20 ansatte	680	55	51-58	278	73	68-78	18*	12-25
	Total	963	34	31-37	589	59	55-63	25*	20-30
Hele visionen	1-4 ansatte	50	7	0-15	105	24	16-32	17*	3-30
B-siden	5-19 ansatte	140	23	16-30	184	47	40-55	24*	13-35
	≥ 20 ansatte	632	51	47-55	252	71	65-76	20*	13-27
	Total	822	35	31-38	541	54	49-58	19*	14-24

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne For visionen som helhed er andelen af arbejdssteder, der svarer, at de har en skriftlig arbejdsmiljøpolitik, steget fra godt en tredjedel i 2001 til godt halvdelen i 2004.

Der er en statistisk signifikant stigning i udbredelsen af en skriftlig arbejdsmiljøpolitik ifølge både A- og B-sidens svar for både små, mellemstore og store arbejdssteder fra 2001 til 2004.

Både A- og B-siden på store arbejdssteder svarer, at der er sket en stigning fra godt halvdelen til syv tiendedele af arbejdssteder, der har en skriftlig arbejdsmiljøpolitik, og på mellemstore arbejdssteder er der sket en stigning ifølge både A- og B-siden fra knap en femtedel til ca. halvdelen.

En skriftlig arbejdsmiljøpolitik er mere udbredt blandt store arbejdssteder end blandt de mellemstore og små arbejdssteder. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. I 2004 svarer ca. syv tiendedele af store arbejdssteder, at de har en skriftlig arbejdspolitik, mens knap halvdelen blandt mellemstore arbejdssteder og knap en tredjedel blandt de små arbejdssteder svarer, at de har en skriftlig arbejdsmiljøpolitik.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

På de besøgte arbejdssteder er der en bred opfattelse af, hvad en arbejdsmiljøpolitik dækker over. Blandt de besøgte arbejdssteder har der været enkelte arbejdssteder, der har kunnet fremvise en skriftlig arbejdsmiljøpolitik. Flere giver udtryk for, at kravet om skriftlighed er irriterende. Dette bliver bl.a. udtrykt ved: "*Det er urimeligt, at der skal så meget papirarbejde til for at udføre et kvalificeret arbejde*" eller "*Det er bedre at have en mundtlig politik, der overholdes, end en skriftlig, der ikke overholdes.*"

På flere af de besøgte arbejdssteder er politikken blevet vedtaget for nylig, og den er tilsyneladende endnu ikke implementeret. En del ledere giver udtryk for, at der findes en arbejdsmiljøpolitik på arbejdsstedet; den er imidlertid sjældent nedfældet. Politiken er i vid udstrækning blevet etableret uden deltagelse af medarbejderne og udtrykker ofte lederens/indehaverens holdninger. Virksomheder, der har en aktiv arbejdsmiljøpolitik, giver udtryk for, at de bruger politikken til at sætte mål for bl.a. arbejdsulykker.

5.5 Arbejdspladsvurdering

Indikatoren U6

Alle arbejdssteder er forpligtet til at lave en arbejdspladsvurdering (APV), som opfylder visse formkrav. En APV anses som en forudsætning for et systematisk arbejdsmiljøarbejde. Interviewpersonerne er derfor blevet spurgt, om der på arbejdsstedet er gennemført en APV.

Hovedresultat

For visionen som helhed rapporterer ca. fire femtedele, at de har udarbejdet APV i 2004 mod ca. syv tiendedele i 2001. For visionen som helhed er der ifølge både A- og B-siden sket en statistisk signifikant stigning i andelen af arbejdssteder, der har en skriftlig arbejdspladsvurdering fra 2001 til 2004.

Resultater

Tabel 5.6 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tab U. 5.6. Arbejdssteder, som har gennemført en APV, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U6 i VOV II og spørgsmål U34 i VOV I).

6. Har I gennemført arbejdspladsvurderinger - også kaldet APV - på arbejdsstedet?	2001 [†]			2004			Forskel		
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si	
Hele visionen	1-4 ansatte	95	30	21-39	116	56	47-65	26*	13-40
A-siden	5-19 ansatte	188	63	56-70	195	81	76-87	18*	9-27
	≥ 20 ansatte	680	94	92-95	278	96	94-99	3	-0-6
	Total	963	71	68-74	589	83	80-86	12*	8-17
Hele visionen	1-4 ansatte	50	21	10-33	105	40	31-49	19*	3-35
B-siden	5-19 ansatte	141	64	56-72	184	69	62-76	5	-5-15
	≥ 20 ansatte	634	87	84-89	252	94	91-97	7*	2-11
	Total	825	69	66-72	541	75	71-79	6*	1-11

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne

For både A- og B-siden for visionen som helhed er der sket en stigning fra 2001 til 2004 i antallet af arbejdssteder, der svarer, at arbejdsstedet har gennemført en APV. Stigningen er statistisk signifikant.

Der er desuden en statistisk signifikant stigning fra 2001 til 2004 i andelen af små arbejdssteder for både A- og B-siden, som svarer, at der er gennemført APV. Der er endvidere ifølge A-sidens svar sket en stigning af mellemstore arbejdssteder og for B-sidens svar sket en stigning af store arbejdssteder, som har gennemført en APV.

Gennemførelse af APV er mere udbredt blandt store arbejdssteder end blandt de mellemstore og små arbejdssteder. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Over ni tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at de har gennemført APV i 2004, mens ca. tre fjerdedele blandt mellemstore arbejdssteder og omkring halvdelen blandt de små arbejdssteder svarer, at de har gennemført APV.

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar i 2004 for visionen som helhed, hvor godt fire femtedele fra A-siden mod tre fjerdedele fra B-siden svarer, at arbejdsstedet har gennemført APV. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på mellemstore og små arbejdssteder, hvor flere fra A- end B-siden svarer, at arbejdsstedet har gennemført APV.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene bekræfter, at der generelt er kendskab til kravet om APV. Interviewpersonerne giver udtryk for, at arbejdsstedet kender til metoderne i APV, og APV bliver omtalt i flere forbindelser under interviewene på arbejdsstedsbesøgene.

På flere arbejdssteder bliver der givet udtryk for, at der foregår mødevirksomhed forud for arbejdsopgavernes udførelse, hvor sikkerhed bl.a. er på dagsordenen. Dette bliver bl.a. udtrykt som: "Medarbejderne vil hellere tale om det end at sætte det på skrift".

Indikatoren U7	En APV skal gennemføres mindst hvert tredje år. Interviewpersonerne, som i U6 har svaret ja til, at der er gennemført en APV på arbejdsstedet, er derfor blevet spurgt, hvornår der sidst er gennemført en APV på arbejdsstedet.
Hovedresultat	Interviewpersonerne kan i vid udtrækning redegøre for, hvornår der sidst er foretaget APV på arbejdsstedet. Ni tiendedele af interviewpersonerne angiver, at APV er udført inden for de sidste 3 år.
Resultater	Tabel 5.7 formidler resultatet fra interviewundersøgelsen i 2004 for årene 1995-2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.7. Årstal for gennemførelsen af den sidste APV på arbejdsstedet, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U7).

U7. Hvornår har I sidst gennemført APV på arbejdsstedet?		1995-99		2000		2001		2002		2003		2004	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Hele visionen: A-siden	1-4 ansatte	1	2	1	2	8	12	14	22	36	55	1	2
	5-19 ansatte	3	2	7	4	15	10	28	18	96	61	7	4
	≥ 20 ansatte	1	-	16	6	24	9	55	21	147	55	15	6
	Total	5	4	24	5	47	10	97	20	279	57	23	5
Hele visionen: B-siden	1-4 ansatte	0	-	-	-	2	5	12	29	20	48	4	10
	5-19 ansatte	4	3	2	2	14	11	22	17	65	51	11	9
	≥ 20 ansatte	4	2	8	3	31	13	47	20	120	51	15	6
	Total	8	5	10	2	47	12	81	20	205	51	30	7

Kommentarer til resultaterne For visionen som helhed svarer både A- og B-siden, at langt de fleste APV'er sidst er gennemført i perioden 2002-2003. Meget få arbejdssteder i visionen som helhed svarer, at de ikke ved, hvornår der sidst er gennemført APV.

Indikatoren U8 Det er et krav i lovgivningen, at APV'en skal være skriftlig. De interviewpersoner, som i U6 har svaret ja til, at der er gennemført en APV, er derfor blevet spurgt om den sidste APV gennemført på arbejdsstedet var skriftlig.

Hovedresultat Godt ni tiendedele af visionen som helhed svarer i 2004, at den sidste APV var skriftlig. Der er ifølge B-sidens svar for visionen som helhed sket et fald fra 2001 til 2004 i antallet af arbejdssteder, der svarer, at de har udarbejdet en skriftlig APV.

Resultater Tabel 5.8 formidler resultatet for den del af visionen i 2001 og 2004, der har svaret bekræftende på U6, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.8 Arbejdssteder, hvor den sidste APV var skriftlig, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U8 i VOV II og spørgsmål U43 i VOV I).

8. Var den sidste APV i gennemførte skriftlig?	2001 [†]			2004			Forskel		
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si	
Hele visionen	1-4 ansatte	29	87	74-99	65	92	86-99	5	-7-18
A-siden	5-19 ansatte	111	97	94-100	158	95	92-98	-2	-7-3
	≥ 20 ansatte	626	98	96-99	268	97	95-99	-1	-3-2
	Total	766	96	94-97	491	96	94-98	0	-2-2
Hele visionen	1-4 ansatte	13	74	49-99	42	81	69-93	7	-18-32
B-siden	5-19 ansatte	85	98	95-100	127	88	83-94	-10*	-17-2
	≥ 20 ansatte	550	97	95-98	236	92	88-95	-5*	-8-1
	Total	648	95	93-96	405	90	87-93	-5*	-8-2

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne

Der er ifølge B-sidens svar sket et statistisk signifikant fald fra 2001 til 2004 for visionen som helhed i antallet af arbejdssteder, der har udarbejdet en skriftlig APV. Der er desuden ifølge B-sidens svar sket et statistisk signifikant fald i antallet af både mellemstore og store arbejdssteder, som svarer, at sidst gennemførte APV var skriftlig. I 2001 svarer langt over ni tiendedele fra B-siden, at der er en skriftlig APV for visionen som helhed, mens ca. ni tiendedele fra B-siden bekræfter udsagnet i 2004.

For B-siden svarer desuden langt over ni tiendedele af både mellemstore og store arbejdssteder i 2001, at den sidste APV var skriftlig, mens knap ni tiendedele af de mellemstore arbejdssteder og godt ni tiendedele af de store arbejdssteder bekræfter udsagnet i 2004.

Hverken for små arbejdssteder, både A- og B-siden, eller for A-sidens svar for mellemstore og store arbejdssteder er der statistisk signifikant forskel på svarene for 2001 og 2004.

Der er ikke statistisk signifikant forskel mellem arbejdsstedsstørrelserne, hverken for A- eller B-siden.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene kan ikke bekræfte udsagnet om, at næsten alle arbejdssteder har udarbejdet en skriftlig APV. Arbejdsstedsbesøgene viser, at omkring

syv tiendedele af de besøgte arbejdssteder kan fremvise en sådan. Omvendt bekræfter besøgene, at der er et godt kendskab til kravet om APV.

Arbejdsstedsbesøgene bekræfter, at der er stor forskel på APV-indsatsen på de store og mellemstore arbejdssteder i forhold til de små. På de store arbejdssteder er der typisk gennemført et større og systematisk kortlægningsarbejde, fx har et arbejdssted kortlagt og vurderet 150 forskellige processer. På de små arbejdssteder er det mere sjældent, at der findes skriftlige APV'er, der kan vises frem.

Arbejdssteder med skriftlige APV benytter ofte hjælperedskaber fra brancheforeninger eller får konsulenthjælp, først og fremmest fra BST, til igangsætning af APV-processen på arbejdsstedet.

Indikatoren U9	En af forudsætningerne for at løse problemer i arbejdsmiljøet er, at man på arbejdsstedet er opmærksom på eventuelle problemer. Interviewpersonerne er derfor blevet spurgt, om man inden for de sidste tre år er blevet opmærksom på nogen problemer i arbejdsmiljøet på arbejdsstedet, f.eks. ved en kortlægning.
Hovedresultat	Ca. halvdelen ifølge A-siden og knap to femtedele ifølge B-siden inden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet inden for de sidste 3 år er blevet opmærksom på nogle problemer i arbejdsmiljøet. Der er for visionen som helhed statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar samt for A- og B-sidens svar på både mellemstore og store arbejdssteder, hvor flere fra A- end B-siden svarer, at arbejdsstedet er blevet opmærksomt på problemer i arbejdsmiljøet.
Resultater	Tabel 5.9 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.9 Arbejdssteder, hvor man, f.eks. ved en kortlægning, inden for de sidste tre år er blevet opmærksom på problemer i arbejdsmiljøet fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U9).

U9. Er I inden for de sidste 3 år fx ved en kortlægning blevet opmærksomme på nogen problemer i arbejdsmiljøet på arbejdsstedet?	A-side			B-side			Forskell
	2004		Si	2004		Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	116	16	10-23	105	12	6-19	4
5-19 ansatte	195	42	35-49	184	28	22-35	13*
≥ 20 ansatte	278	71	65-76	252	58	52-64	13*
Total	589	50	46-54	541	39	35-43	11*

Kommentarer til resultaterne	At arbejdsstederne er blevet opmærksomme på problemer i arbejdsmiljøet, er mere udbredt blandt store arbejdssteder end blandt de mellemstore og små arbejdssteder. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant

for både A- og B-sidens svar. Knap to tredjedele af interviewpersonerne på store arbejdssteder svarer, at de er blevet opmærksomme på problemer med arbejdsmiljøet, mens godt en tredjedel på mellemstore arbejdssteder og kun godt en tiendedel blandt de små arbejdssteder svarer, at de er blevet opmærksomme på problemer i arbejdsmiljøet.

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for både store og mellemstore arbejdssteder. Ca. syv tiendedele af interviewpersonerne fra A-siden på store arbejdssteder bekræfter udsagnet i modsætning til knap seks tiendedele fra B-siden. For mellemstore arbejdssteder svarer godt to femtedele fra A-siden, at de er blevet opmærksomme på problemer med arbejdsmiljøet i modsætning til godt en fjerdedel fra B-siden.

Forskellen i rapporteringen mellem A- og B- siden kan muligvis forklares med, at begrebet "kortlægning" kan være opfattet forskelligt af A- og B-siden, og at B-siden måske ikke har vurderet, at spørgeskema- og interviewundersøgelser er en del af kortlægningen.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsstedsbesøgene viser, at kortlægningen først og fremmest er foregået ved henvendelse til de ansatte i form af spørgeskema eller interviews. Kortlægningen er i vid udstrækning foregået i et samarbejde med BST. Et arbejdssted udtrykte fx at: "*BST var med i starten, nu kører vi selv*". Sikkerhedsorganisationen har mange steder en aktiv rolle i etableringen af kortlægningen.

Indikatoren U10

Hvis man på et arbejdssted ikke kan løse alle sine arbejdsmiljøproblemer straks, anbefales det i vejledningen om APV, at man vurderer arten, alvoren og omfanget af problemerne, så man kan vurdere, hvilke arbejdsmiljøproblemer, der skal løses først. De interviewpersoner, der i U9 har svaret ja til, at man inden for de sidste tre år er blevet opmærksom på nogle arbejdsmiljøproblemer, er derfor blevet spurgt, om arten, alvoren og omfanget af disse arbejdsmiljøproblemer er blevet vurderet.

Hovedresultat

Af de interviewpersoner, som har svaret ja til U9, svarer godt fire femtedele, at arten, alvoren og omfanget af problemerne er blevet vurderet.

Resultater

Tabel 5.10 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på spørgsmålet U9, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.10. Arbejdssteder, hvor man i høj eller nogen grad har vurderet arten, alvoren og omfanget af arbejdsmiljøproblemerne på arbejdsstedet fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U10).

U10. Er arten, alvoren og omfanget af disse problemer blevet vurderet?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	19	84	66-100	13	85	62-100	0
5-19 ansatte	81	77	67-86	52	69	56-82	7
≥ 20 ansatte	196	90	86-94	146	84	77-90	7
Total	296	86	82-90	211	80	75-86	6

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar, hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

På A-siden svarer flere store end mellemstore arbejdssteder, at arten, alvoren og omfanget af problemerne bliver vurderet. Forskellen er statistisk signifikant, hvor ni tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at man har vurderet arten, alvoren og omfanget af arbejdsmiljøproblemerne i modsætning til godt tre fjerdedele af de mellemstore arbejdssteder. Der er ikke statistisk signifikant forskel på de øvrige arbejdsstedsstørrelser på A- og B-siden. Der er via spørgsmål U9 frafiltreret et stort antal af små arbejdssteder.

Indikatoren U11

De interviewpersoner i U9, der har svaret ja til, at man inden for de sidste tre år er blevet opmærksom på nogle arbejdsmiljøproblemer på arbejdsstedet, er blevet spurgt, om der er tale om flere separate problemer, der skal løses ved separate indsatser.

Hovedresultat

Af de interviewpersoner, som har svaret ja til U9, svarer ifølge A-siden knap fire femtedele og ifølge B-siden ca. syv tiendedele, at der er tale om flere separate problemer, der skal løses ved separate indsatser. Der er for visionen som helhed statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar, hvor ca. fire femtedele fra A-siden bekræfter udsagnet i modsætning til syv tiendedele fra B-siden.

Resultater

Tabel 5.11 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på spørgsmål U9, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.11 Arbejdssteder med flere separate arbejdsmiljøproblemer, der skal løses ved separate indsatser, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U11).

U11. Er der tale om flere separate problemer der skal løses ved separate indsatser?	A-side			B-side			Forskæl
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	7	74	52-95	13	69	40-98	4
5-19 ansatte	81	57	46-68	52	69	56-82	12
≥ 20 ansatte	196	88	84-93	146	70	62-77	18*
Total	296	79	74-83	211	70	63-76	9*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for store arbejdssteder, hvor flere fra A- end B-siden svarer, at der er tale om flere separate problemer, der skal løses ved separate indsatser. Knap ni tiendedele af interviewpersonerne fra A-siden på store arbejdssteder bekræfter udsagnet i modsætning til syv tiendedele fra B-siden.

På A-siden svarer flere store end mellemstore arbejdssteder, at der er tale om separate problemer, der skal løses ved separate indsatser. Forskellen er statistisk signifikant, hvor knap ni tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at der er tale om flere separate problemer, der skal løses ved separate indsatser i modsætning til knap seks tiendedele af de mellemstore arbejdssteder. Der er ikke statistisk signifikant forskel på de øvrige arbejdsstedsstørrelser på A- og B-siden. Der er via spørgsmål U9 frafilteret et stort antal af små arbejdssteder.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Spørgsmålet om separate løsninger af problemer er stillet indirekte ved arbejdsstedsbesøgene, idet der er spurgt om, hvorvidt alle relevante arbejdsmiljøproblemer inddrages i kortlægningen. Mange arbejdssteder svarer, at de gør brug af checklister og vejledningsmaterialer fra brancheforeninger, AT og BST til hjælp ved kortlægning. Flere arbejdssteder henviser endvidere til, at de har meget stor erfaring gennem mange års praksis på området.

Indikatoren U12

De interviewpersoner, som i spørgsmål U11 har svaret ja til, at der på arbejdsstedet er flere separate arbejdsmiljøproblemer, der skal løses ved separate indsatser, er blevet spurgt, om det er prioriteret, i hvilken rækkefølge problemerne skal løses.

Hovedresultat

Af de interviewpersoner, som har svaret ja til U11, svarer knap tre fjerdedele, at der er foretaget prioritering af, i hvilken rækkefølge arbejdsmiljøproblemerne skal løses.

Resultater

Tabel 5.12 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på spørgsmål U11 fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.12. Arbejdssteder med flere arbejdsmiljøproblemer, som har prioriteret i hvilken rækkefølge problemerne skal løses, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U12).

U12. Er det prioriteret i hvilken rækkefølge jeres arbejdsmiljøproblemer skal løses?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004		2004	2004		
	N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen 1-4 ansatte	14	57	27-87	9	67	28-100	10
5-19 ansatte	46	67	53-81	36	67	50-83	1
≥ 20 ansatte	173	79	73-85	102	72	63-80	8
Total	233	76	70-81	147	70	63-78	5

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar, hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene viser, at der generelt foretages prioriteringer ud fra alvorligheden af problemerne, hvor mange der er berørt af problemerne samt økonomien. Flere arbejdssteder tilkendegiver, at risici for ulykker har højeste prioritet ved tilrettelæggelsen af arbejdsmiljøindsatsen. Omkring en femtedel af arbejdsstederne siger under besøget, at der ikke forefindes kriterier for prioriteringen.

Indikatoren U13

Skriftlige handlingsplaner for løsningen af arbejdsmiljøproblemer anses som en af forudsætningerne for et systematisk arbejdsmiljøarbejde. De interviewpersoner, som i U9 har svaret ja til, at man inden for de sidste tre år er blevet opmærksom på nogle arbejdsmiljøproblemer på arbejdsstedet, er derfor blevet spurgt, om der er udarbejdet skriftlige handlingsplaner for, hvordan arbejdsmiljøproblemerne skal løses.

Hovedresultat

Godt syv tiendedele ifølge A-siden og godt tre femtedele ifølge B-siden af interviewpersonerne, som svarer bekræftende på U9, svarer, at arbejdsstedet har udarbejdet skriftlige handlingsplaner. Der er for visionen som helhed statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar samt for A- og B-sidens svar på store arbejdssteder, hvor flere fra A- end B-siden svarer, at arbejdsstedet udarbejder skriftlige handlingsplaner for, hvordan arbejdsmiljøproblemer skal løses.

Resultater

Tabel 5.13 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på spørgsmål U9, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.13 Arbejdssteder, hvor der er udarbejdet skriftlige handlingsplaner for, hvordan arbejdsmiljøproblemerne skal løses, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U13).

U 13. Er der udarbejdet skriftlige handlingsplaner for hvordan arbejdsmiljøproblemerne skal løses?	A-side			B-side			Forskel	
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%	
	N	%		N	%			
Hele visionen	1-4 ansatte	19	53	28-77	13	46	15-78	6
	5-19 ansatte	81	58	47-69	52	48	34-62	10
	≥ 20 ansatte	196	79	73-84	146	69	62-77	9*
	Total	296	71	66-76	211	63	56-69	9*

Kommentarer til resultaterne

Flere store arbejdssteder end mellemstore og små arbejdssteder svarer, at der udarbejdes handlingsplaner. Forskellen er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Ca. syv tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at der udarbejdes handlingsplaner, mens ca. halvdelen af de mellemstore svarer, at de udarbejder handlingsplaner. Der er via spørgsmål U9 frafiltreret et stort antal af små arbejdssteder.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene viser, at godt halvdelen af arbejdsstederne har skriftlige handlingsplaner. Flere tilkendegiver, at planlægningen og opfølgningen foregår gennem mødeaktivitet og sikkerhedsinspektioner, men uden skriftlighed.

Blandt de arbejdssteder, der har udarbejdet handlingsplaner, har halvdelen udpeget en ansvarlig person for løsninger af samtlige problemer, mens andre arbejdssteder kun har udpeget en ansvarlig person for løsningen af nogle af de listede problemer. De arbejdssteder, der har edb-baserede APV-værktøjer, giver udtryk for, at der i systemet er indbygget krav om handlingsplaner og angivelse af navne på ansvarlige personer.

Arbejdsstedsbesøgene viser, at handlingsplanerne bl.a. etableres på baggrund af checkskemaer eller lister fra brancheforeninger, BST og AT. Flere arbejdssteder, der ikke har handlingsplaner, udtrykker, at de allerede har løst arbejdsmiljøproblemerne: "Den tidligere handlingsplan er smidt ud, idet alle problemer er løst for længst."

Indikatoren U14

Tidsfrister for, hvornår arbejdsmiljøproblemerne skal være løst, anses som en af forudsætningerne for et effektivt arbejdsmiljøarbejde. De interviewpersoner, som i U9 har svaret ja til, at man inden for de sidste tre år er blevet opmærksom på nogle arbejdsmiljøproblemer på arbejdsstedet, er derfor blevet spurgt, om der er sat tidsfrister for, hvornår problemerne skal være løst.

Hovedresultat

Blandt de, der har svaret bekræftende på U9, rapporterer knap fire femtedele ifølge A-siden og knap syv tiendedele ifølge B-siden af arbejdsstederne, at der

er sat tidsfrister på problemernes løsning. Der er for visionen som helhed statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar samt for A- og B-sidens svar på store arbejdssteder, hvor flere fra A- end B-siden svarer, at der er sat tidsfrister for, hvornår arbejdsmiljøproblemerne skal være løst.

Resultater

Tabel 5.14 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på spørgsmål U9, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.14. Arbejdssteder, hvor der er sat tidsfrister for, hvornår arbejdsmiljøproblemerne skal være løst, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U14).

U14. Er der sat tidsfrister for hvornår arbejdsmiljøproblemerne skal være løst?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	19	58	33-82	13	62	31-92	4
5-19 ansatte	81	70	60-81	52	58	44-72	13
≥ 20 ansatte	196	84	79-89	146	74	67-81	10*
Total	296	79	74-83	211	69	63-75	10 [†]

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Ca. fire femtedele af A-siden svarer, at der er sat tidsfrister for problemløsning i modsætning til, at ca. syv tiendedele fra B-siden bekræfter udsagnet. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel for A- og B-sidens svar for store arbejdssteder, hvor mere end fire femtedele på A-siden mod godt syv tiendedele på B-siden bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene viser, at der blandt de arbejdssteder, der har skriftlige handlingsplaner, er sat tidsfrister på løsningerne for omkring halvdelen af arbejdsmiljøforholdene. Der er ved flere besøg set handlingsplaner uden tidsfrister. Flere arbejdssteder giver udtryk for, at næste sikkerhedsmøde vil være tidsfristen for løsningen af arbejdsmiljøproblemerne.

Indikatoren U15

Udpegningen af en person, som er ansvarlig for, at arbejdsmiljøproblemerne bliver løst, anses for en af forudsætningerne for et effektivt arbejdsmiljøarbejde. De interviewpersoner, som i U9 har svaret ja til, at man inden for de sidste tre år er blevet opmærksom på nogle arbejdsmiljøproblemer på arbejdsstedet, er derfor blevet spurgt, om der er udpeget nogen, som har ansvaret for, at problemerne bliver løst.

Hovedresultat

For visionen som helhed har ca. ni tiendedele af de arbejdssteder, der har identificeret arbejdsmiljøproblemer, udpeget personer med ansvar for, at arbejdsmiljøproblemerne bliver løst som planlagt.

Resultater

Tabel 5.15 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på spørgsmål U9, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.15 Arbejdssteder, hvor der er udpeget nogen, som har ansvaret for, at arbejdsmiljøproblemerne bliver løst, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U15).

U15. Er der udpeget nogen som har ansvaret for at arbejdsmiljøproblemerne bliver løst?		A-side			B-side			Forskæl
		2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	%
Hele visionen	1-4 ansatte	19	74	52-95	13	85	62-100	11
	5-19 ansatte	81	88	80-95	52	69	56-82	18*
	≥ 20 ansatte	196	95	92-98	146	94	90-98	1
	Total	296	92	88-95	211	87	83-92	4

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er derimod statistisk signifikant forskel mellem A- og B-sidens svar for mellemstore arbejdssteder. Knap ni tiendedele fra A-siden bekræfter udsagnet mod ca. syv tiendedele fra B-siden på mellemstore arbejdssteder.

For B-siden svarer flere store arbejdssteder end mellemstore og små arbejdssteder, at der er udpeget nogen, som har ansvaret for, at arbejdsmiljøproblemerne løses. Forskellen er statistisk signifikant. Godt ni tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at der udpeges en ansvarlig person, mens kun ca. syv tiendedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet. Der er via spørgsmål U9 frafiltreret et stort antal af de små arbejdssteder.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Ved arbejdsstedsbesøgene tilkendegiver 4 arbejdssteder eksplicit, at de udpeger personer, der har til ansvar at følge op på identificerede arbejdsmiljøproblemer. Det fremgår af besøgene, at lederen/indehaveren på små arbejdssteder selv føler ansvar for opfølgningen på arbejdsmiljøproblemerne.

Indikatoren U16

Opfølgning på, om arbejdsmiljøproblemerne bliver løst som planlagt, anses for en af forudsætningerne for et effektivt arbejdsmiljøarbejde. De interviewpersoner, som i U9 har svaret ja til, at man inden for de sidste tre år er blevet opmærksom på nogle arbejdsmiljøproblemer på arbejdsstedet, er derfor blevet spurgt, om man på arbejdsstedet løbende følger op på, om arbejdsmiljøproblemerne bliver løst som planlagt.

Hovedresultat

Blandt de arbejdssteder, der har identificeret arbejdsmiljøproblemer inden for de sidste 3 år, har langt over fire femtedele rapporteret, at der sker løbende opfølgning på, om problemerne bliver løst.

Resultater

Tabel 5.16 formidler resultatet for den del af visionen i 2004, der har svaret bekræftende på spørgsmål U9, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.16 *Arbejdssteder, hvor man løbende følger op på, om arbejdsmiljøproblemerne bliver løst som planlagt, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U16).*

U16. Følger I løbende op på, om arbejdsmiljøproblemer bliver løst som planlagt?		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	19	79	59-99	13	92	76-100	13
	5-19 ansatte	81	74	64-84	52	81	70-92	7
	≥ 20 ansatte	196	92	88-96	146	89	84-94	3
	Total	296	86	82-90	211	87	83-92	1

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Ifølge A-sidens svar følger flere store arbejdssteder end mellemstore og små arbejdssteder op på, om arbejdsmiljøproblemer bliver løst som planlagt. Forskellen er statistisk signifikant. Godt ni tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at der følges op på problemerne, mens ca. tre fjerdedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet. Der er via spørgsmål U9 frafiltreret et stort antal af de små arbejdssteder.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene viser, at der er en forholdsvis lille grad af systematisk opfølgning på, om arbejdsmiljøproblemerne løses, idet ca. en tredjedel af arbejdsstederne svarer, at der ikke foregår nogen form for systematisk opfølgning. En del arbejdssteder tilkendegiver, at sikkerhedsudvalget følger op på de identificerede problemer. Flere arbejdssteder tilkendegiver, at opfølgning foregår på morgenmøder, personalemøder og sikkerhedsrunderinger.

5.6 Holdningen til arbejdsmiljø

Det er en almindelig antagelse, at holdninger spiller en stor rolle for det arbejdsmiljøarbejde, som gennemføres på arbejdsstederne. Det er også almindelig kendt, at der på det samme arbejdssted kan være flere forskellige holdninger til arbejdsmiljø. I et forsøg på at afdække nogle af de holdninger til arbejdsmiljø, som dominerer arbejdsmiljøarbejdet på arbejdsstederne, er interviewpersonerne blevet bedt om at tage stilling til en række udsagn om den fremherskende holdning på arbejdsstedet.

Indikatoren U17 Interviewpersonerne er blevet bedt om at tage stilling til følgende udsagn: "Arbejdsmiljøet bliver som regel kun forbedret, hvis arbejdsstedet bliver presset til det."

Hovedresultat For visionen som helhed i 2004 svarer ca. en femtedel ifølge A-siden og ca. tre tiendedele ifølge B-siden bekræftende på udsagnet. For visionen som helhed er der ingen statistisk signifikant forskel på arbejdsstedernes svar i 2001 og 2004 for hverken A- eller B-siden.

Resultater Tabel 5.17 formidler resultater for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.17 Interviewpersoner, som erklærer sig helt eller overvejende enig i udsagnet "Arbejdsmiljøet bliver som regel kun forbedret, hvis arbejdsstedet bliver presset til det", fordelt på arbejdsstedsstørrelse (spørgsmål U17 i VOV II og spørgsmål U49a i VOV I).

U17. Arbejdsmiljøet bliver som regel kun forbedret, hvis arbejdsstedet bliver presset til det	2001 [†]			2004			Forskel	
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si
Hele visionen 1-4 ansatte	93	16	9-24	116	17	10-24	1	-9-11
A-siden 5-19 ansatte	186	24	18-30	197	20	14-25	-4	-12-4
≥ 20 ansatte	678	23	20-26	282	17	13-22	-6*	-11-0
Total	957	22	19-25	595	18	15-21	-4	-8-0
Hele visionen 1-4 ansatte	50	13	3-22	115	24	16-32	12	-2-25
B-siden 5-19 ansatte	140	26	18-33	193	26	20-32	0	-9-10
≥ 20 ansatte	633	38	34-42	269	35	30-41	-3	-10-4
Total	823	30	27-33	577	30	26-34	0	-5-5

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens udsagn fra 2001 til 2004 for visionen som helhed. Der er derimod statistisk signifikant forskel på A-sidens svar for store arbejdssteder, hvor der er sket et fald fra godt en femtedel i 2001 til knap en femtedel i 2004, som svarer at arbejdsmiljøet som regel kun bliver forbedret, hvis arbejdsstedet bliver presset hertil.

I interviewundersøgelsen i 2004 er der statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor ca. en femtedel fra A-siden i modsætning til ca. tre tiendedele fra B-siden bekræfter udsagnet.

Indikatoren U18 Interviewpersonerne er blevet bedt om at tage stilling til følgende udsagn: "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsmiljøet helst skal være bedre end det, reglerne kræver."

Hovedresultat For visionen som helhed er knap syv tiendedele af arbejdsstederne enige i, at arbejdsmiljøet skal være bedre end det, reglerne kræver. Der er for visionen som helhed sket en stigning fra 2001 hvor ca. tre femtedele bekræftede udsagnet til ca. syv tiendedele i 2004 af arbejdssteder, der er enige i udsagnet, forskellen er statistisk signifikant.

Resultater Tabel 5.18 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.18 Interviewpersoner, som erklærer sig helt eller overvejende enige i udsagnet "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsmiljøet helst skal være bedre end det, reglerne kræver", fordelt på arbejdsstedsstørrelse (spørgsmål U18 i VOV II og spørgsmål U49a).

U18. Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsmiljøet helst skal være bedre end det reglerne kræver	2001 [†]			2004			Forskel	
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si
Hele visionen 1-4 ansatte	91	59	49-69	116	72	64-81	14*	1-26
A-siden 5-19 ansatte	186	61	54-68	197	70	63-76	8	-1-18
≥ 20 ansatte	680	62	58-66	282	75	70-80	13*	7-20
Total	957	61	58-64	595	73	69-76	12*	7-16
Hele visionen 1-4 ansatte	50	68	54-81	115	71	63-80	4	-11-19
B-siden 5-19 ansatte	140	57	49-65	193	66	59-73	9	-2-20
≥ 20 ansatte	632	62	58-66	269	67	62-73	5	-2-12
Total	822	61	58-64	577	68	64-71	7*	1-12

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne Der er ligeledes sket en statistisk signifikant stigning fra 2001 til 2004 for A-sidens svar for både små og store arbejdssteder, idet godt syv tiendedele af små arbejdssteder og ca. tre fjerdedele af store arbejdssteder i 2004 svarer, at arbejdsmiljøet helst skal være bedre, end det reglerne kræver i forhold til ca. tre femtedele små arbejdssteder og godt tre femtedele store arbejdssteder i 2001.

I interviewundersøgelsen i 2004 er der statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar på store arbejdssteder, hvor ca. tre fjerdedele fra A-siden i modsætning til ca. to tredjedele fra B-siden bekræfter udsagnet.

- Indikator U19** Interviewpersonerne er blevet bedt om at tage stilling til følgende udsagn: "Arbejdsstedet prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer højt."
- Hovedresultat** For visionen som helhed svarer godt ni tiendedele ifølge A-siden og knap ni tiendedele ifølge B-siden, at de er enige i udsagnet. Der er flere fra A- end B-siden, der bekræfter udsagnet, forskellen er statistisk signifikant.
- Resultater** Tabel 5.19 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.19 Interviewpersoner, som erklærer sig helt eller overvejende enig i udsagnet "Arbejdsstedet prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer højt", fordelt på arbejdsstedsstørrelse (spørgsmål U19).

U19. Arbejdsstedet prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer højt		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	93	88-98	115	87	81-93	6
	5-19 ansatte	197	91	87-95	193	85	80-91	6
	≥ 20 ansatte	282	94	92-97	269	87	83-91	8*
	Total	595	93	91-95	577	86	83-89	7*

- Kommentarer til resultaterne** Der er flere fra A- end B-siden for visionen som helhed, der svarer, at arbejdsstedet prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer højt, idet godt ni tiendedele fra A-siden bekræfter udsagnet i modsætning til knap ni tiendedele fra B-siden. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for store arbejdssteder.
- Indikator U20** Interviewpersonerne er blevet bedt om at tage stilling til følgende udsagn: "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsmiljølovgivningen giver meget unødvendigt arbejde."
- Hovedresultat** For visionen som helhed er der godt to femtedele ifølge A-siden og knap to femtedele ifølge B-siden, der svarer, at arbejdsmiljølovgivningen giver meget unødvendigt arbejde. Der er statistisk signifikant forskel mellem A- og B-siden, idet A-siden i højere grad bekræfter udsagnet end B-siden.
- Resultater** Tabel 5.20 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.20 Interviewpersoner, som erklærer sig helt eller overvejende enig i udsagnet " Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsmiljølovgivningen giver meget unødigt arbejde", fordelt på arbejdsstedsstørrelse (spørgsmål U20).

U20. Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsmiljølovgivningen giver meget unødigt arbejde	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen	116	45	36-54	115	43	33-52	2
1-4 ansatte	197	51	44-58	193	38	31-45	12*
5-19 ansatte	282	42	36-48	269	38	32-43	4
≥ 20 ansatte	595	45	41-49	577	39	35-43	7*
Total							

Kommentarer til resultaterne

Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for mellemstore arbejdssteder, hvor halvdelen af A-siden svarer, at arbejdsmiljølovgivningen giver meget unødigt arbejde i modsætning til B-siden, hvor knap to femtedele bekræfter udsagnet.

Indikator U88

Interviewpersonerne er blevet bedt om at tage stilling til følgende udsagn: "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsulykker ofte skyldes et for stort arbejdspress."

Hovedresultat

Knap tre tiendedele ifølge A-siden og godt to femtedele ifølge B-siden i 2004 bekræfter udsagnet om, at den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsulykker ofte skyldes et for stort arbejdspress. Der er for visionen som helhed for både A- og B-siden sket et væsentligt fald fra 2001 til 2004 i antallet af interviewpersoner, der bekræfter udsagnet, forskellen er statistisk signifikant. I 2001 bekræftede knap tre fjerdedele af interviewpersonerne udsagnet i modsætning til at ca. en tredjedel i 2004.

Resultater

Tabel 5.21 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.21 Interviewpersoner, som erklærer sig helt eller overvejende enig i udsagnet "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsulykker ofte skyldes et for stort arbejdspress (spørgsmål U88 i VOV II og spørgsmål U56a i VOV I).

U88. Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsulykker ofte skyldes et for stort arbejdspress	2001 [†]			2004			Forskel	
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si
Hele visionen 1-4 ansatte	93	79	70-87	116	47	37-56	-32*	-45-19
A-siden 5-19 ansatte	187	65	58-72	197	31	24-37	-34*	-44-24
≥ 20 ansatte	679	67	63-70	282	17	13-22	-49*	-56-43
Total	959	68	65-71	595	28	24-31	-41*	-46-36
Hele visionen 1-4 ansatte	50	86	77-96	115	42	33-51	-45*	-61-28
B-siden 5-19 ansatte	141	76	69-83	193	40	33-47	-36*	-47-26
≥ 20 ansatte	633	83	80-86	269	42	36-48	-40*	-47-34
Total	824	81	78-84	577	41	37-45	-40*	-45-34

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne

Der er sket et fald i andelen af interviewpersoner, der bekræfter udsagnet fra 2001 til 2004. Dette fald omfatter alle arbejdsstedsstørrelser på A- og B-siden. Der er statistisk signifikant forskel på både A- og B-sidens svar for alle arbejdsstedsstørrelser.

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed i 2004 samt for store arbejdssteder, hvor flere fra B- end A-siden svarer, at arbejdsulykker ofte skyldes et for stort arbejdspress. Knap to femtedele fra B-siden bekræfter udsagnet i forhold til knap tre tiendedele fra A-siden på store arbejdssteder.

At der er sket et fald i antal af arbejdssteder, der bekræfter udsagnet, skal ses i forlængelse af svarene fra U66 og U68. Her svarer arbejdsstederne i 2004 for visionen som helhed, at der er omkring en femtedel, der udfører arbejde under stort arbejdspress. Såvel A- som B-siden rapporterer, at der inden for de sidste tre år er gjort en indsats for at undgå eller afhjælpe det store arbejdspress.

Indikator U89

Interviewpersonerne er blevet bedt om at tage stilling til følgende udsagn: "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsulykker er hændelige uheld".

Hovedresultater

Ca. fire femtedele af arbejdsstederne for visionen som helhed i 2004 svarer, at den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at mange ulykker er hændelige uheld. Der er sket en stigning fra 2001 til 2004 i antallet af arbejdssteder, der bekræfter udsagnet. For visionen som helhed er stigningen statistisk signifikant,

idet der er sket en stigning fra godt syv tiendedele i 2001 til fire femtedele i 2004, som bekræfter udsagnet.

Resultater Tabel 5.22 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.22 Interviewpersoner, som erklærer sig helt eller overvejende enig i udsagnet "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsulykker er hændelige uheld. (spørgsmål U89 i VOV II og spørgsmål U56b i VOV I).

U89. Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at mange ulykker er hændelige uheld	2001 [†]			2004			Forskel	
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si
Hele visionen 1-4 ansatte	93	79	71-87	116	72	63-80	-7	-19-5
A-siden 5-19 ansatte	187	75	68-81	197	83	77-88	8	-0-16
≥ 20 ansatte	679	67	64-71	282	81	77-86	14*	8-20
Total	959	72	69-75	595	80	77-83	8*	3-12
Hele visionen 1-4 ansatte	50	82	71-93	115	78	71-86	-4	-17-10
B-siden 5-19 ansatte	141	76	69-83	193	83	78-88	7	-2-16
≥ 20 ansatte	632	69	65-72	269	80	75-85	11*	5-18
Total	823	73	70-76	577	81	77-84	7*	3-12

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne

Der er ligeledes sket en statistisk signifikant stigning i antallet af store arbejdssteder for både A- og B-siden, der svarer, at den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at mange ulykker er hændelige uheld. I 2001 bekræfter knap syv tiendedele af de store arbejdssteder udsagnet i modsætning til fire femtedele i 2004.

Indikator U90

Interviewpersonerne er blevet bedt om at tage stilling til følgende udsagn: "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at en del arbejdsulykker sker fordi folk er uforsigtige".

Hovedresultater

Godt fire femtedele af visionen som helhed i 2004 svarer, at en del ulykker sker, fordi folk er uforsigtige. Der er for visionen som helhed sket et fald fra 2001 til 2004 i antallet af arbejdssteder, der bekræfter udsagnet. Forskellen er statistisk signifikant for hele visionen for både A- og B-siden, hvor godt fire femtedele af arbejdsstederne bekræfter udsagnet i 2004 i modsætning til ca. ni tiendedele i 2001.

Resultater Tabel 5.23 formidler resultatet for hele ulykkesvisionen i interviewundersøgelsen i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.5.23 Interviewpersoner, som erklærer sig helt eller overvejende enig i udsagnet "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at en del arbejdsulykker sker fordi folk er uforsigtige. (spørgsmål U90 i VOV II og spørgsmål U56c).

U90. Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at en del arbejdsulykker sker, fordi folk er uforsigtige	2001 [†]			2004			Forskel	
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si
Hele visionen 1-4 ansatte	93	94	88-99	116	80	73-87	-13*	-23-4
A-siden 5-19 ansatte	187	91	87-95	197	82	76-87	-10*	-17-3
≥ 20 ansatte	679	87	85-90	282	82	78-87	-5	-10-0
Total	959	90	88-92	595	82	79-85	-8*	-12-5
Hele visionen 1-4 ansatte	50	92	84-100	115	83	77-90	-9	-20-3
B-siden 5-19 ansatte	141	89	84-94	193	81	76-87	-8*	-16-0
≥ 20 ansatte	633	90	88-93	269	79	74-84	-12*	-16-7
Total	824	90	88-92	577	81	77-84	-10*	-13-6

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne

Der er sket et fald i andelen af interviewpersoner for hele visionen, der bekræfter udsagnet fra 2001 til 2004. Der er desuden statistisk signifikant forskel på A-sidens svar for både små og mellemstore arbejdssteder, hvor over ni tiendedele af de små og mellemstore arbejdssteder i 2001 bekræfter udsagnet mod godt fire femtedele i 2004. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på B-sidens svar for mellemstore og store arbejdssteder, hvor ca. ni tiendedele i 2001 bekræfter udsagnet mod ca. fire femtedele i 2004.

Der er ingen forskel i arbejdsstørrelsernes svar på udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Der er ikke spurgt direkte til holdninger vedrørende årsagerne til ulykker på arbejdsstedsbesøgene, men gennem dialogen omkring ulykker og risici bekræfter arbejdsstedsbesøgene udsagnet i telefoninterviewet, idet mange arbejdssteder lader en bemærkning falde om, at nogle ulykker sker på grund af medarbejdernes uforsigtighed. "Selvfølgelig kan der ske uheld, men hvis man arbejder fornuftigt, så sker det ikke."

Indikator U91

Interviewpersonerne er blevet bedt om at tage stilling til følgende udsagn: "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at de fleste arbejdsulykker kunne forebygges med en bedre planlægning af arbejdet."

Hovedresultater Godt to femtedele ifølge A-siden og ca. tre femtedele ifølge B-siden af visionen som helhed svarer, at de fleste arbejdsulykker kunne forebygges med en bedre planlægning af arbejdet. Der er statistisk signifikant forskel for A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor flere fra B- end A-siden bekræfter udsagnet.

Resultater Tabel 5.24 formidler resultater for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelser.

Tabel U.5.24 Interviewpersoner, som erklærer sig helt eller overvejende enig i udsagnet "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at de fleste arbejdsulykker kunne forebygges med en bedre planlægning af arbejdet. (spørgsmål U91).

U91. Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at de fleste arbejdsulykker kunne forebygges med en bedre planlægning af arbejdet.		A-side			B-side			Forskel
		2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	%
Hele visionen	1-4 ansatte	116	50	41-59	115	57	48-67	7
	5-19 ansatte	197	44	37-51	193	55	48-63	12*
	≥ 20 ansatte	282	41	35-47	269	63	57-69	22*
	Total	595	44	40-48	577	59	55-63	16*

Kommentarer til resultater Der er i visionen som helhed statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar på udsagnet om, at de fleste arbejdsulykker kunne forebygges med en bedre planlægning af arbejdet. Godt to femtedele på A-siden bekræfter udsagnet, hvorimod der er ca. tre femtedele på B-siden som bekræfter udsagnet.

Der er ligeledes signifikant forskel på A- og B-sidens svar for store og mellemstore arbejdssteder.

Indikator U 92 Interviewpersonerne er blevet bedt om at tage stilling til følgende udsagn: "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsulykker ofte sker fordi den enkelte ikke overholder sikkerhedsreglerne."

Hovedresultater Godt syv tiendedele af visionen som helhed i 2004 svarer, at det er en fremherskende holdning på arbejdsstedet, at arbejdsulykker ofte sker fordi den enkelte ikke overholder sikkerhedsreglerne. Der er sket et fald fra 2001 til 2004 i antallet af arbejdssteder, der bekræfter udsagnet. Forskellen er statistisk signifikant for hele visionen for både A- og B-siden, hvor godt syv tiendedele af arbejdsstederne bekræfter udsagnet i 2004 i modsætning til knap ni tiendedele i 2001.

Resultater Tabel 5.25 formidler resultater for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelser.

Tabel U.5.25 Interviewpersoner, som erklærer sig helt eller overvejende enig i udsagnet "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsulykker ofte sker, fordi den enkelte ikke overholder sikkerhedsreglerne. (spørgsmål U92 i VOV II og spørgsmål U56m i VOV I).

U92. Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsulykker ofte sker, fordi den enkelte ikke overholder sikkerhedsreglerne	2001 [†]			2004			Forskel	
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si
Hele visionen 1-4 ansatte	93	91	85-97	116	78	71-86	-12*	-22-3
A-siden 5-19 ansatte	185	87	82-92	197	78	72-83	-9*	-17-2
≥ 20 ansatte	678	87	85-90	282	67	62-73	-20*	-26-15
Total	956	88	86-90	595	73	69-76	-15*	-19-11
Hele visionen 1-4 ansatte	50	91	83-99	115	75	67-83	-16*	-30-3
B-siden 5-19 ansatte	141	87	82-93	193	67	61-74	-20*	-29-10
≥ 20 ansatte	633	86	83-89	269	73	68-79	-13*	-18-7
Total	824	87	85-89	577	72	68-75	-16*	-20-11

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne Der er fra 2001 til 2004 sket et statistisk signifikant fald i andelen af interviewpersoner, der bekræfter udsagnet. Dette fald omfatter alle arbejdsstedsstørrelser på både A- og B-siden.

Der er for mellemstore arbejdssteder i 2004 statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar på udsagnet. Knap fire femtedele på A-siden bekræfter udsagnet, hvorimod der er ca. to tredjedele på B-siden, som bekræfter udsagnet.

Indikator U93 Interviewpersonerne er blevet bedt om at tage stilling til følgende udsagn: "Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er at mange arbejdsulykker er svære at undgå på grund af uforudsete forhold".

Hovedresultater Godt halvdelen af visionen som helhed i 2001 og 2004 svarer, at det er en fremherskende holdning på arbejdsstedet, at arbejdsulykker er svære at undgå på grund af uforudsete forhold. Der er ingen ændringer i antallet af arbejdssteder, der bekræfter udsagnet fra 2001 til 2004.

Resultater Tabel 5.26 formidler resultater for hele visionen i interviewundersøgelsen i 2001 og 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelser.

Tabel U.5.26 Interviewpersoner, som erklærer sig helt eller overvejende enig i udsagnet "den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsulykker er svære at undgå på grund af uforudsete forhold. (spørgsmål U93 i VOV II og spørgsmål U56o i VOV I).

U93. Den fremherskende holdning på arbejdsstedet er, at arbejdsulykker er svære at undgå på grund af uforudsete forhold	2001 [†]			2004			Forskel	
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si
Hele visionen 1-4 ansatte	93	62	52-72	116	42	33-51	-19*	-33-6
A-siden 5-19 ansatte	186	55	48-62	197	55	48-62	1	-9-11
≥ 20 ansatte	678	40	36-43	282	50	45-56	11*	4-18
Total	957	49	46-52	595	50	46-54	1	-4-7
Hele visionen 1-4 ansatte	50	57	43-71	115	54	45-63	-3	-19-14
B-siden 5-19 ansatte	140	55	47-63	193	53	46-60	-2	-12-9
≥ 20 ansatte	634	54	50-58	269	57	51-63	3	-4-10
Total	824	55	51-58	577	55	51-59	0	-5-6

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne

Der er fra 2001 til 2004 ikke sket ændringer i andelen af interviewpersoner, der bekræfter udsagnet for visionen som helhed.

Der er derimod sket et statistisk signifikant fald i A-sidens svar for små arbejdssteder, hvor tre femtedele i 2001 bekræftede udsagnet mod godt to femtedele i 2004. For A-sidens svar for store arbejdssteder er der derimod sket en statistisk signifikant stigning i arbejdssteder, der svarer, at arbejdsulykker er svære at undgå på grund af uforudsete forhold fra ca. to femtedele i 2001 til ca. halvdelen i 2004.

5.7 Sammenfatning

5.7.1 Organisering af arbejdsmiljøarbejdet

Opmærksomhed på det formelle arbejdsmiljøarbejde

En stor del af de interviewede arbejdssteder har opmærksomhed på det formelle arbejdsmiljøarbejde og har en god organisering. De store arbejdssteder har desuden en høj grad af skriftlig dokumentation for deres arbejdsmiljøarbejde. Andelen af arbejdssteder, der rapporterer, at de ikke har en formel organisering er ca. to femtedele.

På de store arbejdssteder er der statistisk signifikant flere fra A- end B- side, der svarer, at der er et sikkerhedsudvalg, der dækker arbejdsstedet.

For visionen som helhed i 2004 har ifølge A-siden knap fire femtedele og ifølge B-siden ca. syv tiendedele af arbejdsstederne en tilknytning til BST. I perioden fra 2001 til 2004 har antallet af arbejdssteder med tilknytning til BST ikke ænd-

ret sig. Arbejdsstedsbesøgene bekræfter, at mange, såvel store, mellemstore og små arbejdssteder kender og gør brug af BST.

Skriftlig
arbejdsmiljøpolitik

Der er desuden for visionen som helhed sket en væsentlig stigning fra 2001 til 2004 i antallet af arbejdssteder, der har en skriftlig arbejdsmiljøpolitik. En skriftlig arbejdsmiljøpolitik er mest udbredt på de store arbejdssteder. Om end arbejdsstederne i interviewundersøgelsen rapporterer, at de har en skriftlig arbejdsmiljøpolitik, viser arbejdsstedsbesøgene, at et fåtal af de besøgte arbejdssteder kan vise politikken frem.

5.7.2 Sammenfattende om APV- arbejdet

Tilvækst i andel af
arbejdssteder med
APV

Interviewundersøgelsen i 2004 viser, at der blandt en stor andel af arbejdsstederne findes et overblik over arbejdsmiljøproblemerne på arbejdsstedet samt en kortlægningen heraf. I 2004 svarer A-siden, at ca. fire femtedele arbejdssteder har foretaget APV og B-siden svarer, at tre fjerdedele arbejdssteder har foretaget APV. Der er i perioden 2001 til 2004 for både A- og B-siden sket en tilvækst i andelen af arbejdssteder, der svarer, at der er etableret APV. Langt de fleste arbejdssteder svarer, at deres APV er opdateret inden for de sidste 3 år.

Fald i antallet af
skriftlige APV'er

Der er derimod ifølge B-sidens svar sket et fald fra 2001 til 2004 af arbejdssteder for visionen som helhed, der kan bekræfte, at den sidste APV er skriftlig. Faldet er sket for mellemstore og store arbejdssteder. Arbejdsstedsbesøgene bekræfter, at de store arbejdssteder typisk har gennemført et systematisk kortlægningsarbejde, mens kun syv tiendedele af de besøgte arbejdssteder primært på de små og mellemstore arbejdssteder kan fremvise en skriftlig APV under besøget.

Kortlægning af ar-
bejdsmiljøproblemer

En af forudsætningerne for at løse problemer i arbejdsmiljøet er, at arbejdsstederne er opmærksomme på problemerne og kender til arten og omfanget heraf samt udarbejder planer for løsningen af problemerne.

Af de arbejdssteder, ca. halvdelen ifølge A-siden og knap to femtedele ifølge B-siden, som svarer, at man fx ved kortlægning er blevet opmærksom på arbejdsmiljøproblemer, vurderer mange arbejdssteder arten, alvoren og omfanget af problemerne. Tilsvarende løses problemerne ved separate indsatser, og der foregår en prioritering af den rækkefølge, hvori problemerne skal løses. Der udarbejdes i stor udstrækning skriftlige handlingsplaner, hvor der er sat tidsfrister for, hvornår arbejdsmiljøproblemerne skal være løst, og hvem der er ansvarlig for aktiviteten.

At arbejdsstederne er blevet opmærksomme på problemer i arbejdsmiljøet er mere udbredt blandt store arbejdssteder end blandt de mellemstore og små arbejdssteder. Knap to tredjedele på store arbejdssteder svarer, at de er blevet opmærksomme på problemer med arbejdsmiljøet, mens kun godt en tiendedel blandt de små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Der er ligeledes forskel på arbejdsmiljøarbejdet på de store arbejdssteder i forhold til mellemstore og små arbejdssteder med vurderinger af art, alvor og om-

fang, løsningen af arbejdsmiljøproblemerne, udarbejdelse af skriftlig handlingsplan, udpegning af en ansvarlig samt opfølgning på om problemerne bliver løst, idet dette arbejde i væsentlig højere grad foregår på de store end på de mellemstore og små arbejdssteder.

5.7.3 Arbejdsstedernes holdninger til arbejdsmiljø

Interviewpersonerne er blevet bedt om at forholde sig til en række udsagn, der udtrykker holdning til arbejdsmiljø og forebyggelse af arbejdsulykker.

Bedre end reglerne kræver

Holdningsspørgsmålene viser, at der såvel på A- som B-siden er opmærksomhed mod et godt arbejdsmiljø og forebyggelse af ulykker.

Der er således meget få arbejdssteder i 2004, ca. en femtededel ifølge A-siden og ca. tre tiendedele ifølge B-siden, der mener, at arbejdsmiljøet som regel kun bliver forbedret, hvis arbejdsstedet presses til det. Holdningen har ikke ændret sig i interviewundersøgelsen fra 2001 til 2004 for visionen som helhed, men der er ifølge A-sidens svar for store arbejdssteder sket et fald i antallet, som bekræfter udsagnet.

Der er derimod sket en holdningsændring fra 2001 til 2004 omkring arbejdsmiljøniveauet på arbejdsstedet, idet flere arbejdssteder i 2004 end 2001 mener, at arbejdsmiljøet helst skal være bedre end det reglerne kræver. I 2004 bekræfter knap syv tiendedele udsagnet. Denne holdning understreges desuden af, at ni tiendedele af arbejdsstederne svarer, at arbejdsstedet prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer højt. Der er dog forskel på A- og B-sidens svar, idet flere fra A- end B-siden bekræfter udsagnet.

Selv om mange arbejdssteder mener, at arbejdsmiljøet skal være bedre end reglerne kræver, er godt to femtedele ifølge A-siden og knap to femtedele ifølge B-siden enige i, at arbejdsmiljølovgivningen giver unødvendigt arbejde. Der er forskel på A- og B-sidens holdning, idet flere fra A- end B-siden bekræfter udsagnet.

Årsager til forekomst af ulykker

Arbejdsstedernes holdninger til, hvad årsager til forekomsten af arbejdsulykker kan være, peges i flere retninger.

Der er sket et markant fald fra 2001 til 2004 i holdningen til, at arbejdsulykker ofte skyldes et for stort arbejdspress. I 2001 mente ca. tre fjerdedele af arbejdsstederne, at ulykker ofte skyldes arbejdspress, mens kun ca. en tredjedel af arbejdsstederne bekræfter udsagnet i 2004. Spørgsmålet skal ses i lyset af U66, hvor kun en femtedel af de adspurgte arbejdssteder svarer, at der er medarbejdere på arbejdsstedet, der udfører arbejde under tidspres.

Der er nogle svar, som indikerer, at arbejdsstederne i højere grad i 2004 end i 2001 mener, at ulykkerne på arbejdsstedet er tilfældige. Der er fx flere arbejdssteder i 2004 end i 2001, der mener, at mange ulykker er hændelige uheld. I 2004 mener kun godt to femtedele fra A-siden og ca. tre femtedele fra B-siden, at de fleste arbejdsulykker kan forebygges med en bedre planlægning.

På den anden side har holdningen til, at det er medarbejderens egen skyld, at ulykker sker, ændret sig. Der er således fra 2001 til 2004 sket et fald i antallet af arbejdssteder, der mener at en del arbejdsulykker sker, fordi folk er uforsigtige, eller fordi den enkelte ikke overholder sikkerhedsreglerne. Senere i interviewundersøgelsen svarer hovedparten af arbejdsstederne desuden, at sikkerhedsudstyr på maskinerne er blevet forbedret, samt at sikkerhedsudstyr stilles til rådighed og bliver brugt på arbejdsstederne.

6 Behovet for forebyggende foranstaltninger

I dette kapitel fremlægges resultaterne af analysen på spørgsmål om, hvorvidt der forekommer risici og ulykker på arbejdsstederne. Formålet med kapitlet er at beskrive interviewpersonernes opfattelse af de risici, der kan forårsage arbejdsulykker for at vurdere behovet for forebyggelse fremover.

I interviewundersøgelsen er der blevet spurgt specifikt til udvalgte arbejdsopgaver og -processer, der medfører risici for ulykker, samt om der specifikt er gjort en indsats for at undgå arbejdsulykker inden for de seneste tre år. De spørgsmål, som udelukkende handler om den konkrete udførelse af arbejdet, er behandlet i dette kapitel (U59, U61 og U66), mens de spørgsmål, som dels handler om udførelsen af arbejdet fx arbejde i højder, dels om konkrete tiltag til at undgå ulykker fx opsætning og brug af faldsikring er behandlet i kapitel 8 "Forebyggende foranstaltninger".

Der skal understreges, at det ikke er en kortlægning af arbejdsmiljøet, dvs. en undersøgelse af hvilke belastninger arbejdstagerne er udsat for, som afrapporteres i dette kapitel. Resultaterne belyser derimod, om arbejdsstederne ifølge interviewpersonerne har eller har haft grundlag - i form af nogle visionsspecifikke arbejdsmiljøproblemer - for at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger.

6.1 Ulykker eller tilløb til ulykker

Indikatoren U36	For at få en indikation på, om interviewpersonen mener, at arbejdsstedet har behov for at iværksætte forebyggende foranstaltninger i relation til ulykker og tilløb til ulykker, er der blevet spurgt til, om der på arbejdsstedet nogensinde har været arbejdsulykker eller tilløb til ulykker.
Hovedresultat	Ca. tre femtedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed angiver, at der har været ulykker eller tilløb til ulykker på arbejdsstedet.
Resultater	Tabel 6.1 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.6.1. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, hvorvidt der på arbejdsstedet nogensinde har haft ulykker eller tilløb til ulykker fordelt på arbejdsstedsstørrelse (spørgsmål U36). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U36. Har der nogensinde været arbejdsulykker eller tilløb til ulykker på arbejdsstedet?	A-side			B-side			Forskel	
	2004		Si	2004		Si	%	
	N	%		N	%			
Hele visionen	1-4 ansatte	116	31	22-40	115	23	15-30	8
	5-19 ansatte	197	50	43-57	193	48	41-55	3
	≥ 20 ansatte	282	82	78-87	269	81	76-85	2
	Total	595	62	58-66	577	58	54-62	4

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er flere interviewpersoner blandt store end mellemstore arbejdssteder, som svarer, at der har været arbejdsulykker eller tilløb til ulykker på arbejdsstedet. Der er ligeledes flere mellemstore end små arbejdssteder, der bekræfter udsagnet. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant. Godt fire femtedele af de store arbejdssteder svarer, at de har haft ulykker eller tilløb til ulykker, mens ca. halvdelen af de mellemstore og godt en fjerdedel blandt de små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

En enkelt af de besøgte arbejdssteder, som i interviewundersøgelsen har svaret benægtende på, at der har forekommet ulykker på arbejdsstedet, rapporterer på besøget, at arbejdsstedet inden for de sidste 3 år har anmeldt 4 ulykker. Arbejdsstedet begrundet svaret i interviewundersøgelsen med, at det udelukkende drejer sig om små ulykker fx snitsår og støv i øjet. Dette indikerer, at der kan være en underrapportering af ulykker fra telefoninterviewene.

Indikatoren U37

De interviewpersoner, som til U36 har svaret bekræftende på, at der på arbejdsstedet nogensinde har været ulykker eller tilløb til ulykker, er blevet spurgt, om der inden for de sidste 3 år har været arbejdsulykker på arbejdsstedet.

Hovedresultat

Lidt under trefjerdedele af de interviewpersoner inden for visionen som helhed, der nogensinde har haft ulykker, svarer at der inden for de sidste 3 år har været ulykker på arbejdsstedet.

Resultater

Tabel 6.2 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, som har svaret bekræftende på U36, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.6.2. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, hvorvidt der på arbejdsstedet har været ulykker inden for de sidste 3 år fordelt på arbejdsstedsstørrelse (spørgsmål U37). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U37. Har der inden for de sidste 3 år været arbejdsulykker på arbejdsstedet?		A-side			B-side			Forskel
		2004		Si	2004		Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	36	50	33-67	26	46	26-67	4
	5-19 ansatte	99	57	47-67	92	64	54-74	8
	≥ 20 ansatte	232	84	79-88	217	82	77-87	2
	Total	367	73	68-78	335	74	70-79	1

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er flere interviewpersoner blandt store end mellemstore og små arbejdssteder, som svarer, at der har været arbejdsulykker inden for de sidste 3 år på arbejdsstedet. Forskellen er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Godt fire femtedele af de store arbejdssteder svarer, at de har haft ulykker inden for de sidste 3 år, mens ca. tre femtedele blandt de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Som angivet under indikator U36, kan der være en underrapportering af antallet af ulykker inden for de sidste 3 år.

Indikatoren U38

De interviewpersoner, som til U36 har svaret, at der på arbejdsstedet nogensinde har været ulykker eller tilløb til ulykker, er blevet spurgt, om der inden for de sidste 3 år har været tilløb til arbejdsulykker på stedet.

Hovedresultat

Ca. tre femtedele af de interviewpersoner inden for visionen som helhed, der nogensinde har haft ulykker, mener at der inden for de sidste 3 år har været tilløb til ulykker på arbejdsstedet.

Resultater

Tabel 6.3 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, som har svaret bekræftende på U36, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel 6.3. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, hvorvidt der på arbejdsstedet inden for de sidste 3 år har været tilløb til ulykker fordelt på arbejdsstedsstørrelse (spørgsmål U38). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U38. Har der inden for de sidste 3 år været tilløb til ulykker på arbejdsstedet?		A-side			B-side			Forskel
		2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	%
Hele visionen	1-4 ansatte	36	33	17-50	26	54	33-74	21
	5-19 ansatte	99	36	27-46	92	43	33-74	7
	≥ 20 ansatte	232	72	66-78	217	68	62-74	4
	Total	367	59	54-64	335	60	55-66	2

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er væsentlig flere interviewpersoner blandt store end mellemstore arbejdssteder fra A-siden, som svarer, at der har været tilløb til ulykker inden for de sidste 3 år på arbejdsstedet. Forskellen er statistisk signifikant for A-sidens svar. Ca. syv tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at de har haft tilløb til ulykker inden for de sidste 3 år, mens ca. godt en tredjedel blandt de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet. Svaret skal ses i sammenhæng med U82 "Behandles tilløb til ulykker på samme måde som ulykker?", hvor kun ca. to femtedele af de interviewede arbejdssteder svarer, at de behandler tilløb til ulykker, mens de øvrige arbejdssteder reelt set kan have haft en eller flere tilløb til ulykker, som ikke er blevet registreret.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Årsagen til at arbejdsstederne ikke behandler tilløb til ulykker er beskrevet i afsnit 7. Forudsætninger for de forebyggende foranstaltninger under indikatoren U82.

Indikatoren U39

For at få overblik over hvilke arbejdsaktiviteter, der forårsager ulykker, som skal forebygges, er interviewpersonerne blevet spurgt om årsagen til ulykken eller tilløbet til ulykken. Der er tale om de interviewpersoner, som i U36 har bekræftet, at de har haft ulykker eller tilløb til ulykker.

Hovedresultat

Interviewpersonernes begrundelse for at arbejdsstederne har haft ulykker eller tilløb til ulykker fordeler sig således, at halvdelen af arbejdsstederne rapporterer, at arbejde med maskiner er en årsag til ulykker, godt en tredjedel rapporterer arbejde med håndværktøj og tre tiendedele af arbejdsstederne rapporterer fald i samme niveau, mens cirka en fjerdedel af arbejdsstederne rapporterer fald fra højder og manuel transport, og en femtedel rapporterer intern transport og

andet. Få arbejdssteder, ca. en tiendedel rapporterer arbejde med varme processer og stort arbejdspress.

Resultater

Tabel 6.4 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, som har svaret bekræftende på U36, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.6.4. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om årsag til ulykken eller tilløbet til ulykken fordelt på svarmuligheder og arbejdsstedsstørrelse (spørgsmål U39). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U39. Har I haft ulykker eller tilløb til ulykker på grund af:		A-side			B-side			Forskel
		2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	
Hele visionen: Arbejde med maskiner	1-4 ansatte	36	19	6-33	26	31	12-50	11
	5-19 ansatte	99	46	36-56	92	47	36-57	0
	≥ 20 ansatte	232	58	52-65	217	53	47-60	5
	Total	367	51	46-56	335	50	44-55	1
Hele visionen: Arbejde med håndværktøj	1-4 ansatte	36	22	8-36	26	27	9-45	5
	5-19 ansatte	99	28	19-37	92	25	16-34	3
	≥ 20 ansatte	232	44	38-50	217	42	35-49	2
	Total	367	38	33-43	335	36	31-41	1
Hele visionen: Fald fra højder	1-4 ansatte	36	19	6-33	26	31	12-50	11
	5-19 ansatte	99	14	7-21	92	18	10-27	4
	≥ 20 ansatte	232	28	22-34	217	26	20-32	2
	Total	367	23	19-28	335	24	20-29	1
Hele visionen: Intern transport	1-4 ansatte	36	11	0-22	26	8	0-19	3
	5-19 ansatte	99	8	3-14	92	10	4-16	2
	≥ 20 ansatte	232	28	23-34	217	29	23-35	1
	Total	367	21	17-25	335	22	18-27	1
Hele visionen: Manuel transport	1-4 ansatte	36	19	6-33	26	15	1-30	4
	5-19 ansatte	99	10	4-16	92	21	12-29	11*
	≥ 20 ansatte	232	33	27-39	217	30	24-36	3
	Total	367	25	21-30	335	26	22-31	1

U39. Har I haft ulykker eller tilløb til ulykker på grund af:		A-side			B-side			Forskel %
		2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	
Hele visionen: Arbejde med varme processer	1-4 ansatte	36	3	0-8	26	0	.	3
	5-19 ansatte	99	6	1-11	92	8	2-13	2
	≥ 20 ansatte	232	11	7-15	217	12	7-16	0
	Total	367	9	6-12	335	10	6-13	1
Hele visionen: Fald i samme niveau	1-4 ansatte	36	11	0-22	26	12	0-25	0
	5-19 ansatte	99	18	10-26	92	16	9-24	2
	≥ 20 ansatte	232	36	30-42	217	34	28-40	2
	Total	367	29	24-33	335	27	23-32	1
Hele visionen: Stort arbejdspres	1-4 ansatte	36	3	0-8	26	8	0-19	5
	5-19 ansatte	99	2	0-5	92	4	0-9	2
	≥ 20 ansatte	232	7	4-10	217	16	11-21	9*
	Total	367	5	3-7	335	12	8-15	7*
Hele visionen: Andet	1-4 ansatte	36	33	17-50	26	27	9-45	6
	5-19 ansatte	99	21	13-29	92	21	12-29	1
	≥ 20 ansatte	232	17	12-22	217	15	10-20	2
	Total	367	20	16-24	335	18	14-22	2

Kommentarer til resultaterne

Der er flere interviewpersoner blandt store end mellemstore og små arbejdssteder, som svarer, at der har været arbejdsulykker med arbejde med håndværktøj, fald fra højder, intern transport, manuel transport og fald i samme niveau. Forskellen er statistisk signifikant.

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar vedrørende manuel transport på mellemstore arbejdssteder. B-siden rapporterer om flere ulykker med manuel transport end A-siden.

Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionens som helhed og for store arbejdssteder vedrørende et stort arbejdspress, som er årsag til ulykker, hvor B-siden rapporterer om flere ulykker end A-siden.

6.2 Risici, som kan føre til arbejdsulykker

Indikatoren U41

Der er blevet spurgt til, om der er risici, som kan føre til arbejdsulykker. Formålet er at få en indikation på, om interviewpersonerne mener, at arbejdsstedet

er opmærksomt på de risici, det har og hermed opmærksom på at iværksætte forebyggende foranstaltninger for at undgå ulykker i forbindelse hermed.

Hovedresultat Godt to femtedele af arbejdsstederne inden for visionen som helhed svarer, at der på arbejdsstedet er risici, som kan føre til arbejdsulykker. Der er ikke forskel på besvarelser fra store, mellemstore og små arbejdssteder.

Resultater Tabel 6.5 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.6.5. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, hvorvidt der på arbejdsstedet er risici, som kan føre til arbejdsulykker (spørgsmål U41). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U41. Er der på arbejdsstedet risici, som kan føre til arbejdsulykker?		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	36	27-45	115	37	28-46	1
	5-19 ansatte	197	39	32-45	193	40	33-47	1
	≥ 20 ansatte	282	49	43-55	269	51	45-57	2
	Total	595	43	39-47	577	45	40-49	2

Kommentarer til resultaterne Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene Arbejdsstedsbesøgene viser, at ca. tre femtedele af de besøgte arbejdssteder udpeger mindst en risiko, der kan føre til arbejdsulykker. Arbejde med skærende eller roterende genstande nævnes af ca. tre femtedele som værende en risiko, mens knap halvdelen af arbejdsstederne peger på følgende risici: fald til lavere niveau, montering og demontering af tunge emner samt "andet".

Indikatoren U42 For at få kortlagt, hvorvidt arbejdsstedet forebygger risici, er der blevet spurgt til, om der er gjort noget for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet.

Hovedresultat Godt fire femtedele af arbejdsstederne inden for visionen som helhed, har bekræftet, at der er gjort noget for at undgå og begrænse risici.

Resultater Tabel 6.6 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.6.6. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, hvorvidt der på arbejdsstedet er gjort noget for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet (spørgsmål U42). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U42. Er der gjort noget for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet?		A-side			B-side			Forskæl
		2004		Si	2004		Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	76	68-84	115	71	63-80	5
	5-19 ansatte	197	84	79-89	193	81	75-86	3
	≥ 20 ansatte	282	91	88-95	269	88	85-92	3
	Total	595	86	83-89	577	82	79-86	4

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene viser at de foranstaltninger, som iværksættes for at undgå risici, hovedsagligt er tekniske foranstaltninger og instruktion. De områder, hvor flest af de besøgte arbejdssteder har gjort noget for at reducere eller undgå ulykker og tilløb til ulykker, er fald fra højere til lavere niveau, tunge løft og sikring af maskiner. Arbejdsstederne er desuden blevet spurgt, om de har yderligere planer om at gøre en yderligere indsats i forhold til ulykkesforebyggelse. Hertil svarer godt en tiendedel, at de yderligere vil forbedre de tekniske foranstaltninger og under en tiendedel at de vil forbedre instruktion, mens ca. en femtedel vil foretage andre ting i ulykkesforebyggelsen. En del arbejdssteder føler allerede, at de udført den indsats, der skal til: "Nej, der er ingen planer - hvad skulle det være - alt opfylder Arbejdstilsynets krav" eller "Nej, vi føler ikke, at der sker væsentlige ulykker, og der er taget hånd om de forhold, som er væsentlige".

6.3 Manuelle transporter

Indikatoren U59

At arbejdsstedet udfører manuelle transporter kan indikere, at der er risiko for, at der kan forekomme forkerte løft mv., og om der er behov for at iværksætte forebyggende foranstaltninger herfor. Der er blevet spurgt til, om der er medarbejdere, som udfører manuelle transporter fx håndtering af tunge og uhåndterlige emner.

Hovedresultat

Ca. tre femtedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at der på arbejdsstedet forekommer manuelle transporter.

Resultater

Tabel 6.7 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.6.7. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, der er medarbejdere på arbejdsstedet, som udfører manuelle transporter (spørgsmål U59). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U59. Er der medarbejdere på arbejdsstedet, som udfører manuelle transporter fx håndtering af tunge og uhåndterlige emner?		A-side			B-side			Forskel
		2004		Si	2004		Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	48	39-58	115	56	46-65	7
	5-19 ansatte	197	53	46-60	193	55	48-62	2
	≥ 20 ansatte	282	69	63-74	269	74	68-79	5
	Total	595	59	56-63	577	64	60-68	4

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser. Der er for både A- og B-siden statistisk signifikant forskel mellem store og mellemstore arbejdsstørrelser, hvor godt syv tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at der er medarbejdere, som udfører manuelle transporter, mens godt halvdelen blandt de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Indikatoren U60

De interviewpersoner, som til U59 svarer, at der på arbejdsstedet udføres manuelle transporter, er blevet spurgt, om der er gjort noget for at undgå arbejdsulykker ved manuel transport inden for de sidste 3 år.

Hovedresultat

Godt tre femtedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed har svaret, at der er gjort en indsats for at undgå ulykker ved manuel transport inden for de sidste 3 år.

Tabel 6.8 formidler resultatet for de interviewpersoner, der i U59 har svaret ja til, at der udføres manuelle transporter og som efterfølgende har svaret, om arbejdsstedet har gjort en indsats de sidste 3 år.

Tabel U.6.8. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, der er gjort en indsats for at undgå arbejdsulykker ved manuel transport inden for de sidste 3 år (spørgsmål U60). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U60. Er der gjort en indsats for at undgå arbejdsulykker ved manuel transport inden for de sidste 3 år?		A-side			B-side			Forskел
		2004	2004		2004	2004		
		N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen	1-4 ansatte	56	48	35-62	64	41	28-53	8
	5-19 ansatte	104	55	45-65	106	59	50-69	5
	≥ 20 ansatte	194	65	59-72	198	65	58-72	0
	Total	354	60	54-65	368	59	54-64	0

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene viser, at mange af de besøgte arbejdssteder har gjort en indsats for at mindske manuelle transporter. Arbejdsstederne har forbedret arbejdsmiljøforholdene og hermed forebygget ulykker ved manuelle transporter ved at etablere løftegrej i form af kraner, el-hejs, løfteborde mv.

6.4 Varme processer

Indikatoren U61

At der udføres arbejde med varme processer kan indikere, at der er risiko for skoldnings- og forbrændingsulykker, samt om der hermed er behov for at iværksætte forebyggende foranstaltninger. Der er blevet spurgt til, om der er medarbejdere, som arbejder med varme processer.

Hovedresultat

Godt to femtedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed, svarer, at der på arbejdsstedet forekommer varme processer.

Resultater

Tabel 6.9 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.6.9 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der er medarbejdere på arbejdsstedet, som arbejder med varme processer (spørgsmål U61). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U61. Er der medarbejdere på arbejdsstedet, som arbejder	A-side	B-side	Forskел

med varme processer, fx arbejde med damp, damprør, smelteprocesser, varme væsker, svejse- og skærearbejde, asfaltarbejde eller lignende??	2004			2004			%
	N	%	Si	N	%	Si	
Hele visionen 1-4 ansatte	116	30	22-39	115	39	30-48	9
5-19 ansatte	197	40	33-47	193	45	37-52	4
≥ 20 ansatte	282	45	40-51	269	49	43-55	3
Total	595	41	37-45	577	45	41-49	5

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Indikatoren U62

De interviewpersoner, som til U61 har svaret, at der er medarbejdere på arbejdsstedet, som arbejder med varme processer, er blevet spurgt, om der er gjort noget inden for de sidste 3 år for at undgå arbejdsulykker med varme processer.

Hovedresultat

Godt to femtedele af de interviewpersoner, der har svaret bekræftende til U61, svarer at der på arbejdsstedet er gjort en indsats for at undgå ulykker med varme processer.

Resultater

Tabel 6.10 formidler resultatet for den del af de interviewede, der i U61 har svaret ja til, at der er medarbejdere, der udfører arbejder med varme processer.

Tabel U.6.10 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, der er gjort en indsats inden for de sidste 3 år for at undgå ulykker med varme processer (spørgsmål U62). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U62. Har arbejdsstedet inden for de sidste 3 år gjort en indsats for at undgå ulykker med varme processer?	A-side			B-side			Forskel
	2004		Si	2004		Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	35	37	20-54	45	27	13-40	10
5-19 ansatte	79	39	28-50	86	41	30-51	1
≥ 20 ansatte	128	41	32-49	131	54	46-63	14*
Total	242	40	33-46	262	45	39-51	5

Kommentarer til resultaterne	Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, men der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for store arbejdssteder, hvor der er flere fra B- end A-siden, som rapporterer, at der er gjort en indsats for at undgå ulykker med varme processer.
Resultater fra arbejdsstedsbesøgene	Der er ingen af de besøgte arbejdssteder, som har nævnt risiko i forbindelse med varme processer og heller ikke nogen af de adspurgte arbejdssteder, der har svaret, at de har gjort noget for at undgå eller reducere ulykker i forbindelse med varme processer.
Indikatoren U66	Arbejde under tidspres kan indikere, at der er større risiko for at begå fejl og at der kan opstå farlige situationer, og at der hermed er behov for at iværksætte forebyggende foranstaltninger. Der er derfor blevet spurgt til, om der er medarbejdere, der udfører arbejde under stort tidspres.
Hovedresultat	En femtedel af interviewpersonerne inden for visionen som helhed, svarer, at der på arbejdsstedet udføres arbejde under et stort tidspres.
Resultater	Tabel 6.11 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

TabelU.6.11 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, der er medarbejdere på arbejdsstedet, der udfører arbejde under tidspres (spørgsmål U66). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U66. Er der medarbejdere på arbejdsstedet, der udfører arbejde under et stort tidspres, fx gennem akkordarbejde eller lignende aflønning på tid?	A-side			B-side			Forskell
	2004		Si	2004		Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	116	11	5-17	115	10	4-15	2
5-19 ansatte	197	15	10-20	193	12	8-17	2
≥ 20 ansatte	282	28	23-34	269	35	29-40	6
Total	595	21	17-24	577	22	19-26	2

Kommentarer til resultaterne	Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser. Der er flere store arbejdssteder end mellemstore, som svarer, at der er medarbejdere på arbejdsstedet, der udfører arbejde under et stort tidspres. Forskellen er statistisk signifikant for både A- og B-siden. Godt tre tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at der er medarbejdere, som arbejder under et stort tidspres, mens godt en tiendedel blandt de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Indikatoren U67 De interviewpersoner, som til U66 har svaret, at der er medarbejdere på arbejdsstedet, der udfører arbejder under et stort tidspres, er blevet spurgt, om der inden for de sidste 3 år er gjort en indsats for at undgå eller afhjælpe det store tidspres.

Hovedresultat To femtedele af de interviewpersoner, som har svaret bekræftende på U66 svarer, at der på arbejdsstedet er gjort en indsats for at undgå eller afhjælpe det store tidspres.

Resultater Tabel 6.12 formidler resultatet for den del af visionen, der i U66 har svaret ja til at der udføres arbejde under et stort tidspres.

Tabel U.6.12 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, der inden for de sidste 3 år er gjort en indsats for at undgå eller afhjælpe det store tidspres. (spørgsmål U67). Spørgsmålet tjener til at belyse, om arbejdsstedet har grund til at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Der er ikke tale om en kortlægning af arbejdsmiljøet.

U67. Har arbejdsstedet inden for de sidste 3 år gjort en indsats for at undgå eller afhjælpe det store tidspres?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004		2004	2004		
	N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen 1-4 ansatte	13	54	22-85	11	55	19-90	1
5-19 ansatte	29	34	16-53	24	46	24-67	11
≥ 20 ansatte	80	33	22-43	93	45	35-55	13
Total	122	35	27-44	128	46	37-55	11

Kommentarer til resultaterne Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene Der er ingen af de besøgte arbejdssteder, som har nævnt et stort arbejdspress som årsag til ulykker og heller ikke nogen af de adspurgte arbejdssteder, der har svaret, at de har gjort en indsats for et reducere arbejdspresset i forbindelse med ulykkesforebyggelsen.

6.5 Kryds mellem udvalgte indikatorer

Med baggrund i telefoninterviewet er der gennemført en analyse af arbejdsstedernes forudsætninger for at erkende behovet for at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Analysen er udført i form af krydstest mellem ja-svar på forskellige indikatorer.

Der er undersøgt, om der er en statistisk sammenhæng mellem ja-svarene i to spørgsmål, der vedrører en opstillet hypotese. Tabellerne med krydstest er vist i bilag E.

Hypotese 1

Arbejdssteder, der har en formel organisering af arbejdsmiljøarbejde, har i højere grad forebyggende foranstaltninger end arbejdssteder uden en formel arbejdsmiljøorganisering.

For at teste denne hypotese er indikator U3 "Hvordan er arbejdsmiljøarbejdet organiseret?" krydset med indikator U42 "Er der gjort noget for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet?".

Krydset viser, at omkring ni tiendedele af de arbejdssteder, der har organiseret deres arbejdsmiljøarbejde, har gjort noget for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet. Blandt de arbejdssteder, der ikke har organiseret arbejdsmiljøarbejdet, har omkring syv tiendedele gjort noget. Arbejdssteder med en formel organisering har således oftere gjort noget end arbejdssteder uden en organisering af arbejdsmiljøarbejdet. Sammenhængen er statistisk signifikant.

Hypotese 2

Arbejdssteder, der har udarbejdet en APV, har i højere grad forebyggende foranstaltninger end arbejdssteder, der ikke har udarbejdet APV.

For at teste denne hypotese er indikator U6 "Har I gennemført arbejdspladsvurderinger - også kaldet APV - på arbejdsstedet?" krydset med indikator U42 "Er der gjort noget for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet?".

Krydset viser, at godt fire femtedele af de arbejdssteder, der har gennemført en APV, har gjort noget for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet. Blandt de - relativt få - arbejdssteder, der ikke har gennemført en APV, er det omkring tre femtedele, der har gjort noget. Arbejdssteder, der har lavet en APV, har oftere gjort noget end arbejdssteder, der ikke har gennemført en APV. Sammenhængen er statistisk signifikant.

6.6 Sammenfatning

På baggrund af analyser af svar fra telefoninterviewene suppleret med data fra arbejdsstedsbesøgene sammenfattes og konkluderes, hvorvidt arbejdsstederne kender til deres risici på arbejdsstedet og udtrykker behov for forebyggelse af ulykker.

Resultaterne, som er fremlagt i dette kapitel, belyser arbejdsstedernes behov for at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Behovet er undersøgt ved at spørge, om arbejdsstedet har eller har haft forskellige visions-specifikke arbejdsmiljøproblemer. Det skal endnu engang understreges, at der *ikke* er gennemført en kortlægning af arbejdsmiljøet på arbejdsstederne.

6.6.1 Arbejdsstedernes kendskab til risici og ulykker

Opmærksomhed på ulykker

Ud fra interviewundersøgelsens svar ses, at arbejdsstederne har opmærksomhed på arbejdsulykker, idet tre femtedele af interviewpersonerne rapporterer, at der er forekommet arbejdsulykker på arbejdsstedet. Ud af de arbejdssteder der svarer, at de har haft ulykker eller tilløb til ulykker, svarer tre fjerdedele, at der er forekommet ulykker inden for de sidste 3 år.

Mindre opmærksomhed på tilløb til ulykker

Interviewundersøgelsen indikerer, at der ikke er så mange arbejdssteder, som bevidst har fokus på tilløb til ulykker, idet der er færre arbejdssteder, nemlig tre femtedele, som rapporterer, at der har været tilløb til ulykker på arbejdsstedet.

At arbejdsstederne rapporterer, at der er sket flere ulykker end tilløb til ulykker inden for de seneste 3 år er bemærkelsesværdigt, idet det antages, at der normalt forekommer flere tilløb til ulykker end konkrete arbejdsulykker på arbejdsstederne.

Årsagen hertil kan ses af arbejdsstederne svar i U82, som rapporteres i kap. 7, hvor arbejdsstederne svarer på, om tilløb til ulykker behandles på samme måde som ulykker. Her viser svarene for visionen som helhed, at blot godt to femtedele af arbejdsstederne svarer, at de registrerer og behandler tilløb til ulykker.

Væsentlige årsager til ulykker

De væsentligste årsager til ulykker eller tilløb til ulykker, er ud fra telefoninterviewet følgende: ulykker med maskiner som rapporteres for halvdelen af arbejdsstederne, arbejde med håndværktøj for en tredjedel, fald til samme niveau, knap tre tiendedele, fald fra højder og manuel transport, som rapporteres for ca. en fjerdedel og intern transport med en femtedel.

Få arbejdssteder, knap en tiendedel rapporterer at arbejde med varme processer og stort arbejdspress har været årsag til ulykker.

Der er stor grad af overensstemmelse mellem de rapporterede årsager til ulykker for A- og B-siden, dog rapporterer flere personer fra B- end A-siden om ulykker ved manuel transport på mellemstore arbejdssteder og flere fra B- end A-siden anfører et stort arbejdspress som årsag til ulykker.

Selv om mange arbejdssteder svarer, at der forekommer ulykker og tilløb til ulykker, svarer færre arbejdssteder, godt to femtedele, at der er risici på arbejdsstedet, der kan medføre ulykker.

Ved arbejdsstedsbesøgene giver imidlertid flere arbejdssteder end ved telefoninterviewene udtryk for, at der forekommer risici på arbejdsstedet. De risici, der fremhæves ved arbejdsstedsbesøgene, er ulykker med roterende og skærende genstande samt fald til lavere niveau, montering og demontering af tunge elementer samt kategorien "andet".

6.6.2 Arbejdsstedernes indsats for at begrænse risici

Ved rapporteringen er der forskel mellem store arbejdssteder på den ene side og de mellemstore og små på den anden side. Interviewpersonerne fra store arbejdssteder svarer i større omfang, at der forekommer ulykker og tilløb til ulykker. Denne forskel antages at bero på forskelle i kommunikationen og graden af formaliseringen af sikkerhedsarbejdet. Det formaliserede sikkerhedsarbejde, der netop er udbredt på de store arbejdssteder, giver dels anledning til dialog om såvel ulykker som tilløb til ulykker, dels mulighed for en formaliseret registrering og behandling af ulykker.

Håndtering af risici

Om end der er relativt få i telefoninterviewet, der har svaret, at de oplever, at der er risici på arbejdsstedet, rapporterer godt fire femtedele af samtlige arbejdssteder, at der er gjort noget for undgå eller begrænse risici. Analysen af interviewundersøgelsen viser desuden, at arbejdssteder med en formel organisering af arbejdsmiljøarbejdet og arbejdssteder, der har udarbejdet APV i højere grad har gjort noget for at undgå eller begrænse risici end de, som ikke har et organiseret arbejdsmiljøarbejde eller har udarbejdet APV. Dette indikerer desuden, at de arbejdssteder, som ikke har et formaliseret arbejdsmiljøarbejde eller udarbejder APV i mindre grad har erkendt, at der er risici på arbejdsstedet, som kan føre til arbejdsulykker.

Manuelle transporter, varme processer og stort tidspres er belyst specifikt i dette kapitel, mens øvrige processer, hvor der kan være risiko for ulykker, er belyst i kapitel 8.

Interviewundersøgelsen viser, at både A- og B-siden er enige i, at der er sket forbedringer inden for alle tre områder inden for de sidste 3 år, idet mellem en tredjedel og to tredjedele af de arbejdssteder, hvor medarbejdere arbejder med manuel transport, varme processer eller arbejder under stort tidspres, har gjort en indsats for at undgå ulykker.

7 Forudsætninger for de forebyggende foranstaltninger

7.1 Indledning

Dette kapitel omfatter arbejdsstedernes forudsætninger med hensyn til viden om at erkende og forebygge ulykker. Først belyses interviewpersonernes kendskab til og brug af skriftlige kilder med viden om forebyggelse af arbejdsulykker samt redskaber til registrering og undersøgelse af ulykker. Desuden beskrives arbejdsstedernes deltagelse i kurser og undervisning samt deres brug af interne og eksterne konsulenter vedrørende forebyggelse af ulykker.

Dernæst behandles arbejdsstedernes kendskab til årsager til ulykker på arbejdsstederne, herunder kendskab til undersøgelse af ulykker samt hvilke analysemetoder, der anvendes til en systematisk vurdering af effekten af arbejdsstedernes indsats mod arbejdsulykker. Desuden beskrives arbejdsstedernes vurdering af, om risikoen for ulykker er blevet reduceret inden for de seneste 3 år.

Afslutningsvis beskrives arbejdsstedernes aktiviteter til forebyggelse af ulykker herunder medarbejderinddragelse ved undersøgelse af ulykker, politikker, strategier mv., samt om der foretages en skriftlig registrering af ulykker.

Formålet med kapitlet er, dels at beskrive arbejdsstedernes forudsætninger for at forebygge arbejdsulykker, dels at vurdere om der er sket en fremdrift på udvalgte områder fra 2001 til 2004. Der er i dette kapitel kun en indikator i 2001 til sammenligning af kapitlets spørgsmål i 2004 (U84), der giver mulighed for at måle fremdriften.

7.2 Kendskab til skriftlige kilder

Kendskab til nogle centrale kilder, herunder Arbejdstilsynets væsentligste vejledninger inden for visionen, anses for at være en forudsætning for et effektivt arbejdsmiljøarbejde. Interviewpersonerne er derfor blevet spurgt, om man på arbejdsstedet har kendskab til nogle specifikke skriftlige kilder til viden.

Indikatoren U21

Interviewpersonerne er først blevet spurgt, om man på arbejdsstedet i høj eller nogen grad har kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse.

Hovedresultat Knap tre fjerdedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at de har kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse.

Resultater Tabel 7.1 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.1. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, arbejdsstedet i høj eller nogen grad har kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse (spørgsmål U21).

U21. Har I på arbejdsstedet kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse?		A-side			B-side			Forskel
		2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	%
Hele visionen	1-4 ansatte	116	53	43-62	115	57	47-66	4
	5-19 ansatte	197	73	67-79	193	66	60-73	7
	≥ 20 ansatte	282	83	79-87	269	78	73-83	5
	Total	595	74	70-77	577	70	66-74	4

Kommentarer til resultaterne Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, som svarer, at de har kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-siden. Der er ligeledes for A-sidens svar flere mellemstore end små arbejdssteder, der bekræfter udsagnet. Godt fire femtedele af de store arbejdssteder svarer, at de har kendskab til bekendtgørelsen, mens ca. syv tiendedele af de mellemstore og godt halvdelen blandt de små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Det skal endvidere bemærkes, at yderligere godt en tiendedel af interviewpersonerne for visionen som helhed svarer bekræftende på, at arbejdsstedet i mindre grad kender til vejledningen.

Indikatoren U22 Interviewpersonerne er også blevet spurgt, om man på arbejdsstedet i høj eller nogen grad har kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning.

Hovedresultat Ca. to tredjedele ifølge A-siden og ca. tre femtedele ifølge B-siden af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at de har kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning.

Resultater Tabel 7.2 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.2. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, arbejdsstedet i høj eller nogen grad har kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning (spørgsmål U22)

U22. Har I på arbejdsstedet kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning?		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	40	31-49	115	43	33-52	3
	5-19 ansatte	197	64	57-71	193	52	45-59	12*
	≥ 20 ansatte	282	80	75-85	269	71	66-76	9*
	Total	595	67	63-71	577	59	55-63	8*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor ca. to tredjedele fra A-siden i modsætning til ca. tre femtedele fra B-siden bekræfter udsagnet. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for både store og mellemstore arbejdssteder. Der er flest fra A-siden for både store og mellemstore arbejdssteder, som svarer, at de kender til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, som svarer, at de har kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-siden. Der er ligeledes for A-sidens svar flere mellemstore end små arbejdssteder, der bekræfter udsagnet. Ca. tre fjerdedele af de store arbejdssteder svarer, at de har kendskab til bekendtgørelsen, mens knap tre femtedele af de mellemstore og godt to femtedele blandt de små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

At færre interviewpersoner kender til bekendtgørelsen om faste arbejdssteders indretning end til bekendtgørelsen om arbejdets udførelse skyldes sandsynligvis, at en del af de interviewede personer er tilknyttet byggepladser og lignende arbejdssteder, som reguleres af bekendtgørelsen om indretning af byggepladser jf. U23. Det skal endvidere bemærkes, at ca. en tiendedel af interviewpersonerne for visionen som helhed svarer bekræftende på, at arbejdsstedet i mindre grad kender til vejledningen.

Indikatoren U23

Interviewpersonerne er ligeledes blevet spurgt, om man i høj eller nogen grad på arbejdsstedet har kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om indretning af byggepladser og lignende arbejdssteder.

Hovedresultat

Knap tre tiendedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at de har kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om indretning af byggepladser og lignende arbejdssteder.

Resultater

Tabel 7.3 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.3. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om arbejdsstedet i høj eller nogen grad har kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om indretning af byggepladser og lignendes arbejdssteder (spørgsmål U23).

U23. Har I på arbejdsstedet kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om indretning af byggepladser og lignende arbejdssteder?	A-side			B-side			Forskel
	2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	%
Hele visionen 1-4 ansatte	116	29	21-38	115	21	13-28	8
5-19 ansatte	197	24	18-30	193	25	19-32	2
≥ 20 ansatte	282	32	27-38	269	27	21-32	6
Total	595	29	25-33	577	25	22-29	4

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser. Der er heller ikke væsentlig forskel på store og små arbejdssteders kendskab til bekendtgørelsen.

At væsentlig færre interviewpersoner kender til bekendtgørelsen om byggepladsens indretning end til bekendtgørelsen om arbejdets udførelse skyldes, at kun en mindre del af de adspurgte personer er tilknyttet byggepladser og lignende arbejdssteder, som reguleres af denne bekendtgørelse. Godt halvdelen af de adspurgte arbejdssteder har svaret, at spørgsmålet er irrelevant.

7.3 Brug af skriftlige kilder

Et er, om man på et arbejdssted har kendskab til de væsentligste relevante kilder. Noget andet er, om man bruger disse kilder. For at undersøge brugen af nogle væsentlige kilder, er interviewpersonerne blevet stillet en række spørgsmål om dette.

Indikatoren U28

Interviewpersonerne er først blevet spurgt, om man på arbejdsstedet i arbejdet med at forebygge ulykker bruger Arbejdstilsynets arbejdsmiljøvejvisere i høj eller nogen grad.

Hovedresultat

Godt en tredjedel af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at de bruger Arbejdstilsynets arbejdsmiljøvejvisere i deres arbejde med at forebygge ulykker.

Resultater

Tabel 7.3 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.4. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om arbejdsstedet i høj eller nogen grad bruger Arbejdstilsynets arbejdsmiljøvejvisere i ulykkeforebyggelsen (spørgsmål U28)

U28. Bruger I Arbejdstilsynets arbejdsmiljøvejvisere i jeres arbejde med at forebygge ulykker?		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	26	18-34	115	32	24-41	6
	5-19 ansatte	197	32	26-39	193	33	26-39	0
	≥ 20 ansatte	282	40	34-46	269	48	42-54	8
	Total	595	35	31-39	577	40	36-44	5

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er ifølge B-sidens svar flere store end mellemstore arbejdssteder, som svarer, at de bruger Arbejdstilsynets arbejdsmiljøvejvisere i deres arbejde med at forebygge ulykker. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant. Knap halvdelen af store arbejdssteder svarer, at de har kendskab til arbejdsmiljøvejvisere, mens ca. en tredjedel mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Det skal endvidere bemærkes, at over en tiendedel af interviewpersonerne for visionen som helhed svarer bekræftende på, at arbejdsstedet i mindre grad bruger arbejdsmiljøvejviseren.

Indikatoren U29

Interviewpersonerne er dernæst blevet spurgt, om man på arbejdsstedet i arbejdet med forebyggelse af ulykker bruger Arbejdstilsynets "Nul ulykker" i høj eller nogen grad.

Hovedresultat

Cirka en sjettedel af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at de bruger Arbejdstilsynets "Nul arbejdsulykker" i deres arbejde med at forebygge ulykker.

Resultater

Tabel 7.5 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.5. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om de i høj eller i nogen grad bruger Arbejdstilsynets "Nul Arbejdsulykker" (spørgsmål U29).

U29. Bruger I Arbejdstilsynets "Nul arbejdsulykker"?	A-side			B-side			Forskel	
	2004	2004		2004	2004			
	N	%	Si	N	%	Si	%	
Hele visionen	1-4 ansatte	116	6	2-10	115	10	4-15	4
	5-19 ansatte	197	13	8-18	193	11	7-16	2
	≥ 20 ansatte	282	18	14-23	269	25	20-30	7
	Total	595	14	11-17	577	17	14-20	3

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er ifølge B-sidens svar flere store end mellemstore arbejdssteder, som svarer, at de bruger Arbejdstilsynets "Nul arbejdsulykker". Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant. Ca. en fjerdedel af de store arbejdssteder svarer, at de har kendskab til Arbejdstilsynets "Nul arbejdsulykker", mens ca. en tiendedel mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Indikatoren U30

Interviewpersonerne er blevet spurgt, om man på arbejdsstedet i arbejdet med forebyggelse af ulykker bruger andet materiale fra Arbejdstilsynet, BST, branchearbejdsmiljørådene eller organisationerne i høj eller nogen grad.

Hovedresultat

Knap halvdelen af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at de bruger Arbejdstilsynet, BST, branchearbejdsmiljørådene eller organisationernes materiale i arbejdet med at forebygge ulykker.

Resultater

Tabel 7.6 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.6 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om de i høj eller i nogen grad bruger materiale fra Arbejdstilsynet, BST, branchemiljørådene eller organisationerne i deres arbejde med ulykkesforebyggelse. (spørgsmål U30).

U30. Bruger I andet materiale fra f.eks. Arbejdstilsynet, BST, branchemiljørådene eller organisationer i jeres arbejde med ulykkesforebyggelse?		A-side			B-side			Forskel
		2004		Si	2004		Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	23	15-31	115	22	14-29	2
	5-19 ansatte	197	42	35-49	193	36	29-43	6
	≥ 20 ansatte	282	63	57-68	269	59	53-65	4
	Total	595	48	44-52	577	44	40-48	4

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er flere interviewpersoner blandt store end mellemstore arbejdssteder, som svarer, at de bruger materiale fra bl.a. Arbejdstilsynet, BST og branchemiljørådene i arbejdet med ulykkesforebyggelse. Der er ligeledes flere mellemstore end små arbejdssteder, der bekræfter udsagnet. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Godt tre femtedele af de store arbejdssteder svarer, at de bruger eksternt materiale i arbejdet med ulykkesforebyggelse, mens ca. to femtedele af de mellemstore og godt en femtedel blandt de små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Det skal endvidere bemærkes, at yderligere godt en tiendedel af interviewpersonerne for visionen som helhed svarer bekræftende på, at arbejdsstedet i mindre grad bruger materialet.

Indikatoren U31

Interviewpersonerne er endelig blevet spurgt, om man i høj eller nogen grad på arbejdsstedet har brugt Internettet til at skaffe information om sikkerhed og ulykkesforebyggelse.

Hovedresultat

Knap tre tiendedele ifølge A-siden og ca. en fjerdedel ifølge B-siden af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at de bruger Internettet til at skaffe information om ulykkesforebyggelse.

Resultater

Tabel 7.7 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.7 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om de i høj eller i nogen grad bruger Internettet for at skaffe information om sikkerhed og ulykkesforebyggelse. (spørgsmål U31).

U31. Bruger I Internettet til at skaffe information om sikkerhed og ulykkesforebyggelse?		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	21	13-28	115	17	10-23	4
	5-19 ansatte	197	20	15-26	193	16	11-21	4
	≥ 20 ansatte	282	46	40-52	269	38	32-43	8
	Total	595	32	29-36	577	26	23-30	6*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er flere fra A- end B-siden, som svarer, at de bruger Internettet til at skaffe information om ulykkesforebyggelse. Knap en tredjedel fra A-siden bekræfter udsagnet i modsætning til en fjerdedel fra B-siden.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, som svarer, at de bruger Internettet til at skaffe information om ulykkesforebyggelse. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Cirka to femtedele af de store arbejdssteder svarer, at de bruger Internettet, mens ca. en femtedel af de mellemstore bekræfter udsagnet.

Det skal endvidere bemærkes, at yderligere godt en tiendedel af interviewpersonerne for visionen som helhed svarer bekræftende på, at arbejdsstedet i mindre grad bruger Internettet.

7.4 Brug af konsulenter

Konsulenter kan tilføre et arbejdssted viden og ekspertise, som det ikke selv råder over. For at belyse arbejdsstedernes brug af konsulenter i deres arbejde med sikkerhed og ulykkesforebyggelse, er interviewpersonerne blevet stillet to spørgsmål om dette.

Indikatoren U32

Interviewpersonerne er blevet spurgt, om arbejdsstedet i høj eller nogen grad bruger eksterne konsulenter, f.eks. fra BST eller andre rådgivere, i arbejdet med ulykkesforebyggelse.

Hovedresultat

Ca. halvdelen ifølge A-siden og godt to femtedele ifølge B-siden af interviewpersonerne inden for visionen bruger eksterne konsulenter i ulykkesforebyggelsen.

Resultater

Tabel 7.8 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.8 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om de i høj eller i nogen grad bruger eksterne konsulenter i deres arbejde med at forebygge ulykker. (spørgsmål U32).

U32. Bruger I eksterne konsulenter, f.eks. fra BST eller andre rådgivere, i jeres arbejde med sikkerhed og forebyggelse af ulykker?	A-side			B-side			Forskel	
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%	
	N	%		N	%			
Hele visionen	1-4 ansatte	116	16	9-22	115	23	15-30	7
	5-19 ansatte	197	42	35-49	193	32	25-39	10
	≥ 20 ansatte	282	73	68-78	269	61	55-67	12*
	Total	595	51	47-55	577	44	40-48	8*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor ca. halvdelen af A-siden i modsætning til godt to femtedele fra B-siden svarer, at de bruger eksterne konsulenter i deres arbejde med ulykkesforebyggelse. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-siden for store arbejdssteder, idet flere fra A- end B-siden bekræfter udsagnet.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, som bruger eksterne konsulenter. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Der er ligeledes ifølge A-sidens svar flere mellemstore end små arbejdssteder, der bekræfter udsagnet. Godt to tredjedele af de store arbejdssteder svarer, at de bruger eksterne konsulenter, mens knap to femtedele af de mellemstore og ca. en femtedel blandt de små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Det skal endvidere bemærkes, at yderligere godt en tiendedel af interviewpersonerne for visionen som helhed svarer bekræftende på, at arbejdsstedet i mindre grad bruger eksterne konsulenter.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Langt de fleste besøgte arbejdssteder tilkendegiver, at de anvender eksterne konsulenter fra den BST, som de er tilknyttet. Der er dog også flere mellemstore og små arbejdssteder, der er tilmeldt BST, men som tilkendegiver, at de aldrig har brugt den. Herudover hentes der bistand primært fra leverandører samt private arbejdsmiljøkonsulenter eller eksperter fx inden for støj og ventilation. Arbejdsstedernes begrundelse for ikke at benytte eksterne konsulenter er primært, at de ikke har haft behov for hjælp, eller at de selv har haft den fornødne viden. De arbejdssteder, der bruger eksterne konsulenter, bruger dem i mange forskellige sammenhænge i forbindelse med arbejdsmiljøarbejdet fx til kortlægning og forbedring af ergonomi, støj, ventilation, indretning og certificering.

Indikatoren U33

Interviewpersonerne er desuden blevet spurgt, om arbejdsstedet har nogen interne eksperter eller medarbejdere med særlige kvalifikationer, som bruges i arbejdet med sikkerhed og ulykkesforebyggelse.

Hovedresultat Knap halvdelen af interviewpersonerne inden for visionen som helhed bruger interne eksperter eller særligt erfarne medarbejdere i ulykkesforebyggelsen. Flere fra A-siden end B-siden på store arbejdssteder svarer, at de bruger interne eksperter eller særligt erfarne medarbejdere.

Resultater Tabel 7.9 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.9 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om de bruger interne eksperter eller særligt erfarne eller kvalificerede medarbejdere i deres arbejde med at forebygge ulykker. (spørgsmål U33).

U33. Har I nogen interne eksperter eller særligt erfarne eller kvalificerede medarbejdere, som I bruger i jeres arbejde med sikkerhed og forebyggelse af ulykker?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	116	40	31-49	115	38	29-47	1
5-19 ansatte	197	44	37-51	193	47	40-54	3
≥ 20 ansatte	282	61	55-66	269	51	45-57	10*
Total	595	51	47-55	577	47	43-51	4

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er derimod statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar på store arbejdssteder, idet flere fra A-siden svarer, at de bruger interne konsulenter.

Der er ifølge A-sidens svar flere store end mellemstore arbejdssteder, som bruger interne konsulenter. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant. Godt tre femtedele af de store arbejdssteder svarer, at de bruger interne konsulenter, mens godt to femtedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene viser, at der primært anvendes erfarne medarbejdere internt på arbejdsstedet eller medlemmer af sikkerhedsorganisationen (sikkerhedsleder og sikkerhedsrepræsentant). Arbejdsstedernes begrundelse for ikke at benytte interne eksperter er primært, at de ikke har behov for hjælp. Interne eksperter bruges primært til overførelse af erfaringer, kortlægning samt udarbejdelse af handlingsplaner til forebyggelse af ulykker.

7.5 Deltagelse i kurser

Hvis arbejdsstedet arrangerer møder eller kurser om ulykkesforebyggelse, eller hvis nogen fra arbejdsstedet deltager på eksterne kurser om ulykkesforebyggelse,

se, indikerer det, at man aktivt søger viden om emnet. Interviewpersonerne er derfor blevet stillet to spørgsmål om møder og kurser.

Indikatoren U26 Interviewpersonerne er blevet spurgt, om der inden for de sidste tre år er afholdt flere eller nogen kurser, møder eller lignende arrangementer på arbejdsstedet, hvor ulykkesforebyggelse var et af emnerne.

Hovedresultat Ca. en femtedel af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet inden for de sidste 3 år har afholdt flere eller nogen kurser, møder eller lignende arrangementer på arbejdsstedet, hvor ulykkesforebyggelse var et af emnerne. Flere fra A- end B-siden på små arbejdssteder svarer, at arbejdsstedet har afholdt kurser eller møder om ulykkesforebyggelse.

Resultater Tabel 7.10 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.10. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der inden for de sidste 3 år er afholdt flere eller nogen kurser og møder på arbejdsstedet, hvor ulykkesforebyggelse var et af emnerne. (Spørgsmål U26).

U26. Har I inden for de sidste 3 år afholdt nogen kurser, møder eller lignende arrangementer på arbejdsstedet, hvor ulykkesforebyggelse var et af emnerne?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004		2004	2004		
	N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen 1-4 ansatte	116	13	7-19	115	5	1-9	8*
5-19 ansatte	197	11	6-15	193	15	9-20	4
≥ 20 ansatte	282	33	28-39	269	28	23-34	5
Total	595	22	19-25	577	19	16-22	3

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er derimod statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar på små arbejdssteder, idet godt en tiendedel fra A-siden svarer, at arbejdsstedet har afholdt kurser og møder om ulykkesforebyggelse i modsætning til en tyvendel fra B-siden, der bekræfter udsagnet.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, som inden for de sidste 3 år har afholdt kurser mv. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Godt en tredjedel af de store arbejdssteder svarer, at har afholdt kurser, mens godt en tiendedel af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Det skal endvidere bemærkes, at yderligere godt en tiendedel af interviewpersonerne for visionen som helhed svarer bekræftende på, at arbejdsstedet inden for de sidste 3 år har afholdt et eller få kurser eller møder på arbejdsstedet, hvor forebyggelse af ulykker har været et af emnerne.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene Arbejdsstedsbesøgene understøtter telefoninterviewet, idet meget få af de besøgte arbejdssteder har afholdt interne kurser. Arbejdsstederne angiver som begrundelse, at arbejdsmiljø og ulykker diskuteres på de regelmæssige værktøjsmøder (mellemstore og små arbejdssteder) eller at der ikke er behov for eller nødvendigt med kurser. Enkelte arbejdssteder har ikke råd. Hvor arbejdsstederne har afholdt interne kurser eller arrangementer om ulykkesforebyggelse, har indholdet primært været: Førstehjælp, brandkursus, ulykkesforebyggelse i den pågældende branche eller sikkerhedskultur og bevidsthed om farlige varer.

Af arbejdsstedsbesøgene fremgår endvidere, at ca. halvdelen af de arbejdssteder, der har afholdt et internt kursus, er kurset rettet mod bestemte medarbejdergrupper, herunder sikkerhedsudvalget. De primære udbydere af kurser og temadage internt på arbejdsstedet har ifølge arbejdsstedsbesøgene været BST, leverandører og private kursusudbydere.

Indikatoren U27 Interviewpersonerne er blevet spurgt, om der inden for samme periode er nogen fra arbejdsstedet, der har været på eksterne kurser eller lignende, hvor forebyggelse af ulykker var et af emnerne.

Hovedresultat Ca. en sjettedel ifølge A-siden og ca. en tiendedel ifølge B-siden af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at flere eller nogen fra arbejdsstedet inden for de sidste 3 år har deltaget i eksterne kurser, hvor forebyggelse af ulykker var et af emnerne.

Resultater Tabel 7.11 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.11. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der inden for de sidste 3 år er nogen fra arbejdsstedet, der flere eller nogen gange har været på eksterne kurser, hvor ulykkesforebyggelse var et af emnerne. (Spørgsmål U27).

U27. Er der i samme periode nogen fra arbejdsstedet, der har været på eksterne kurser eller lign., hvor forebyggelse af ulykker var et af emnerne?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	116	8	3-13	115	3	0-6	5
5-19 ansatte	197	10	6-14	193	8	4-12	2
≥ 20 ansatte	282	24	19-29	269	19	14-23	6
Total	595	16	13-19	577	12	9-15	4*

Kommentarer til resultaterne Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Cirka en sjettedel fra A-siden i modsætning til godt en tiendedel fra B-

siden svarer, at nogen fra arbejdsstedet har været på eksterne kurser, hvor forebyggelse af ulykker var et af emnerne.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, som har haft medarbejdere på eksterne kurser. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-siden. Godt en femtedel af de store arbejdssteder svarer, at de har haft medarbejdere på eksterne kurser, mens knap en tiendedel af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Det skal endvidere bemærkes, at yderligere ca. en fjerdedel af interviewpersonerne for visionen som helhed svarer bekræftende på, at nogen fra arbejdsstedet har været på et eller få eksterne kurser inden for de sidste 3 år.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene viser, at arbejdsstederne deltager på eksterne kurser i et vist omfang. Hvor arbejdsstederne deltager på eksterne kurser har det primært været i forbindelse med den obligatoriske arbejdsmiljøuddannelse eller kurser, der er krævet for at udføre specielle arbejdsoperationer fx certifikat til kørsel med truck og kran og arbejder med svejsning i rustfrit stål og arbejder med epoxy. Af arbejdsstedsbesøgene fremgår endvidere, at de arbejdssteder, der har deltaget på eksterne kurser, har primært udvalgte medarbejdergrupper, herunder sikkerhedsorganisationen deltaget. De primære udbydere af eksterne kurser, som arbejdsstederne har deltaget i, har ifølge arbejdsstedsbesøgene været AMU, faglige organisationer, private kursusudbydere og BST.

7.6 Undersøgelse af ulykker

En forudsætning for at kunne arbejde målrettet med forebyggelse af ulykker er, at der foretages undersøgelser af arbejdsprocesser og arbejdets tilrettelæggelse samt analyser af årsagen til ulykker. Der er blevet stillet følgende to spørgsmål vedr. undersøgelse af ulykker:

Indikator U24

Interviewpersonerne er blevet spurgt, om der inden for de sidste 3 år er foretaget en undersøgelse af arbejdsprocesser og måder at tilrettelægge arbejdet på med det formål at forebygge ulykker.

Hovedresultat

Godt halvdelen af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at der er foretaget en undersøgelse af arbejdsprocesser eller tilrettelæggelse af arbejdet med det formål at forebygge ulykker.

Resultater

Tabel 7.12 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.12 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der inden for de sidste 3 år er foretaget en undersøgelse af arbejdsprocesser og måder at tilrettelægge arbejdet på med det formål at forebygge ulykker. (Spørgsmål U24).

U24. Er der inden for de sidste 3 år foretaget en undersøgelse af jeres arbejdsprocesser og de måder I tilrettelægger arbejdet på med det formål at forebygge ulykker?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004		2004	2004		
	N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen	116	29	21-38	115	36	27-45	6
1-4 ansatte							
5-19 ansatte	197	50	43-57	193	50	43-57	0
≥ 20 ansatte	282	68	62-73	269	72	67-78	4
Total	595	54	50-58	577	58	53-62	3

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der foretager en undersøgelse af deres arbejdsprocesser med det formål at forebygge ulykker. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant både for A- og B-sidens svar. Der er ligeledes ifølge A-sidens svar flere mellemstore end små arbejdssteder, der bekræfter udsagnet. Ca. syv tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at de analyserer arbejdsprocesser, mens halvdelen af de mellemstore og ca. en tredjedel blandt de små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Indikatoren U78

Interviewpersonerne er ligeledes blevet spurgt, om der foretages analyser af årsagen til arbejdsulykker på arbejdsstedet.

Hovedresultat

Knap tre femtedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at der foretages analyser af årsagen arbejdsulykker. Flere fra A-siden end B-siden for store arbejdssteder svarer, at der foretages analyser af årsagen til arbejdsulykker.

Resultater

Tabel 7.13 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.13 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der foretages analyser af årsagen til arbejdsulykker på arbejdsstedet. (Spørgsmål U78).

U78. Foretages der analyser af årsagen til arbejdsulykker på arbejdsstedet?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	36	28	12-43	26	27	9-45	1
5-19 ansatte	99	42	33-52	92	40	30-50	2
≥ 20 ansatte	232	72	66-78	217	61	54-67	11*
Total	367	60	55-65	335	53	47-58	7

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er derimod statistisk signifikant forskel på A-siden og B-sidens svar på store arbejdssteder, idet godt syv tiendedele fra A-siden svarer, at arbejdsstedet foretager analyser af årsagen til ulykker i modsætning til seks tiendedele fra B-siden.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der foretager analyser af årsagen til ulykker. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Ca. to tredjedele af de store arbejdssteder svarer, at de foretager analyser af årsagen til ulykker, mens to femtedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Af de arbejdssteder der har svaret nej til at der foretages undersøgelse af ulykker og tilløb til ulykker under arbejdsstedsbesøgene, er begrundelsen hovedsagelig, at der ikke har været nogen ulykker. Nogle mener, at det ikke er nødvendigt at foretage en undersøgelse bl.a. fordi de ulykker, der sker, er hændelige uheld eller små uheld fx overfladiske sårskader og klemskader. Af de arbejdssteder, der har svaret ja til, at der foretages analyser og undersøgelser af ulykker nævnes, at der primært anvendes analyse af ulykkesstatistik og risikoanalyse som baggrund for ulykkesudredningen. Det er store arbejdssteder med mange ansatte, som primært foretager analyser.

7.7 Vurderinger af indsatser

Det hører med til et systematisk arbejdsmiljøarbejde, at man vurderer effekten af det, som man har gjort for at forebygge eller løse problemerne i arbejdsmiljøet. Interviewpersonerne er derfor blevet stillet tre spørgsmål om dette.

Indikatoren U85

Interviewpersonerne er blevet spurgt, om der inden for de sidste tre år i høj eller nogen grad er foretaget en systematisk vurdering af effekten af arbejdsstedets indsats mod arbejdsulykker.

Hovedresultat Ca. en fjerdedel af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at der systematisk er foretaget en vurdering af effekten af indsatsen mod arbejdsulykker. Der er væsentlig flere store arbejdssteder end mellemstore og små arbejdssteder, der systematisk har vurderet effekten.

Resultater Tabel 7.14 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.14 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der inden for de sidste 3 år i høj eller nogen grad er foretaget en systematisk vurdering af effekten af indsatsen mod arbejdsulykker. (Spørgsmål U85).

U85. Har I inden for de sidste 3 år systematisk vurderet effekten af jeres indsats mod arbejdsulykker?	A-side			B-side			Forskel
	2004		Si	2004		Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen	116	16	9-22	115	18	11-25	3
1-4 ansatte	197	19	13-24	193	16	10-21	3
5-19 ansatte	282	35	29-40	269	38	32-43	3
≥ 20 ansatte	595	26	22-29	577	26	23-30	1
Total							

Kommentarer til resultaterne Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der vurderer indsatsen af deres indsats mod arbejdsulykker. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Ca. en tredjedel af de store arbejdssteder svarer, at de vurderer indsatsen mod ulykker, mens knap en femtedel af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene Arbejdsstedsbesøgene bekræfter, at det udelukkende er en begrænset del af arbejdsstederne, der vurderer effekten af indsatsen mod arbejdsulykker. Ud fra besøgene ses, at de, der ikke har vurderet effekten af indsatsen mod arbejdsulykker, giver som begrundelse, at de ikke har haft eller kun har haft få og små ulykker. Andre arbejdssteder begrundes med, at de ikke arbejder systematisk med ulykkesforebyggelse eller mener, at det er nødvendigt at vurdere effekten. Ca. halvdelen af de besøgte arbejdssteder giver udtryk for, at de heller ikke har planer om at vurdere indsatsen fremover.

Indikatoren 86 De interviewpersoner, som har svaret ja til, at der er foretaget en systematisk vurdering af effekten, er også blevet spurgt, hvilke undersøgelser, statistikker eller lignende vurderingen er baseret på.

Hovedresultat Af de interviewpersoner, der har svaret bekræftende på U85, har flest - godt en tredjedel foretaget vurderinger ud fra ulykkesstatistik eller ulykkesfrekvens eller ud fra udsagn på personalemøder eller lignende møder.

Resultater Tabel 7.15 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret ja til, at der er foretaget en systematisk vurdering af effekten, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.15. *Undersøgelser, statistikker eller lignende, som vurderingen er baseret på (spørgsmål U86).*

U86. Hvilke undersøgelser, statistikker eller lignende er vurderingen baseret på? (Mulighed for flere svar)		A-side			B-side			Forskel
		2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	%
Hele visionen: Ulykkesstatistik eller ulykkesfrekvens	1-4 ansatte	18	28	5-51	21	14	0-31	13
	5-19 ansatte	37	16	4-29	30	10	0-21	6
	≥ 20 ansatte	98	57	47-67	101	45	35-54	13
	Total	153	44	36-52	152	34	26-41	10
Hele visionen: Fraværstatistik	1-4 ansatte	18	0	..	21	0	..	0
	5-19 ansatte	37	3	0-8	30	0	..	3
	≥ 20 ansatte	98	17	10-25	101	22	14-30	4
	Total	153	12	7-17	152	14	9-20	3
Hele visionen: Spørgeskemaundersøgelse	1-4 ansatte	18	0	..	21	0	..	0
	5-19 ansatte	37	8	0-17	30	0	..	8
	≥ 20 ansatte	98	3	0-7	101	4	0-8	1
	Total	153	4	1-7	152	3	0-5	1
Hele visionen: Interview	1-4 ansatte	18	0	..	21	5	0-15	5
	5-19 ansatte	37	0	..	30	3	0-10	3
	≥ 20 ansatte	98	2	0-5	101	5	1-9	3
	Total	153	1	0-3	152	5	1-8	3
Hele visionen: Andre statistikker	1-4 ansatte	18	0	..	21	14	0-31	14
	5-19 ansatte	37	5	0-13	30	3	0-10	2
	≥ 20 ansatte	98	11	5-18	101	7	2-12	4
	Total	153	8	4-13	152	7	3-11	1

U86. Hvilke undersøgelser, statistikker eller lignende er vurderingen baseret på? (Mulighed for flere svar)		A-side			B-side			Forskel
		2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	%
Hele visionen:	1-4 ansatte	18	33	9-57	21	43	20-66	10
Udsagn på personalemøder eller lignende møder	5-19 ansatte	37	43	26-60	30	43	25-62	0
	≥ 20 ansatte	98	31	21-40	101	41	31-50	10
	Total	153	34	26-42	152	41	34-49	7
Hele visionen:	1-4 ansatte	18	22	1-43	21	5	0-15	17
Andet	5-19 ansatte	37	22	8-36	30	37	18-55	15
	≥ 20 ansatte	98	19	11-27	101	8	3-13	11*
	Total	153	20	14-27	152	13	8-19	7
Hele visionen:	1-4 ansatte	18	28	5-51	21	24	4-44	4
Ved ikke	5-19 ansatte	37	14	2-25	30	17	3-31	3
	≥ 20 ansatte	98	2	0-5	101	7	2-12	5
	Total	153	8	4-12	152	11	6-16	3

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er derimod statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for store arbejdssteder under kategorien "andet". Ca. en tyvendedel af A-siden svarer at vurderingen af effekten mod arbejdsulykker er i kategorien "andet" i modsætning til B-siden, hvor en tiendedel bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene bekræfter, at der er få arbejdssteder, der udarbejder skriftlige vurderinger af effekten, ca. en tiendedel af de adspurgte arbejdssteder. Mellemstore og små arbejdssteder er generelt ikke interesseret i for meget papirarbejde. Der er ligeledes få arbejdssteder, der sammenligner ulykkesforekomst og typen af ulykker med andre arbejdssteder.

Indikatoren U87

De interviewpersoner, som har svaret ja til, at der er foretaget en systematisk vurdering af effekten, er desuden blevet spurgt, om vurderingen viser, at risikoen for ulykker på arbejdsstedet er blevet reduceret inden for de seneste 3 år.

Hovedresultat

Af de interviewpersoner, der i U85 har svaret bekræftende på at arbejdsstedet systematisk har vurderet effekten af deres indsats, har knap tre femtedele ifølge A-siden og knap syv tiendedele ifølge B-siden svaret, at risikoen for ulykker på arbejdsstedet er blevet reduceret inden for de seneste 3 år.

Resultater

Tablet 7.16 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på, at arbejdsstedet systematisk har vurderet

effekten af indsatsen og som mener, at risikoen for ulykker er blevet reduceret. Svarene er fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.16 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om risikoen for ulykker på arbejdsstedet er blevet reduceret inden for de seneste 3 år. Der er tale om de interviewpersoner, som i U85 har bekræftet, at de har vurderet effekten af deres indsats mod arbejdsulykker. (Spørgsmål U87).

U87. Viser vurderingen, at risikoen for ulykker på arbejdsstedet er blevet reduceret inden for de seneste 3 år?		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	18	44	19-70	21	57	34-80	13
	5-19 ansatte	37	54	37-71	30	40	21-59	14
	≥ 20 ansatte	98	62	52-72	101	80	72-88	18*
	Total	153	58	50-66	152	69	62-77	11*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er flere fra B-siden end A-siden, som svarer, at risikoen for ulykker er blevet reduceret inden for de sidste 3 år, idet ca. syv tiendedele fra B-siden i modsætning til knap tre femtedele fra A-siden bekræfter udsagnet. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar på store arbejdssteder, idet fire femtedele fra B-siden svarer, at risikoen for ulykker er blevet reduceret i modsætning til tre femtedele fra A-siden.

Der er ifølge B-sidens svar flere store end mellemstore arbejdssteder, der vurderer, at ulykker er blevet reduceret inden for de sidste 3 år. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant. Ca. fire femtedele af de store arbejdssteder svarer, at ulykker er blevet reduceret, mens to femtedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Ud fra arbejdsstedsbesøgene ses, at der for mellemstore og små arbejdssteder enten ikke er forekommet arbejdsulykker de seneste mange år, eller at antallet af ulykker har været så lille, at det er tilfældigt, om antallet er steget eller faldet: "Nej, kan ikke se nogen linie - har få ulykker, så antallet af ulykker både stiger og falder". Nogle store arbejdssteder med mange ansatte, hvor der er igangsat en systematisk vurdering af effekten af ulykkesforebyggelsen indikerer, at ulykkesforekomsten er faldende og antallet af alvorlige ulykker ligeså: "Ja, der er sket en nedgang på både ulykkes- og fraværshfrekvensen".

7.8 Medarbejderinddragelse

Inddragelse af medarbejderne eller af repræsentanter for dem anses for et væsentligt element i arbejdsmiljøarbejdet. Interviewpersonerne er derfor blevet stillet tre spørgsmål herom.

Indikatoren U25 Interviewpersonerne er blevet spurgt, om forebyggelse af ulykker i høj eller nogen grad drøftes på arbejdsstedet på møder, hvor både medarbejdere og ledere er repræsenteret, f.eks. i sikkerhedsorganisationen, samarbejdsudvalget eller et andet formelt forum.

Hovedresultat Godt to tredjedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at forebyggelse af ulykker drøftes på møder, hvor både medarbejdere og ledere er repræsenteret.

Resultater Tabel 7.17 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.17 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om arbejdsstedet i høj eller nogen grad drøfter ulykker på møder, hvor både medarbejdere og ledere er repræsenteret. (Spørgsmål U25)

U25. Drøfter I forebyggelse af ulykker på arbejdsstedet på møder, hvor både medarbejdere og ledere er repræsenteret, f.eks. i sikkerhedsorganisationen, samarbejdsudvalget eller et andet formelt forum?	A-side			B-side			Forskel
	2004		Si	2004		Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	116	59	50-68	115	58	49-67	0
5-19 ansatte	197	63	57-70	193	58	51-65	5
≥ 20 ansatte	282	84	80-89	269	78	73-83	7*
Total	595	72	69-76	577	67	63-71	5

Kommentarer til resultaterne Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er derimod statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for store arbejdssteder, hvor godt fire femtedele fra A-siden i modsætning til knap fire femtedele fra B-siden bekræfter udsagnet.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der drøfter forebyggelse af ulykker på møder, hvor både medarbejdere og ledere er repræsenteret. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Ca. fire femtedele af de store arbejdssteder svarer, at de drøfter forebyggelse på møder, mens tre femtedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Det skal endvidere bemærkes, at yderligere ca. en tiendedel af interviewpersonerne for visionen som helhed svarer bekræftende på, at forebyggelse i mindre grad drøftes på møder, hvor medarbejderne er repræsenteret.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene Arbejdsstedsbesøgene bekræfter, at forebyggelse af ulykker diskuteres på møder, hvor medarbejdere og ledere deltager. Ca. tre fjerdedele af de besøgte arbejdssteder drøfter ulykker på møder i sikkerhedsudvalget eller sikkerheds-

gruppen. Desuden diskuteres ulykker på produktionsmøder. Flere arbejdssteder påpeger, at de har ulykker som et fast dagsordenspunkt på sikkerhedsmøderne.

Indikatoren U79

De interviewpersoner, der i U78 (kapitel 7.6) har svaret bekræftende på, at der foretages analyser af årsagen til arbejdsulykker, er desuden blevet spurgt om, hvorvidt sikkerhedsgruppen medvirker ved analyse af årsagen til ulykker på arbejdsstedet.

Hovedresultat

Ni tiendedele af interviewpersonerne inden for den del af visionen, som foretager analyser af årsagen til arbejdsulykker, svarer, at sikkerhedsgruppen medvirker ved analyser af årsager til ulykker. Der er ikke forskel på A- og B-sidens svar.

Resultater

Tabel 7.18 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret ja til at der foretages analyser af årsagen til arbejdsulykker på arbejdsstedet, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.18 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om sikkerhedsgruppen medvirker ved analyser af årsager til ulykker på arbejdsstedet. Interviewpersonerne er en delmængde af de interviewpersoner, der har svaret bekræftende i U78 til, at der foretages analyse af årsagen til ulykker. (Spørgsmål U79).

U79. Medvirker sikkerhedsgruppen ved analyser af årsager til ulykker på arbejdsstedet?	A-side			B-side			Forskel
	2004		Si	2004		Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen	10	90	67-100	7	57	8-100	33
1-4 ansatte	42	79	66-92	37	86	75-98	8
5-19 ansatte	167	93	89-97	132	92	88-97	0
≥ 20 ansatte	219	90	86-94	176	90	85-94	0
Total							

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene viser, at de mellemstore og små arbejdssteder generelt har haft få arbejdsulykker, og at dette er årsagen til, at arbejdsstedet svarer nej til at medarbejderne har været involveret i analysen af ulykker og tilløb til ulykker på de adspurgte arbejdssteder. På mellemstore og små arbejdssteder undersøges en ulykke som regel af en ledelsesrepræsentant og den medarbejder, der har været udsat for ulykken, og lederen anmelder som regel ulykken til Arbejdstilsynet. På store arbejdssteder bliver analysen af ulykker som hovedregel udført af sikkerhedsgruppen eller sikkerhedslederen sammen med en medarbejderrepræsentant og i visse tilfælde diskuteres foranstaltninger for at undgå tilsvarende ulykker i sikkerhedsorganisationen. Ca. en femtedel af de besøgte ar-

bejdssteder, primært store arbejdssteder, har en fast fremgangsmåde til at analysere ulykker.

Indikatoren U84	Interviewpersonerne er ligeledes blevet spurgt, om medarbejderne inddrages i beslutninger vedrørende sikkerheden på arbejdsstedet, fx ved indførelse af nye arbejdsprocesser, ombygninger, ændringer i den fysiske udformning af værktøjer og design.
Hovedresultat	Knap ni tiendedele ifølge A-siden og knap fire femtedele ifølge B-siden inden for visionen som helhed i 2004 svarer, at de inddrager medarbejderne i beslutninger vedrørende sikkerheden på arbejdsstedet. Der er for visionen som helhed ikke sket ændringer fra 2001 til 2004.
Resultater	Tabel 7.19 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelserne i henholdsvis 2001-2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.19 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om medarbejderne bliver inddraget i beslutninger vedrørende sikkerheden på arbejdsstedet i 2001 og 2004 fordelt på hele visionen og arbejdsstedsstørrelser fordelt på A- og B-siden. (Spørgsmål U84 i VOV II og spørgsmål U54d i VOV I).

U84. Bliver medarbejderne inddraget i beslutninger vedrørende sikkerheden på arbejdsstedet, f.eks. ved indførelse af nye arbejdsprocesser, ombygninger, ændringer i den fysiske udformning af værktøjer, design m.v.?	2001 [†]			2004			Forskel	
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si
Hele visionen 1-4 ansatte	90	93	87-98	116	76	68-84	-17*	-27-7
A-siden 5-19 ansatte	187	84	78-89	197	87	82-92	3	-4-10
≥ 20 ansatte	679	90	87-92	282	91	88-95	2	-2-6
Total	956	88	86-90	595	87	84-90	-1	-5-2
Hele visionen 1-4 ansatte	50	96	90-100	115	77	70-85	-18*	-31-6
B-siden 5-19 ansatte	141	79	72-86	193	77	71-83	-2	-11-7
≥ 20 ansatte	633	65	61-69	269	76	71-81	11*	4-18
Total	824	74	71-77	577	77	73-80	2	-2-7

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne Der er ikke statistisk signifikant forskel på svarene fra 2001 til 2004 for A- og B-sidens svar for visionen som helhed.

Der er derimod statistisk signifikant forskel på udviklingen fra 2001 til 2004 for både A- og B-siden med hensyn til små arbejdssteder, hvor der er sket en tilba-

gegang i antallet af små arbejdssteder fra godt ni tiendedele i 2001 til godt tre fjerdedele i 2004, der svarer, at medarbejderne inddrages i beslutninger vedrørende sikkerhed. Der er derimod for B-sidens svar sket en statistisk signifikant fremgang for store arbejdssteder, fra knap to tredjedele i 2001 til godt tre fjerdedele i 2004.

Med hensyn til undersøgelsen i 2004 er der statistisk signifikant forskel på A- og B-siden med hensyn til både mellemstore og store arbejdssteders svar på, om medarbejderne inddrages i beslutninger vedrørende sikkerhed på arbejdsstedet. Der er flere fra A- end B-siden, som svarer, at medarbejderne inddrages i beslutninger vedrørende sikkerheden for begge arbejdsstedsstørrelser.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Ud fra arbejdsstedsbesøgene svarer både store, mellemstore og små arbejdssteder, at medarbejderne inddrages vedrørende sikkerheden på arbejdsstedet. Der er generelt stor medarbejderinddragelse vedrørende kravspecifikationer, indkøb af maskiner og håndværktøj og afprøvning af udstyr. Der er dog kun i mindre tilfælde udarbejdet en nedskrevet procedure for medarbejderinddragelsen. På de små og mellemstore arbejdssteder drøftes indkøb af håndværktøj, maskiner, nye arbejdsprocesser og eventuelle ændringer i indretning fx forbedring af ventilationsanlæg med medarbejderne, og der er efter de interviewedes udsagn en god dialog herom. På store arbejdssteder inddrages medarbejderne, herunder sikkerhedsorganisationen også i nye indretninger af bygninger og layouts.

7.9 Politikker og strategier mv.

Skriftlige politikker og strategier mv., der vedrører forebyggelse af ulykker samt registrering af og procedurer for håndtering af ulykker, kan indikere, at man på arbejdsstedet arbejder systematisk med ulykkesforebyggelse. Interviewpersonerne er derfor blevet stillet to spørgsmål herom.

Indikatoren U34

Interviewpersonerne er først blevet spurgt, om arbejdsstedet har en skriftlig strategi, politik eller målsætning for forebyggelse af ulykker.

Hovedresultat

Godt tre tiendedele ifølge A-siden og godt to femtedele ifølge B-siden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet har en skriftlig strategi eller politik for ulykkesforebyggelse.

Resultater

Tabel 7.20 formidler resultatet for hele visionen i 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.20 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om arbejdsstedet har en skriftlig strategi, politik eller målsætning for forebyggelse af ulykker. (Spørgsmål U34).

U34. Har I en skriftlig strategi, politik eller målsætning om forebyggelse af ulykker?		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	18	11-25	115	21	13-28	3
	5-19 ansatte	197	22	16-28	193	32	25-39	10*
	≥ 20 ansatte	282	43	37-49	269	61	55-66	18*
	Total	595	31	27-35	577	43	39-47	12*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, idet godt to femtedele fra B-siden svarer, at arbejdsstedet har en skriftlig strategi eller politik for forebyggelse af ulykker i modsætning til tre tiendedele fra A-siden. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-siden for store arbejdssteder og mellemstore arbejdssteder, hvor to tredjedele fra B-siden i modsætning til godt to femtedele fra A-siden svarer bekræftende på spørgsmålet.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der har en skriftlig strategi eller politik for forebyggelse af ulykker. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. For A-sidens vedkommende svarer godt to femtedele af de store arbejdssteder, at de har en politik for ulykkesforebyggelse, mens ca. en fjerdedel af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene understøtter indikationen af, at det primært er store arbejdssteder, der har en nedfældet politik for forebyggelse af ulykker. Flere af de besøgte store arbejdssteder har desuden målsætninger for at nedsætte antallet af ulykker, som skal nås over en begrænset tidshorisont fx 0 ulykker, 10% færre ulykker eller reduktion med 50% i antallet af ulykker. Mellemstore og små arbejdssteder har ofte en mundtlig politik for ulykkesforebyggelse samt uskrevne regler om, hvordan medarbejderne skal agere i forbindelse med farligt arbejde.

Indikatoren U35

Interviewpersonerne er dernæst blevet spurgt, om arbejdsstedet har en skriftlig procedure om, hvad man skal gøre, når der sker en arbejdsulykke.

Hovedresultat

Knap halvdelen ifølge A-siden og godt halvdelen ifølge B-siden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet har en skriftlig procedure for, hvad der skal gøres i tilfælde af, at der sker en ulykke.

Resultater

Tabel 7.21 formidler resultatet for hele visionen i 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.21. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om arbejdsstedet har en skriftlig procedure om, hvad man skal gøre, når der sker en arbejdsulykke. (Spørgsmål U35)

U35. Er der en skriftlig procedure på arbejdsstedet om, hvad man skal gøre, når der sker en arbejdsulykke?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	116	22	14-29	115	25	17-33	4
5-19 ansatte	197	37	30-43	193	43	36-50	6
≥ 20 ansatte	282	62	56-68	269	70	65-76	8*
Total	595	46	42-50	577	52	48-56	6*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor godt halvdelen fra B-siden i modsætning til knap halvdelen fra A-siden svarer, at arbejdsstedet har en skriftlig procedure for, hvad man skal gøre når der sker en arbejdsulykke. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-siden for store arbejdssteder, hvor flere fra B-siden end A-siden svarer bekræftende på spørgsmålet.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der har en skriftlig procedure for, hvad man skal gøre, når der sker en ulykke. Der er ligeledes flere mellemstore end små arbejdssteder, der bekræfter udsagnet. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Godt to tredjedele af de store arbejdssteder svarer, at de har en skriftlig procedure, mens ca. to femtedele af de mellemstore og en femtedel blandt de små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene indikerer, at de store arbejdssteder har skriftlige procedurer for at registrere ulykker og tilløb til ulykker, mens små og mellemstore arbejdssteder mere uformelt mundtligt diskuterer risici og muligheden for at undgå ulykker på møder og i frokostpauser.

7.10 Registrering og håndtering af ulykker

For at få konstateret hvordan arbejdsstederne håndterer registrering og anmeldelse af ulykker og om der skelnes mellem anmeldelsespligtige ulykker og andre ulykker eller tilløb til ulykker i arbejdsstedernes ulykkesforebyggelse, er der blevet stillet tre spørgsmål.

Indikator U40

Der er først spurgt til, hvem arbejdsstederne anmelder ulykker til.

Hovedresultat

Tabellen viser, at hovedparten af de adspurgte arbejdssteder, ca. to tredjedele af interviewpersonerne for visionen som helhed anmelder arbejdsulykker til Arbejdstilsynet. Flere fra A- end B-siden svarer bekræftende på, at ulykker an-

meldes til Arbejdstilsynet eller forsikringsselskabet, mens flere fra B-siden er usikre på til hvem, arbejdsulykker anmeldes, og vælger kategorien "andre" eller "ved ikke".

Resultater

Tabel 7.22 formidler resultatet for hele visionen i 2004 fordelt på arbejdsstedsstørrelser.

Tabel U.7.22. Interviewpersonernes svar på til hvilken instans, arbejdsstedet anmelder ulykker fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden. (Spørgsmål U40)

U40. Hvem anmelder I arbejdsulykker til?		A-side			B-side			Forskel
		2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	
Hele visionen: Arbejdstilsynet	1-4 ansatte	36	53	36-70	26	46	26-67	7
	5-19 ansatte	99	60	50-69	92	58	47-68	2
	≥ 20 ansatte	232	79	74-84	217	65	58-71	14*
	Total	367	71	66-76	335	61	56-66	10*
Hele visionen: Forsikringsselskabet	1-4 ansatte	36	19	6-33	26	4	0-12	16
	5-19 ansatte	99	27	18-36	92	10	4-16	17*
	≥ 20 ansatte	232	31	25-37	217	14	9-18	17*
	Total	367	29	24-33	335	12	8-15	17*
Hele visionen: Arbejdsskadestyrelsen	1-4 ansatte	36	8	0-18	26	4	0-12	4
	5-19 ansatte	99	11	5-17	92	8	2-13	4
	≥ 20 ansatte	232	13	8-17	217	12	8-17	0
	Total	367	12	8-15	335	10	7-14	1
Hele visionen: Arbejdstilsynet og Arbejdsskadestyrelsen	1-4 ansatte	36	0	..	26	0	..	0
	5-19 ansatte	99	2	0-5	92	1	0-3	1
	≥ 20 ansatte	232	4	1-6	217	6	3-10	3
	Total	367	3	1-5	335	4	2-7	1
Hele visionen: Andre	1-4 ansatte	36	11	0-22	26	8	0-19	3
	5-19 ansatte	99	12	6-19	92	17	9-25	5
	≥ 20 ansatte	232	11	7-15	217	20	15-26	10*
	Total	367	11	8-14	335	19	14-23	7*

U40. Hvem anmelder I arbejdsulykker til?		A-side			B-side			Forskel %
		2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	
Hele visionen: Ingen	1-4 ansatte	36	3	0-8	26	4	0-12	1
	5-19 ansatte	99	4	0-8	92	1	0-3	3
	≥ 20 ansatte	232	1	0-3	217	1	0-2	0
	Total	367	2	1-4	335	1	0-2	1
Hele visionen: Ved ikke	1-4 ansatte	36	17	4-29	26	23	6-40	6
	5-19 ansatte	99	0	.	92	13	6-20	13
	≥ 20 ansatte	232	4	2-7	217	12	7-16	7*
	Total	367	4	2-6	335	13	9-16	8*
Hele visionen: Irrelevant	1-4 ansatte	36	6	0-13	26	12	0-25	6
	5-19 ansatte	99	11	5-17	92	5	1-10	6
	≥ 20 ansatte	232	2	0-3	217	0	0-1	1
	Total	367	5	2-7	335	3	1-4	2

Kommentarer til resultaterne

Ca. to tredjedele af arbejdsstederne for visionen som helhed anmelder arbejdsulykker til Arbejdstilsynet. Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar vedr. anmeldelse til Arbejdstilsynet for visionen som helhed, hvor ca. syv tiendedele fra A-siden svarer, at ulykker anmeldes til Arbejdstilsynet i modsætning til ca. seks tiendedele fra B-siden. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel for A- og B-sidens svar for store arbejdssteder, hvor flere fra A- end B-siden svarer, at ulykker anmeldes til Arbejdstilsynet. Ca. tre tiendedele af A-side-repræsentanterne og en tiendedel af B-side-repræsentanterne svarer, at arbejdsstedet anmelder arbejdsulykker til forsikrings-selskabet. Forskellen mellem A- og B-siden er statistisk signifikant. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for store og mellemstore arbejdssteder, hvor flere fra A- end B-siden svarer, at ulykker anmeldes til forsikrings-selskabet.

Af de interviewpersoner, der svarer, at arbejdsulykker anmeldes til andre end Arbejdstilsynet, forsikringen eller Arbejdsskadestyrelsen, er der statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed samt for store arbejdssteder. Flere fra B- end A-siden har svaret i kategorien "Andre" for hele visionen. Dette kunne indikere, at der er større usikkerhed hos B-siden om, til hvem, arbejdsulykker skal anmeldes. Dette understøttes desuden af antallet af svar i kategorien "Ved ikke", hvor der ligeledes er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens viden om, hvor arbejdsulykker skal anmeldes. Væsentlig flere fra B-siden end A-siden svarer, at de ikke ved, til hvem arbejdsulykker skal anmeldes.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene Ud fra arbejdsstedsbesøgene ses, at det primært er personer fra A-siden, der er ansvarlige for at anmelde arbejdsulykker til Arbejdstilsynet og derfor har kendskab til reglerne for anmeldelse. På små og mellemstore arbejdssteder er det mester eller ejeren/arbejdsgiveren, der er ansvarlig for anmeldelse af ulykker. På de store arbejdssteder er det arbejdslederen eller sikkerhedslederen, der er ansvarlig. Arbejdsstedsbesøgene indikerer desuden, at de som er ansvarlige for at anmelde ulykker til Arbejdstilsynet, også er klar over, at de har dette ansvar.

Indikatoren U81 For at få en indikation af, hvilke arbejdsulykker, der registreres er der herefter spurgt om arbejdsstedet foretager en skriftlig registrering af arbejdsulykker, ud over den lovpligtige anmeldelse til Arbejdstilsynet.

Hovedresultat Godt to femtedele af interviewpersonerne for visionen som helhed svarer, at der foretages en skriftlig registrering af arbejdsulykker, ud over den lovpligtige anmeldelse til Arbejdstilsynet. Der er væsentlig flere store arbejdssteder end mellemstore og små arbejdssteder, der registrerer arbejdsulykker, ud over de lovpligtige til Arbejdstilsynet.

Resultater Tabel 7.23 formidler resultatet for hele visionen i 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.23. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om arbejdsstedet har en skriftlig registrering af arbejdsulykker, ud over den lovpligtige anmeldelse til Arbejdstilsynet.(Spørgsmål U81)

U81. Foretager arbejdsstedet en skriftlig registrering af arbejdsulykker, ud over den lovpligtige anmeldelse til Arbejdstilsynet, fx ud fra Arbejdstilsynets materiale "Nul Arbejdsulykker"?	A-side			B-side			Forskel	
	2004	2004		2004	2004			
	N	%	Si	N	%	Si	%	
Hele visionen	1-4 ansatte	36	22	8-36	26	12	0-25	11
	5-19 ansatte	99	15	8-22	92	21	12-29	6
	≥ 20 ansatte	232	54	48-61	217	53	46-60	1
	Total	367	41	36-46	335	41	36-46	0

Kommentarer til resultaterne Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er væsentlig flere store end mellemstore arbejdssteder, der foretager en skriftlig registrering af arbejdsulykker ud over den lovpligtige anmeldelse til Arbejdstilsynet. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Godt halvdelen af de store arbejdssteder svarer, at de foretager en skriftlig registrering af ulykker ud over den lovpligtige anmeldelse, mens omkring en femtedel af de mellemstore og små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Indikator U82 Der er afslutningsvis blevet spurgt til, om tilløb til ulykker behandles på samme måde, som ulykker.

Hovedresultat Godt to femtedele af interviewpersonerne for visionen som helhed svarer, at tilløb til ulykker behandles på samme måde som ulykker.

Resultater Tabel 7.24 formidler resultatet for hele visionen i 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.7.24 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om tilløb til ulykker behandles på samme måde som ulykker (spørgsmål U82).

U82. Behandles tilløb til ulykker på samme måde som ulykker?	A-side			B-side			Forskel
	2004		Si	2004		Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen	36	28	12-43	26	35	15-54	7
1-4 ansatte	99	36	27-46	92	27	18-36	9
5-19 ansatte	232	50	44-56	217	51	44-57	1
≥ 20 ansatte	367	44	39-49	335	43	38-48	1
Total							

Kommentarer til resultaterne Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der behandler tilløb til ulykker på samme måde som ulykker. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for B-sidens svar. Godt halvdelen af de store arbejdssteder svarer, at de behandler tilløb til ulykker på samme måde som ulykker, mens godt en fjerdedel af de mellemstore bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene På arbejdsstedsbesøgene er flere arbejdssteder, end telefoninterviewet indikerer, opmærksomme på, at registrering af tilløb til ulykker er væsentlig i en aktiv forebyggelse af ulykker. En del store arbejdssteder har allerede skemaer og procedurer for at registrere tilløb til ulykker, og flere store arbejdssteder indikerer, at registrering af tilløb til ulykker er deres næste indsatsområde. Blandt de små og mellemstore arbejdssteder angiver en del, at der ikke er en skriftlig procedure for registrering af tilløb til ulykker, men en mundtlig praksis hvor tilløb til ulykker bliver taget op på møder med medarbejderne eller på sikkerhedsmøder. I små og mellemstore håndværksvirksomheder er der en praksis for, at mester jævnligt tager ud på pladserne for sammen med medarbejderne at kortlægge mulige årsager til tilløb til ulykker. Hvor der er en sikkerhedsorganisation, er det ofte den, som registrerer, både skriftligt og mundtligt på møder. På små arbejdssteder er det primært mester eller ledelsen, som mundtligt registrerer hændelserne.

På arbejdssteder, hvor tilløb til ulykker hverken registreres skriftligt eller mundtligt er begrundelsen hovedsagligt, at der ikke har været behov, da der sker meget få ulykker.

7.11 Kryds mellem udvalgte indikatorer

Med baggrund i telefoninterviewet er der gennemført en analyse af arbejdsstedernes forudsætninger for at erkende grundlaget for ulykker - i form af risici - for at indføre eller forbedre nogle forebyggende foranstaltninger. Analysen er udført i form af krydstest mellem ja-svar på forskellige indikatorer.

Der er undersøgt, om der er en statistisk sammenhæng mellem ja-svarene i to spørgsmål, der vedrører en opstillet hypotese. Tabellerne med krydstest er vist i bilag E.

Hypotese 1

Arbejdssteder, der anvender Arbejdstilsynets materiale, har i højere grad erkendt problemer end arbejdssteder, der ikke bruger materialet.

For at teste denne hypotese er indikator U29 "Bruger I Arbejdstilsynets 'Nul arbejdsulykker'?" krydset med indikator U41 "Er der på arbejdsstedet risici, som kan føre til arbejdsulykker?".

Krydset viser, at omkring halvdelen af de arbejdssteder, der bruger Arbejdstilsynets materiale, har risici på arbejdsstedet. Blandt de arbejdssteder, der ikke bruger 'Nul arbejdsulykker', har cirka to femtedele risici, som kan føre til arbejdsulykker. Forskellen er imidlertid ikke statistisk signifikant. Krydset viser også, at omkring fire femtedele af de arbejdssteder, der har risici, som kan føre til arbejdsulykker, ikke bruger Arbejdstilsynet 'Nul arbejdsulykker'.

Hypotese 2

Arbejdssteder, der anvender Arbejdstilsynets materiale, har i højere grad forebyggende foranstaltninger end arbejdssteder, der ikke bruger materialet.

For at teste denne hypotese er indikator U29 "Bruger I Arbejdstilsynets 'Nul arbejdsulykker'?" krydset med indikator U42 "Er der gjort noget for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet?".

Krydset viser, at over ni tiendedele af de arbejdssteder, der bruger Arbejdstilsynets 'Nul arbejdsulykker', har gjort noget for at undgå eller begrænse risici. Blandt de arbejdssteder, der ikke bruger materialet, er det godt tre fjerdedele, der har gjort noget. Arbejdssteder, der bruger 'Nul arbejdsulykker', har således oftere gjort noget, end arbejdssteder, der ikke bruger materialet. Sammenhængen er statistisk signifikant for B-sidens svar, men ikke for A-sidens. Testen indikerer således, at Arbejdstilsynets materiale anvendes til forebyggelse af ulykker, når den anvendes. Krydset viser imidlertid også, at fire femtedele af de arbejdssteder, der har gjort noget for at undgå eller begrænse risici, ikke bruger 'Nul arbejdsulykker'.

Hypotese 3

Arbejdssteder, der bruger eksterne konsulenter, har i højere grad forebyggende foranstaltninger end arbejdssteder, der ikke bruger eksterne konsulenter.

For at teste denne hypotese er indikator U32 "Bruger I eksterne konsulenter, fx BST eller andre rådgivere, i jeres arbejde med sikkerhed og forebyggelse?" krydset med indikator U42 "Er der gjort noget for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet?".

Krydset viser, at ni tiendedele af de arbejdssteder, som bruger eksterne konsulenter, har gjort noget for at undgå eller begrænse risici. Blandt de arbejdssteder, der ikke bruger eksterne konsulenter, har omkring tre fjerdedele gjort noget. Arbejdssteder, der bruger konsulenter, har således oftere gjort noget end arbejdssteder, der ikke bruger konsulenter.

Hypotese 4

Arbejdssteder, der har foretaget en særlig undersøgelse, i højere grad har erkendt problemer end arbejdssteder, der ikke har lavet en særlig undersøgelse.

For at teste denne hypotese er indikator U24 "Er der inden for de sidste 3 år foretaget en undersøgelse af jeres arbejdsprocesser og de måder I tilrettelægger arbejdet på med det formål at forebygge ulykker?" krydset med indikator U41 "Er der på arbejdsstedet risici, som kan føre til arbejdsulykker?".

For A-sidens svar viser krydset, at næsten halvdelen af de arbejdssteder, der har foretaget en undersøgelse, har risici. Blandt de arbejdssteder, der ikke har foretaget en undersøgelse, har godt en tredjedel risici. For B-sidens svar har godt to femtedele af de arbejdssteder, som har foretaget en undersøgelse, risici. Blandt de arbejdssteder, der ikke har foretaget en undersøgelse, er det kun lidt færre, der har risici. Kun for A-sidens svar er der en statistisk signifikant forskel på de arbejdssteder, der har foretaget en undersøgelse, og de, der ikke har, med hensyn til risici. Hypotesen kan således ikke siges at være bekræftet entydigt.

Krydset viser i øvrigt også, at på op imod halvdelen af de arbejdssteder, hvor der ifølge interviewpersonerne ikke er risici, som kan føre til arbejdsulykker, er der ikke inden for de sidste 3 år foretaget en undersøgelse af arbejdsprocesserne og arbejdets tilrettelæggelse med det formål at forebygge ulykker.

Hypotese 5

Arbejdssteder, hvor problemerne drøftes i formelle fora, har i højere grad forebyggende foranstaltninger end arbejdssteder, hvor de ikke drøftes.

For at teste denne hypotese er indikator U25 "Drøfter I forebyggelse af ulykker på arbejdsstedet på møder, hvor både medarbejdere og ledere er repræsenteret, fx i sikkerhedsorganisationen, samarbejdsudvalget eller et andet forum?" krydset med indikator U42 "Er der gjort noget for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet?".

Krydset viser, at omkring ni tiendedele af de arbejdssteder, hvor ulykkesforebyggelse drøftes på møder, har gjort noget for at undgå eller begrænse risici. Blandt de arbejdssteder, der ikke drøfter ulykkesforebyggelse på møder, er det omkring to tredjedele, der har gjort noget. Arbejdssteder, der drøfter forebyggelse af ulykker på møder, hvor både medarbejdere og ledere er repræsenteret, har således oftere gjort noget for at undgå eller begrænse risici end arbejdssteder, hvor sådanne møder ikke afholdes.

7.12 Sammenfatning

På baggrund af dette kapitels analyser af svarene fra telefoninterview og arbejdsstedsbesøg kan følgende sammenfattes og konkluderes om arbejdsstedernes forudsætninger med hensyn til viden om, erkendelse og forebyggelse af ulykker, samt hvilke holdninger arbejdsstederne har til ulykkesforebyggelse.

7.12.1 Arbejdsstedernes forudsætninger med hensyn til viden om erkendelse og forebyggelse af ulykker

Kendskab til skriftligt materiale

Generelt kender arbejdsstederne til de bekendtgørelser fra Arbejdstilsynet, der er beskrevet i telefoninterviewene. Knap tre fjerdedele af interviewpersonerne har således i høj eller i nogen grad kendskab til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse og yderligere en tiendedel svarer på, at de i mindre grad kender til bekendtgørelsen. Med hensyn til Arbejdstilsynets bekendtgørelse om faste arbejdspladser indretning, henholdsvis indretning af byggepladser svarer knap to tredjedele, henholdsvis tre tiendedele, at de i høj eller nogen grad har kendskab hertil.

Anvendelse af skriftlige kilder

Ser man på arbejdsstedernes svar på anvendelse af skriftlige kilder til ulykkesforebyggelse, svarer ca. halvdelen af de interviewede, at de i høj og nogen grad anvender materiale fra Arbejdstilsynet, BST, branchemiljørådene eller organisationerne i deres arbejde med ulykkesforebyggelse. Spørges der derimod ind til konkrete kilder som Arbejdstilsynets arbejdsmiljøvejvisere eller "Nul ulykker" indsnævres antallet af svar, idet godt en tredjedel henholdsvis cirka en sjettedel anvender dette materiale. Herudover anvender knap tre tiendedele ifølge A-siden og ca. en fjerdedel ifølge B-siden Internettet til indhentning af viden om ulykkesforebyggelse, heraf flest fra A-siden, som sandsynligvis i højere grad har adgang hertil.

Krydstest af interviewundersøgelsen viser, at arbejdsstederne, der anvender Arbejdstilsynets "Nul ulykker", ikke i højere grad erkender, at der er risici på arbejdsstedet i forhold til arbejdssteder, der ikke anvender "Nul ulykker". Testen viser dog samtidig, at det ifølge B-siden i højere grad er de arbejdssteder, som bruger "Nul ulykker", der samtidig forebygger ulykker ved undgå eller begrænse risici end de, som ikke anvender materialet.

Deltagelse i møder

Deltagelse i interne og eksterne temamøder og kurser er en anden måde aktivt at søge viden om forebyggelse af ulykker på. Telefoninterviewene viser, at relativt få af de adspurgte arbejdssteder løbende har afholdt eller deltaget i flere eller nogen kurser internt eller eksternt inden for de seneste 3 år. Hertil skal dog tillægges, at yderligere ca. en fjerdedel angiver, at de har deltaget i et eller få eksterne temamøder eller kurser.

På arbejdsstedsbesøgene begrundede de mellemstore og små arbejdssteder deres begrænsede afholdelse af interne møder og kurser med, at ulykkesforebyggelse enten diskuteres på værkstedsmøder eller, at arbejdsstederne ikke har behov for kurser. Interne temamøder og kurser handler konkret om førstehjælp, brandbekæmpelse eller ulykkesforebyggelse i den pågældende branche, mens eksterne temamøder og kurser primært omhandler den obligatoriske arbejdsmiljøuddan-

nelse eller kurser, der kræves for at udføre det pågældende arbejde fx certifikat til truck og kran eller arbejder med svejsning i rustfrit stål eller epoxy.

Brug af konsulenter

Brug af både eksterne og interne konsulenter kan tilføre arbejdsstederne viden og ekspertise. I telefoninterviewet svarer ca. halvdelen ifølge A-siden og godt to femtedele ifølge B-siden, at de anvender eksterne konsulenter, og knap halvdelen af arbejdsstederne at de anvender interne konsulenter eller særlig erfarne medarbejdere i ulykkesforebyggelsen. Statistisk signifikant flere fra A-siden svarer, at de anvender både eksterne konsulenter.

Ud fra arbejdsstedsbesøgene ses, at langt de fleste arbejdssteder anvender konsulenter fra den BST, som de er tilknyttet. Der er dog en tendens til, at mellemstore og små arbejdssteder ikke anvender den BST, som de er tilmeldt. Herudover henter arbejdsstederne primært ekspertise fra leverandører samt fra fagspecialister fx inden for støj og ventilation. Arbejdsstedernes begrundelse for ikke at anvende eksterne konsulenter er hovedsagelig, at de ikke har haft behov for hjælp, eller at de selv har den fornødne ekspertise. Krydstest af interviewundersøgelsen viser, at de arbejdssteder, der anvender eksterne konsulenter i højere grad har forebyggende foranstaltninger og har gjort noget for at undgå eller begrænse risici.

Generelt for alle svar vedrørende kendskab til og brug af viden samt brug af konsulenter i forebyggelsen af ulykker gælder, at store arbejdssteder i højere grad svarer bekræftende end mellemstore og små arbejdssteder.

7.12.2 Arbejdsstedernes viden og forudsætninger for at forebygge ulykker

For at kunne målrette forebyggelsen af ulykker kræves et kendskab til de arbejdsprocesser og måder at udføre arbejdet på, som giver øget risiko for ulykker. På samme vis er undersøgelser af årsagen til hændelser og ulykker og læringen af erfaringerne herfra en vigtig forudsætning for arbejdsstedernes forebyggelsesarbejde.

Undersøgelser og analyser af ulykker

Godt halvdelen af de adspurgte arbejdssteder svarer, at der foretages undersøgelser af arbejdsprocesser og tilrettelæggelse af arbejdet med henblik på ulykkesforebyggelse. Kryds i interviewundersøgelsen indikerer, at arbejdssteder, der foretager en særlig undersøgelse i højere grad også har erkendt de risici, der er på arbejdsstedet end de, som ikke foretager undersøgelser. Forskellen er statistisk signifikant for A-sidens svar. Desuden svarer knap tre femtedele af arbejdsstederne, at de foretager analyser af årsagen til arbejdsulykker.

For at kunne foretage en systematisk forebyggelse af ulykker, må arbejdsstederne vurdere effekten af deres indsatser for at undgå og minimere ulykker. Få - ca. en fjerdedel - svarer, at de systematisk vurderer effekten af deres indsats. Telefoninterviewene viser desuden, at de arbejdssteder, der har foretaget en vurdering, primært foretager denne ud fra ulykkesstatistik og -frekvens eller ud fra udsagn på personalemøder. Markant flere store arbejdssteder end mellem-

store og små arbejdssteder svarer, at de foretager undersøgelser og analyser af ulykker.

Vurdering af effekten af indsatsen mod ulykker

Arbejdsstedsbesøgene viser tilsvarende, at meget få arbejdssteder vurderer effekten af deres indsats eller udarbejder skriftlige vurderinger af effekten. Mellemstore og små arbejdssteder magter ikke eller er ikke interesseret i for meget papirarbejde.

Desuden giver kun halvdelen af de besøgte arbejdssteder udtryk for, at de fremover vil foretage en systematisk vurdering af effekten af deres indsats.

De besøgte mellemstore og små arbejdssteder beskriver selv, at de ikke foretager analyser af ulykker og tilløb til ulykker, fordi der ikke har forekommet ulykker på stedet, eller at de ikke anser det for nødvendigt, da ulykkerne har været hændelige uheld eller små uheld i form af overfladiske sår- og klem-skader. Både telefoninterview og arbejdsstedsbesøg indikerer, at på de store arbejdssteder, hvor der foretages en systematisk vurdering af effekten af ulykkesforebyggelsen, er risikoen for ulykker blevet reduceret og ulykkesforekomsten, og antallet af alvorlige ulykker er faldende.

7.12.3 Indsatsen for at forebygge ulykker

Drøftelse af ulykker

Medarbejdere og ledelsen på arbejdsstederne har generelt et godt kendskab til de ulykker, der sker og årsagen hertil. Godt to tredjedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at ulykker drøftes på møder, hvor både medarbejdere og ledere er repræsenteret, og langt de fleste arbejdssteder svarer, at sikkerhedsgruppen deltager i analyser af årsager til ulykker. Kryds i interviewundersøgelsen viser, at de arbejdssteder, hvor arbejdsstederne drøfter ulykker i formelle fora, i højere grad har forebyggende foranstaltninger for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet, end de som ikke drøfter ulykker i formelle fora.

Arbejdsstedsbesøgene indikerer dog, at ulykker på mellemstore og små arbejdssteder primært undersøges af en ledelsesrepræsentant sammen med den medarbejder, som har været involveret i ulykken. På store arbejdssteder bliver analysen af ulykken derimod som hovedregel altid udført af sikkerhedsgruppen og senere drøftet i sikkerhedsudvalget.

Registrering af ulykker og tilløb til ulykker

Knap halvdelen af arbejdsstederne svarer, at de har en skriftlig procedure for, hvad man skal gøre, når der sker en arbejdsulykke.

Vedrørende registrering af arbejdsulykker svarer stort set alle arbejdssteder, at de anmelder arbejdsulykker. Heraf svarer ca. to tredjedele af visionen som helhed, at arbejdsulykker anmeldes til Arbejdstilsynet. Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar, idet flest fra A-siden svarer, at ulykker anmeldes til Arbejdstilsynet. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar på "Ved ikke hvem arbejdsulykker anmeldes til", hvor flest fra B-siden ikke ved, til hvilken instans, ulykker anmeldes. Arbejdsstedsbesøgene bekræfter denne tendens, idet det primært er ledelsespersoner, som er ansvarlige

for anmeldelsen, og som har kendskab til reglerne for anmeldelse af ulykker. Telefoninterviewene viser desuden, at kun godt to femtedele af arbejdsstederne har en skriftlig registrering af arbejdsulykker, udover den lovpligtige og svarer, at tilløb til ulykker behandles på samme måde som ulykker.

Mange af de besøgte arbejdssteder er opmærksomme på, at registrering af tilløb til ulykker er væsentlig i ulykkesforebyggelsen. Mange store arbejdssteder har procedurer og skemaer for registrering af tilløb til ulykker eller har emnet som det næste indsatsområde. Mellemstore og små arbejdssteder har ikke skriftlige procedurer, men derimod en mundtlig praksis for at diskutere tilløb til ulykker.

Medarbejderinddragelse

Interviewpersonernes oplevelse er generelt, at medarbejderne inddrages i beslutninger vedrørende sikkerheden på arbejdsstedet fx ved indførelse af nye arbejdsprocesser, ombygning, indkøb af værktøjer og hjælpemidler, idet knap ni tiendedele ifølge A-siden og knap fire femtedele ifølge B-siden svarer i telefoninterviewene i 2004, at medarbejderne inddrages. Der er ikke en statistisk signifikant forskel i arbejdsstedernes svar på medarbejderinddragelse i 2001 og 2004. Der ses derimod ifølge både A- og B-siden en tilbagegang på små arbejdssteder fra 2001 til 2004 med medarbejderinddragelse, mens der ifølge B-siden tilsvarende er sket en større fremgang i samme periode på store arbejdssteder.

Arbejdsstedsbesøgene bekræfter, at medarbejderne reelt inddrages vedrørende sikkerheden på arbejdsstedet, men at der generelt ikke er nedskrevet en procedure for deltagelsen. På de mellemstore og små arbejdssteder drøftes ændringer primært for de nære omgivelser fx indkøb af maskiner og håndværktøj og lokale indretninger af fx ventilationsanlæg og den lokale arbejdsplads, mens der på store arbejdssteder også inddrages medarbejdere i layouts og indretning af nye bygninger.

Generelt svarer store arbejdssteder i langt højere grad end mellemstore og små arbejdssteder, at de har en skriftlig procedure samt en skriftlig registrering af arbejdsulykker ud over de lovpligtige og tilløb til ulykker. Dette ses også ved arbejdsstedsbesøgene, hvor de store arbejdssteder har en skriftlig procedure, mens de mellemstore og små mere uformelt diskuterer risici og muligheden for at undgå ulykker på møder og i frokostpausen.

Skriftlighed

Med hensyn til udarbejdelse af politikker og strategier for forebyggelse af ulykker svarer langt flere store arbejdssteder ligeledes, at de har en skriftlig politik, mens relativt få mellemstore og små arbejdssteder har nedfældet en politik. Arbejdsstedsbesøgene understøtter denne tendens og viser, at primært store arbejdssteder har målsætninger for at nedsætte antallet af ulykker, mens de mellemstore og små arbejdssteder forklarer, at de har uskrevne regler, der beskriver, hvordan medarbejderne skal agere i forbindelse med farligt arbejde.

Både vedrørende skriftlige politikker og procedurer er der statistisk signifikant forskel på A- og B-siden, hvor overraskende flere fra B-siden svarer, at der findes skriftlige politikker og procedurer.

8 Forebyggende foranstaltninger

8.1 Indledning

Dette kapitel indeholder for det første en analyse af arbejdsstedernes foranstaltninger til forebyggelse af arbejdsulykker herunder etablering af og kontrol med sikkerhedsudstyr på maskiner og redskaber, tilstedeværelsen af relevante brugsanvisninger for tekniske hjælpemidler samt forebyggelse af ulykker ved arbejder med særlig risiko for ulykker. Desuden beskrives arbejdsstedernes vurdering af, hvorvidt forholdene er blevet forbedret inden for de seneste 3 år.

Dernæst behandles indikatorer, der alle er af forebyggende karakter og fremadrettede. Her beskrives, om arbejdsstederne stiller det nødvendige sikkerhedsudstyr til rådighed, gennemfører sikkerhedsgennemgange, giver instruktion og træning i ulykkesforebyggelse samt tager hensyn til sikkerhed ved indkøb.

Formålet med kapitlet er at vurdere arbejdsstedernes forebyggende foranstaltninger og indsatser på ulykkesområdet, og om der er sket en fremdrift på udvalgte områder fra 2001 til 2004. Der er i dette kapitel kun en indikator i 2001 til sammenligning af kapitlets spørgsmål i 2004 (U76), der giver mulighed for at måle fremdriften.

8.2 Sikkerhedsudstyr på maskiner og redskaber

Indikatoren U43

Manglende kontrol med maskiner og redskaber og deres sikkerhedsudstyr indikerer, at der er større risiko for, at der kan ske uheld ved defekte og dårligt vedligeholdte maskiner, redskaber og sikkerhedsudstyr. Der er derfor blevet spurgt til, om arbejdsstedet sikrer, at der er kontrol med og vedligeholdelse af maskiner og redskaber, herunder maskinernes og redskabernes eventuelle sikkerhedsudstyr.

Hovedresultat

Flere end ni tiendedele ifølge A-siden og ni tiendedele ifølge B-siden inden for visionen som helhed, mener, at arbejdsstedet sikrer kontrol og vedligeholdelse af maskiner og redskaber.

Resultater

Tabel 8.1 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse i 2004.

Tabel U.8.1. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, hvorvidt arbejdsstedet sikrer, at der er kontrol med og vedligeholdelse af maskiner og redskaber, herunder maskinernes og redskabernes eventuelle sikkerhedsudstyr. (spørgsmål U43).

U43. Sikrer arbejdsstedet, at der er kontrol og vedligeholdelse af maskiner og redskaber, herunder af maskinernes og redskabernes eventuelle sikkerhedsudstyr?	A-side			B-side			Forskel	
	2004		Si	2004		Si	%	
	N	%		N	%			
Hele visionen	1-4 ansatte	116	88	82-94	115	89	83-95	1
	5-19 ansatte	197	95	92-98	193	93	89-96	2
	≥ 20 ansatte	282	95	92-98	269	89	86-93	6*
	Total	595	94	92-96	577	90	88-93	3*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor godt ni tiendedele fra A-siden bekræfter udsagnet i forhold til ca. ni tiendedele fra B-siden. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for store arbejdssteder, hvor godt ni tiendedele fra A-siden svarer, at arbejdsstedet sikrer, at der er kontrol med og vedligeholdelse af maskiner og redskaber, herunder af maskiner og redskabers eventuelle sikkerhedsudstyr i modsætning til knap ni tiendedele fra B-siden.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Erfaringen fra arbejdsstedsbesøgene viser, at hovedparten af de besøgte arbejdssteder ikke har en skriftlig rutine, som sikrer en jævnlig kontrol af sikkerhedsforanstaltningerne, men at mange af arbejdsstederne har en mundtlig rutine, som efterleves. På en del af de besøgte arbejdssteder påhviler det den enkelte medarbejder at kontrollere, at sikkerhedsforanstaltningerne er i orden.

Indikatoren U44

Der er blevet spurgt til, om arbejdsstedet har sikkerhedsudstyr på de maskiner og redskaber, hvor det er påkrævet. Manglende sikkerhedsudstyr på maskiner og redskaber indikerer, at der er større risiko for, at de ansatte kan blive grebet af, komme i klemme og på anden vis blive udsat for ulykker ved arbejdet med maskinen.

Hovedresultat

Så at sige alle interviewpersoner inden for visionen som helhed mener, at arbejdsstedet har det sikkerhedsudstyr, der er påkrævet.

Resultater

Tabel 8.2 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel 8.2. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, arbejdsstedet har sikkerhedsudstyr på de maskiner og redskaber, hvor det er påkrævet. (spørgsmål U44).

U44. Har I sikkerhedsudstyr på de maskiner og redskaber, hvor det er påkrævet?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004		2004	2004		
	N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen 1-4 ansatte	116	89	83-95	115	91	86-97	3
5-19 ansatte	197	96	94-99	193	97	95-100	1
≥ 20 ansatte	282	98	96-100	269	96	94-99	2
Total	595	96	94-97	577	96	94-97	0

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene understøtter, at langt de fleste arbejdssteder har det fornødne sikkerhedsudstyr på maskinerne. Arbejdssteder med store gamle presse- og klippemaskiner har generelt fået etableret sikkerhedsudstyr, og nye maskiner er udstyret med sikkerhedsudstyr. På enkelte arbejdssteder mangler der afskærmning og sikkerhedsudstyr på mindre maskiner fx stationære boremaskiner. I enkelte tilfælde har medarbejderne bevidst taget sikkerhedsudstyret væk.

Indikatoren U45

De interviewpersoner, der til U44 har svaret bekræftende på, at arbejdsstedets maskiner og redskaber har sikkerhedsudstyr, hvor det er påkrævet, er blevet spurgt, om sikkerhedsudstyret er sat op inden for de sidste 3 år, eller om det eksisterende sikkerhedsudstyr er blevet forbedret i samme tidsperiode.

Hovedresultat

Ca. tre femtedele af disse interviewpersoner svarer, at arbejdsstedet har opsat sikkerhedsudstyr eller foretaget forbedringer af sikkerhedsudstyret inden for de sidste 3 år.

Resultater

Tabel 8.3 formidler resultatet for den del af visionen interviewundersøgelsen i 2004, der har svaret bekræftende på U44, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel 8.3. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om nogle af arbejdsstedets maskiner og redskaber er blevet forsynet med sikkerhedsudstyr, eller at det eksisterende sikkerhedsudstyr er blevet forbedret, inden for de sidste 3 år. (spørgsmål U45).

U45. Er nogle af arbejdsstedets maskiner og redskaber blevet forsynet med sikkerhedsudstyr eller er det eksisterende sikkerhedsudstyr blevet forbedret, inden for de sidste 3 år?	A-side			B-side			Forskel
	2004		Si	2004		Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen	103	47	37-56	105	42	32-51	5
1-4 ansatte	190	54	47-61	188	55	48-62	1
5-19 ansatte	276	67	61-72	259	74	69-79	7
≥ 20 ansatte	569	59	55-63	552	61	57-65	3
Total							

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er væsentlig flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at der er sat sikkerhedsudstyr op. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Ca. syv tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at de sætter sikkerhedsudstyr op, mens godt halvdelen af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

8.3 Håndværktøj

Indikatoren U46

Manglende kontrol med håndværktøj indikerer, at defekt og dårligt vedligeholdte håndværktøj kan forårsage ulykker. Der er blevet spurgt til, om arbejdsstedet har kontrol med og sikret vedligeholdelse af håndværktøj.

Hovedresultat

Knap tre fjerdedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet har kontrol med og sikret vedligeholdelse af håndværktøj.

Resultater

Tabel 8.4 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.4. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om arbejdsstedet har kontrol med og sikret vedligeholdelse af håndværktøj. (spørgsmål U46).

U46. Har arbejdsstedet kontrol med og sikret vedligeholdelse af håndværktøj?		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	64	55-73	115	74	66-82	10
	5-19 ansatte	197	71	65-77	193	72	65-78	0
	≥ 20 ansatte	282	79	75-84	269	74	69-79	5
	Total	595	74	70-77	577	73	70-77	0

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene bekræfter interviewundersøgelsen i, at de fleste arbejdssteder har kontrol med håndværktøj. Det er ofte den enkelte medarbejder, som er ansvarlig for, at defekt håndværktøj udskiftes eller repareres.

Indikatoren U47

De interviewpersoner, der til U46 har svaret bekræftende på, at arbejdsstedet har kontrol med og sikret vedligeholdelse af håndværktøj, er blevet spurgt om kontrollen med og vedligeholdelsen af håndværktøj er blevet forbedret inden for de sidste 3 år.

Hovedresultat

Godt to femtedele ifølge A-siden og halvdelen ifølge B-siden svarer, at arbejdsstedet har forbedret kontrollen, med og vedligeholdelsen af håndværktøj inden for de sidste 3 år.

Resultater

Tabel 8.5 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U46, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.5 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om kontrol med og vedligeholdelse af arbejdsstedets håndværktøj er blevet forbedret inden for de sidste 3 år. (spørgsmål U47).

U47. Er kontrollen med og vedligeholdelsen af arbejdsstedets håndværktøj blevet forbedret, inden for de sidste 3 år?	A-side			B-side			Forskel	
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%	
	N	%		N	%			
Hele visionen	1-4 ansatte	74	31	20-42	85	36	26-47	5
	5-19 ansatte	140	36	28-44	138	43	35-52	8
	≥ 20 ansatte	224	51	45-58	199	61	54-68	9
	Total	438	43	38-48	422	50	45-55	7*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor flere fra B-siden (halvdelen) end A-siden (godt to femtedele) svarer, at kontrollen med og vedligeholdelse af håndværktøj er blevet forbedret de sidste år.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at kontrollen med håndværktøj er blevet forbedret inden for de sidste 3 år. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Knap tre femtedele af de store arbejdssteder svarer, at kontrollen er blevet forbedret, mens knap to femtedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

8.4 Brugsanvisninger for CE-mærkede maskiner

Indikatoren U48

Der er blevet spurgt til, om arbejdsstedet har brugsanvisninger for CE-mærkede maskiner og redskaber. Brugsanvisninger for CE-mærkede maskiner er lovpligtigt, og at arbejdsstedet har tilgængelige brugsanvisninger indikerer, at arbejdsstedet opfylder lovgivningen på området, samt at den medarbejder, der betjener maskinen har haft mulighed for at få skriftlig instruktion og vejledning i maskinens brug.

Hovedresultat

Ca. trefjerdedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet har brugsanvisninger for arbejdsstedets CE-mærkede maskiner og redskaber.

Resultater

Tabel 8.6 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.6. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om arbejdsstedet har brugsanvisninger for CE-mærkede maskiner og redskaber. (spørgsmål U48).

U48. Har I brugsanvisninger for arbejdsstedets CE-mærkede maskiner og redskaber?	A-side			B-side			Forskel	
	2004	2004		2004	2004			
	N	%	Si	N	%	Si	%	
Hele visionen	1-4 ansatte	116	67	59-76	115	61	52-70	6
	5-19 ansatte	197	74	68-80	193	77	71-83	3
	≥ 20 ansatte	282	81	77-86	269	80	75-85	1
	Total	595	76	73-80	577	75	72-79	1

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er ifølge B-sidens svar flere mellemstore arbejdssteder end små, der svarer, at de har brugsanvisninger for CE-mærkede maskiner. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant. Ca. tre fjerdedele af de mellemstore arbejdssteder svarer, at de har brugsanvisninger, mens ca. 3/5 af de små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene bekræfter telefoninterviewet, idet så at sige alle arbejdssteder har brugsanvisninger for større maskiner, der er CE mærket. Der er lidt færre arbejdssteder, som har brugsanvisninger for håndværktøj, men hovedparten har. En del arbejdssteder har gamle maskiner, og for disse findes der ingen brugsanvisninger.

Af de arbejdssteder, som svarer nej til at der findes brugsanvisninger, begrundes dette med, at der ikke er krav om brugsanvisning til maskinerne - de er for gamle. Enkelte arbejdssteder er ikke klar over, at der skal være brugsanvisninger, og enkelte mener, at brugsanvisninger er unødvendige, da medarbejderne godt ved, hvordan maskinen skal betjenes.

Det er enten den leder, der er ansvarlig for området, hvor maskinen eller redskabet hører til eller sikkerhedslederen, som er ansvarlig for at rekvirere brugsanvisningerne. Ca. to femtedele af arbejdsstederne har et system til vedligeholdelse af brugsanvisninger. Ca. tre femtedele af arbejdsstederne opbevarer brugsanvisningerne ved maskine eller redskab og øvrige centralt i en mappe hos arbejdslederen. Mange arbejdssteder opbevarer brugsanvisninger flere steder.

Indikatoren U49

De interviewpersoner, der til U48 har svaret bekræftende på, at arbejdsstedet har brugsanvisninger for CE-mærkede maskiner og redskaber, er blevet spurgt, om indsatsen for at sikre brugsanvisninger for alle CE-mærkede maskiner og redskaber er blevet forbedret inden for de sidste 3 år.

Hovedresultat Under halvdelen af disse interviewpersoner svarer at arbejdsstedet har forbedret indsatsen for at sikre brugsanvisninger for alle CE-mærkede maskiner og redskaber inden for de sidste 3 år.

Resultater Tabel 8.7 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U48, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.7 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om indsatsen for brugsanvisninger for alle CE-mærkede maskiner og redskaber er blevet forbedret inden for de sidste 3 år. (spørgsmål U49).

U49. Er indsatsen for at sikre brugsanvisninger for alle CE-mærkede maskiner og redskaber blevet forbedret inden for de sidste 3 år?	A-side			B-side			Forskel	
	2004		Si	2004		Si	%	
	N	%		N	%			
Hele visionen	1-4 ansatte	78	31	20-41	70	30	19-41	1
	5-19 ansatte	146	33	25-41	148	35	27-43	2
	≥ 20 ansatte	229	54	47-60	215	57	51-64	3
	Total	453	43	38-48	433	45	41-50	2

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at indsatsen for at sikre brugsanvisninger for alle CE-mærkede maskiner er blevet forbedret de sidste 3 år. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Knap seks tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at indsatsen med brugsanvisninger er blevet forbedret, mens ca. en tredjedel af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

8.5 Arbejde fra højder

Indikatoren U50

Arbejde fra højder kan indikere, at der er risiko for at falde ned og om der er behov for at iværksætte forebyggende foranstaltninger herfor. Der er derfor blevet spurgt til, om der er medarbejdere på arbejdsstedet, som udfører arbejde fra højder, fx fra stiger, stilladser, platforme, tage eller andet.

Hovedresultat

Lidt under halvdelen af interviewpersonerne inden for visionen som helhed mener, at der på arbejdsstedet udføres arbejder fra højder.

Resultater

Tabel 8.8 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.8. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, hvorvidt der er medarbejdere på arbejdsstedet, som udfører arbejde fra højder. (spørgsmål U50).

U50. Er der medarbejdere på arbejdsstedet, som udfører arbejde fra højder, fx fra stiger, stilladser, platforme, tage eller andet?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	116	38	29-47	115	43	33-52	5
5-19 ansatte	197	41	34-48	193	42	35-49	1
≥ 20 ansatte	282	47	41-53	269	47	41-53	0
Total	595	43	39-47	577	45	40-49	1

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Indikatoren U51

De interviewpersoner, der til U50 har svaret bekræftende på, at arbejdsstedet har medarbejdere, som udfører arbejde fra højder, er blevet spurgt om der findes regler for opsætning af rækværker eller anden form for faldsikring ved arbejder i højden.

Hovedresultat

Tre fjerdedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed, svarer at arbejdsstedet har regler for opsætning af rækværker eller anden form for faldsikring. Der er ikke forskel på store og små arbejdssteders svar.

Resultater

Tabel 8.9 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen i 2004, der har svaret bekræftende på U50, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.9 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der findes regler på arbejdsstedet for opsætning af rækværker eller anden form for faldsikring ved arbejder i højden. (spørgsmål U51).

U51. Findes der regler på arbejdsstedet for opsætning af rækværker eller anden form for faldsikring ved arbejder i højden?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	44	75	62-88	49	65	51-79	10
5-19 ansatte	80	83	74-91	81	74	64-84	8
≥ 20 ansatte	133	77	70-85	127	82	75-89	4
Total	257	79	74-84	257	76	71-82	2

Kommentarer til resultaterne	Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.
Indikatoren U52	De interviewpersoner, der til U50 har svaret bekræftende på, at arbejdsstedet har medarbejdere, som udfører arbejde fra højder, er desuden blevet spurgt om der i praksis sættes rækværker op eller skabes anden form for faldsikring.
Hovedresultat	Ca. ni tiendedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet sætter rækværker eller anden form for faldsikring op ved arbejder i højden.
Resultater	Tabel 8.10 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U50, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.10 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der sættes rækværker op eller skabes anden form for faldsikring ved arbejder i højden. (spørgsmål U52).

U52. Sættes der rækværker op eller skabes anden form for faldsikring ved arbejder i højden?		A-side			B-side			Forskel
		2004		Si	2004		Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	44	84	73-95	49	86	76-96	2
	5-19 ansatte	80	93	87-98	81	88	80-95	5
	≥ 20 ansatte	133	92	87-96	127	88	82-94	4
	Total	257	91	87-94	257	88	83-92	3

Kommentarer til resultaterne	Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.
Indikatoren U53	De interviewpersoner, der til U52 har svaret bekræftende på, at arbejdsstedet sætter rækværker op eller skaber anden form for faldsikring ved arbejder i højder, er herefter blevet spurgt, om indsatsen for at sætte rækværker op eller brug af faldsikring er blevet forbedret inden for de sidste 3 år.
Hovedresultat	Ca. tre femtedele af disse interviewpersoner svarer, at arbejdsstedet har forbedret indsatsen for at sikre opsætning af rækværker eller brug af anden form for faldsikring.
Resultater	Tabel 8.11 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U52, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.11 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, indsatsen for at sikre opsætning af rækværker eller brug af faldsikring er blevet forbedret inden for de sidste 3 år. (spørgsmål U53).

U53. Er indsatsen for at sikre opsætning af rækværker eller brug af faldsikring blevet forbedret inden for de sidste 3 år?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004		2004	2004		
	N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen 1-4 ansatte	37	49	32-66	42	40	25-56	8
5-19 ansatte	74	65	54-76	71	59	47-71	6
≥ 20 ansatte	122	58	49-67	112	65	56-74	7
Total	233	59	52-65	225	59	52-65	0

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene bekræfter, at der inden for de seneste 3 år er gjort en indsats for at øge sikkerheden for arbejder fra højder. Der er specielt foretaget foranstaltninger inden for brug af stillads og lifts frem for brug af stiger samt givet bedre instruktion vedr. brug af udstyret. Mindre arbejdssteder er gået bort fra at anvende eget udstyr og lejer i stor udstrækning stilladser og lifts. Flere arbejdssteder har forbedret deres instruktion vedr. færdsel og arbejde i højder.

8.6 Intern transport

Indikatoren U54

Intern transport kan indikere, at der er risiko for at blive kørt ned, og om der hermed er behov for at iværksætte forebyggende foranstaltninger. Der er derfor blevet spurgt til, om der forekommer intern transport på arbejdsstedet med kørende materiel, fx trucks, palleløftere, kraner, lastbiler og lignende.

Hovedresultat

Knap trefjerdedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed, svarer, at der på arbejdsstedet forekommer intern transport med kørende materiel. Væsentlig flere store end mellemstore og små arbejdssteder svarer, at der forekommer intern transport med kørende materiel.

Resultater

Tabel 8.12 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.12 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om hvorvidt der forekommer intern transport på arbejdsstedet med kørende materiel (spørgsmål U54).

U54. Forekommer der intern transport på arbejdsstedet med kørende materiel fx trucks, palleløftere, kraner, lastbiler og lignende?		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004		2004	2004		
		N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen	1-4 ansatte	116	48	39-58	115	53	44-62	5
	5-19 ansatte	197	64	58-71	193	67	61-74	3
	≥ 20 ansatte	282	85	81-90	269	85	81-89	0
	Total	595	71	68-75	577	73	69-76	2

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er væsentlig flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at der forekommer intern transport på arbejdsstedet med kørende materiel. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Godt otte tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at de har intern transport, mens ca. to tredjedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet. Ifølge A-sidens svar er der ligeledes flere mellemstore end små arbejdssteder, der har intern transport.

Indikatoren U55

De interviewpersoner, der til U54 har svaret bekræftende på, at der forekommer intern transport på arbejdsstedet med kørende materiel, er blevet spurgt om gående og kørende trafik er adskilt.

Hovedresultat

Lidt under en fjerdedel af disse interviewpersoner svarer, at gående og kørende trafik er adskilt.

Resultater

Tabel 8.12 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U54, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.12 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om gående og kørende trafik er adskilt (spørgsmål U55).

U55. Er gående og kørende trafik adskilt?		A-side			B-side			Forskel
		2004		Si	2004		Si	
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	56	25	13-37	61	20	9-30	5
	5-19 ansatte	127	18	11-25	130	23	16-30	5
	≥ 20 ansatte	241	25	19-30	229	27	21-32	2
	Total	424	23	19-27	420	25	20-29	2

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Indikatoren U56

De interviewpersoner, der til U54 har svaret bekræftende på, at der forekommer intern transport med kørende materiel, og hvor der ikke alle steder er adskillelse af gående og kørende trafik, er blevet spurgt om færdselsveje er afmærkede, der hvor der samtidig er gående og kørende trafik. At der er foretaget afmærkning af færdselsvejene indikerer, at arbejdsstedet har gjort en indsats for at forbedre forholdene og hermed forsøgt at minimere ulykker på grund af påkørsel.

Hovedresultat

Lidt over en femtedel af disse interviewpersoner svarer, at færdselsveje er afmærkede, der hvor der samtidig er gående og kørende trafik. Væsentlig flere store end mellemstore og små arbejdssteder har afmærkede færdselsveje.

Resultater

Tabel 8.13 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U54 og benægtende på U55, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.13 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om færdselsveje er afmærkede, der hvor der samtidig er gående og kørende trafik. (spørgsmål U56).

U56. Er færdselsveje afmærkede, der hvor der samtidig er gående og kørende trafik?		A-side			B-side			Forskel
		2004		Si	2004		Si	
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	53	13	4-23	56	14	5-24	1
	5-19 ansatte	118	10	5-16	116	9	4-15	1
	≥ 20 ansatte	228	30	24-36	206	28	22-34	2
	Total	399	22	18-26	378	20	16-24	1

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er væsentlig flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at færdselsveje er afmærkede, der hvor der samtidig er gående og kørende trafik. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Ca. tre tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at færdselsveje er afmærkede, mens ca. en tiendedel af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Indikatoren U57

De interviewpersoner, der til U54 har svaret bekræftende på, at der forekommer intern transport med kørende materiel og hvor der ikke alle steder er adskillelse af gående og kørende trafik, er blevet spurgt om der er regler for, hvordan færdselsveje sikres.

Hovedresultat

Ca. tre tiendedele af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at der findes regler for, hvordan færdselsvejene sikres.

Resultater

Tabel 8.14 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U54, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.14 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der findes regler for, hvordan færdselsvejene sikres. (spørgsmål U57).

U57. Findes der regler på arbejdsstedet for, hvordan færdselsvejene sikres?		A-side			B-side			Forskel
		2004		Si	2004		Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	56	20	9-30	61	20	9-30	0
	5-19 ansatte	127	24	16-31	130	24	16-31	0
	≥ 20 ansatte	241	34	28-40	229	40	34-47	6
	Total	424	29	25-34	420	32	28-37	3

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er ifølge B-sidens svar flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at der er regler på arbejdsstedet for, hvordan færdselsvejene sikres. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant. Ca. to femtedele af de store arbejdssteder svarer, at de har regler, mens en fjerdedel af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Indikatoren U58 De interviewpersoner, der til U55, U56 og U57 har svaret bekræftende på, at arbejdsstedets har sikret færdselsveje enten med adskillelse eller afmærkning af veje for gående og kørende trafik, og som har regler for at sikre færdselsvejene, er blevet spurgt om indsatsen for at sikre arbejdsstedets færdselsveje er blevet forbedret inden for de sidste 3 år.

Hovedresultat Godt en fjerdedel af disse interviewpersoner svarer, at arbejdsstedet har forbedret indsatsen for at sikre færdselsvejene de sidste 3 år.

Resultater Tabel 8.15 formidler resultatet for den del visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U55, U56 og U57, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.15 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om indsatsen for at sikre færdselsveje er blevet forbedret inden for de sidste 3 år. (spørgsmål U58).

U58. Er indsatsen for at sikre arbejdsstedets færdselsveje blevet forbedret inden for de sidste 3 år?		A-side			B-side			Forskel
		2004		Si	2004		Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	56	13	4-21	61	26	15-38	14
	5-19 ansatte	127	15	9-21	130	18	11-24	3
	≥ 20 ansatte	241	36	30-42	229	38	32-45	2
	Total	424	27	22-31	420	30	26-35	4

Kommentarer til resultaterne Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er væsentlig flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at færdselsvejene er blevet forbedret inden for de sidste 3 år. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Over en tredjedel af de store arbejdssteder svarer, at de har forbedret færdselsvejene, mens under en femtedel af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene Arbejdsstedsbesøgene indikerer, at der procentvis er gjort mindre for at forbedre indsatsen for at sikre færdselsveje end vist i telefoninterviewet. Resultatet fra besøgene skal ses i sammenhæng med arbejdsstedsbesøgenes svar i kapitel 6.3, U41 vedr. hvilke risici, som kan føre til arbejdsulykker. Af de besøgte arbejdssteder nævner en tredjedel, at der er risiko for påkørsel. De foranstaltninger, som arbejdsstederne har udført er uddannelse og instruktion til kørsel med truck.

8.7 Våde, fedtede eller glatte gulve eller arbejdsunderlag

Indikatoren U63 Udførelse af arbejdsprocesser, som medfører glatte gulve kan indikere, at der er risiko for at glide og falde, og om der hermed er behov for at iværksætte forebyggende foranstaltninger. Der er derfor blevet spurgt til, om der udføres arbejdsprocesser, som giver våde, fedtede eller glatte gulve og arbejdsunderlag.

Hovedresultat Godt en tredjedel ifølge A-siden og godt to femtedele ifølge B-siden inden for visionen som helhed svarer, at der på arbejdsstedet udføres arbejdsprocesser, som giver våde, fedtede og glatte gulve.

Resultater Tabel 8.16 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.16 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der udføres arbejdsprocesser, som giver våde, fedtede og glatte gulve og arbejdsunderlag (spørgsmål U63).

U63. Udfører I arbejdsprocesser, som giver våde, fedtede eller glatte gulve og arbejdsunderlag?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	116	28	20-37	115	28	20-36	1
5-19 ansatte	197	30	23-36	193	40	33-47	10*
≥ 20 ansatte	282	43	37-49	269	50	44-56	7
Total	595	36	32-40	577	42	38-47	7*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor flere fra B- end A-siden svarer, at der udføres arbejdsprocesser, som giver våde, fedtede eller glatte gulve. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på mellemstore arbejdssteders svar, hvor flere fra B- end A-siden svarer, at der udføres arbejdsprocesser, som giver glatte gulve.

Ifølge A-sidens svar svarer flere store end mellemstore arbejdssteder, at der udføres arbejdsprocesser, som giver glatte gulve. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant. Godt to femtedele af de store arbejdssteder svarer, at de udfører arbejdsprocesser, der giver glatte gulve, mens ca. tre tiendedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Indikatoren U64 De interviewpersoner, der til U63 har svaret bekræftende på, at der udføres arbejdsprocesser, som giver våde, fedtede eller glatte gulve og arbejdsunderlag, er blevet spurgt, om gulvene og arbejdsunderlag er skridsikre.

Hovedresultat Godt tre femtedele ifølge A-siden og ca. halvdelen ifølge B-siden svarer, at gulve og arbejdsunderlag er skridsikre. For små arbejdssteder svarer dobbelt så mange fra A- end B-siden, at der findes skridsikre gulve og arbejdsunderlag.

Resultater Tabel 8.17 formidler resultatet den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U63, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.17 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om gulvene og arbejdsunderlag er skridsikre. (spørgsmål U64).

U64. Er gulve og arbejdsunderlag skridsikre, hvor der udføres arbejdsprocesser som giver våde, fedtede eller glatte gulve?		A-side			B-side			Forskel
		2004 N	2004 %	Si	2004 N	2004 %	Si	
Hele visionen	1-4 ansatte	33	61	43-78	32	34	17-52	26*
	5-19 ansatte	59	59	46-72	78	46	35-57	13
	≥ 20 ansatte	121	65	57-74	135	57	49-65	8
	Total	213	63	56-69	245	51	44-57	12*

Kommentarer til resultaterne Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor godt tre femtedele fra A-siden svarer, at der er skridsikre gulve og arbejdsunderlag i modsætning til B-siden, hvor ca. halvdelen bekræfter udsagnet. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på små arbejdssteders svar, hvor væsentlig flere fra A- end B-siden svarer, at der er skridsikre gulve.

Indikatoren U65 De interviewpersoner, der til U64 har svaret bekræftende på, at gulve og arbejdsunderlag er skridsikre, er blevet spurgt om arbejdsstedet har forbedret skridsikkerheden inden for de sidste 3 år.

Hovedresultat Knap halvdelen af disse interviewpersoner svarer, at arbejdsstedet har forbedret skridsikkerheden på gulve og arbejdsunderlag inden for de sidste 3 år. Der er flere fra B- end A-siden fra små arbejdssteder, som svarer, at skridsikkerheden er blevet forbedret inden for de seneste 3 år.

Resultater Tabel 8.18 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U64, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.18 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om skridsikkerheden på gulve og arbejdsunderlag er blevet forbedret inden for de sidste 3 år. (spørgsmål U65).

U65. Har I inden for de seneste 3 år forbedret skridsikkerheden på gulve og arbejdsunderlag?	A-side			B-side			Forskel	
	2004	2004		2004	2004			
	N	%	Si	N	%	Si	%	
Hele visionen	1-4 ansatte	20	5	0-15	11	45	10-81	40*
	5-19 ansatte	35	40	23-57	36	50	33-67	10
	≥ 20 ansatte	79	58	47-69	77	51	39-62	8
	Total	134	46	37-54	124	50	41-59	4

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er derimod statistisk signifikant forskel i A- og B-sidens svar for små arbejdssteder, hvor markant flere fra B- end A-siden svarer, at skridsikkerheden er forbedret inden for de seneste 3 år.

Der er ifølge A-sidens svar flere mellemstore end små arbejdssteder, der svarer, at skridsikkerheden er blevet forbedret inden for de sidste 3 år. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant. Ca. to femtedele af de mellemstore arbejdssteder svarer, at skridsikkerheden er blevet forbedret, mens en tyvendel af de små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Ca. en tredjedel af de besøgte arbejdssteder udpeger "fald til samme niveau" som en risiko for, at der kan ske arbejdsulykker på deres arbejdssted. Ud af disse arbejdssteder har en fjerdedel forbedret skridsikkerheden ved at give instruks om at rengøre eller strø savsmuld på olierede gulve, eller de har udbedret arbejdsunderlag eller indkøbt skridsikre sikkerhedssko.

8.8 Oprydnings- og rengøringsniveau

Indikatoren U68

Et bekræftende svar på, at arbejdsstedet har et godt oprydnings- og rengøringsniveau kan indikere, at arbejdsstedet har gjort en indsats for at sikre fremkommelige adgangsveje og hermed gjort en indsats for at forhindre ulykker med fald i samme niveau. Der er derfor blevet spurgt til, hvordan oprydnings- og rengøringsniveauet er på arbejdsstedet.

Hovedresultat

Ca. syv tiendedele ifølge A-siden og godt seks tiendedele ifølge B-siden inden for visionen som helhed svarer, at oprydnings- og rengøringsniveauet på arbejdsstedet er rigtig godt eller godt. Der er ikke forskel i svarene fra interviewpersoner fra store eller små arbejdssteder.

Resultater

Tabel 8.19 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.19 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, hvorvidt oprydnings- og rengøringsniveauet er rigtig godt eller godt på arbejdsstedet (spørgsmål U68).

U68. Hvordan er oprydnings- og rengøringsniveauet på arbejdsstedet?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004		2004	2004		
	N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen 1-4 ansatte	116	66	57-74	115	61	52-70	5
5-19 ansatte	197	66	59-73	193	63	56-70	3
≥ 20 ansatte	282	72	67-78	269	64	58-70	8*
Total	595	69	65-73	577	63	59-67	6*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor ca. syv tiendedele fra A-siden svarer, at oprydnings- og rengøringsniveauet er rigtig godt og godt i modsætning til godt seks tiendedele på B-siden. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på store arbejdssteder, hvor flere fra A- end B-siden bekræfter et rigtig godt og godt oprydnings- og rengøringsniveau.

Indikatoren U69

Der er ligeledes blevet spurgt til, om arbejdsstedet har regler for oprydning og rengøring, hvilket kan indikere om arbejdsstedet ønsker at holde omgivelserne i orden.

Hovedresultat

Ca. syv tiendedele ifølge A-siden og ca. seks tiendedele ifølge B-siden inden for visionen som helhed svarer, at der er regler for oprydning og rengøring. Der er flere store arbejdssteder end mellemstore og små, der svarer, at de har regler for oprydning og rengøring.

Resultater

Tabel 8.20 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.20 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der er regler for oprydning og rengøring.(spørgsmål U69).

U69. Har I på arbejdsstedet regler for oprydning og rengøring?		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004	Si	2004	2004	Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	53	44-63	115	52	43-61	1
	5-19 ansatte	197	67	60-74	193	50	43-57	17*
	≥ 20 ansatte	282	81	76-85	269	72	67-78	9*
	Total	595	71	67-75	577	61	57-65	10*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor flere fra A- end B-siden svarer, at arbejdsstedet har regler for oprydning og rengøring. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på store arbejdssteder og mellem store arbejdssteder, hvor flere fra A- end B-siden svarer, at der er regler på området.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at der er regler for oprydning og rengøring. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Knap fire femtedele af de store arbejdssteder svarer, at de har regler, mens godt halvdelen af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Indikatoren U70

Afslutningsvis er der blevet spurgt til, om oprydnings- og rengøringsniveauet er blevet forbedret inden for de sidste 3 år.

Hovedresultat

Ca. halvdelen af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet har forbedret oprydnings- og rengøringsniveauet inden for de sidste 3 år.

Resultater

Tabel 8.21 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.21 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om oprydnings- og rengøringsniveauet er blevet forbedret inden for de sidste 3 år. (spørgsmål U70).

U70. Er oprydnings- og rengøringsniveauet på arbejdsstedet blevet forbedret inden for de sidste 3 år?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004		2004	2004		
	N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen 1-4 ansatte	116	33	24-41	115	33	24-42	0
5-19 ansatte	197	43	36-50	193	47	40-54	4
≥ 20 ansatte	282	61	55-66	269	63	57-69	2
Total	595	49	45-53	577	52	48-56	2

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at oprydnings- og rengøringsniveauet er blevet forbedret inden for de seneste 3 år. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Godt tre femtedele af de store arbejdssteder svarer, at de har forbedret indsatsen, mens godt to femtedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

En af de væsentligste årsager til fald i samme niveau skønnes at være rod og manglende rengøring i adgangsvejene. Ca. en tredjedel af de besøgte arbejdssteder udpeger "fald til samme niveau" som en risiko for, at der kan ske arbejdsulykker på deres arbejdssted. Ud af disse arbejdssteder har 5 arbejdssteder konkret nævnt, at de har forbedret oprydnings- og rengøringsniveauet i form af regler og instrukser samt ved indkøb af rengøringsmateriel. Dette er procentvis færre af de besøgte arbejdssteder end arbejdssteder opgivet i telefoninterviewet, som har gjort en indsats inden for de seneste 3 år.

8.9 Sikkerhedsudstyr

Indikatoren U71

Om medarbejderne har fået det nødvendige sikkerhedsudstyr stillet til rådighed indikerer, hvorvidt arbejdsstedet forebygger risikoen for ulykker. Der er derfor blevet spurgt til, om arbejdsstedet stiller alt nødvendigt sikkerhedsudstyr til rådighed for medarbejderne.

Hovedresultat

Stort set alle interviewpersoner inden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet stiller alt nødvendigt sikkerhedsudstyr til rådighed. Flere fra A- end B-siden svarer, at alt nødvendigt sikkerhedsudstyr stilles til rådighed.

Resultater

Tabel 8.22 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.22 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om, hvorvidt arbejdsstedet stiller alt nødvendigt sikkerhedsudstyr til rådighed.(spørgsmål U71).

U71. Stiller arbejdsstedet alt nødvendigt sikkerhedsudstyr til rådighed for medarbejderne?		A-side			B-side			Forskel
		2004		Si	2004		Si	
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	91	85-96	115	92	87-97	2
	5-19 ansatte	197	98	97-100	193	95	92-98	4*
	≥ 20 ansatte	282	99	98-100	269	96	93-98	3*
	Total	595	97	96-98	577	95	93-96	3*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed, hvor flere fra A- end B-siden svarer, at der findes alt nødvendigt sikkerhedsudstyr. Der er ligeledes statistisk signifikant forskel på A- og B-siden for mellemstore og store arbejdssteder, hvor flere fra A- end B-siden bekræfter spørgsmålet.

Der er ifølge A-sidens svar flere mellemstore end små arbejdssteder, der svarer, at alt det nødvendige sikkerhedsudstyr er til rådighed. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant. Næsten alle af de mellemstore arbejdssteder svarer, at sikkerhedsudstyret er til rådighed, mens ca. ni tiendedele af de små arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene bekræfter, at arbejdsstederne generelt har fokus på, at det nødvendige sikkerhedsudstyr stilles til rådighed, og at det skal være i orden. På nogle af de besøgte små og mellemstore arbejdssteder ses dog enkelte små maskiner (bordmodeller), som ikke har nogen form for afskærmning.

Indikatoren U72

De interviewpersoner, der til U71 har svaret bekræftende på, at alt nødvendigt sikkerhedsudstyr bliver stillet til rådighed, er blevet spurgt om sikkerhedsudstyret bliver brugt.

Hovedresultat

Næsten alle disse interviewpersoner svarer, at sikkerhedsudstyret bliver brugt i høj eller i nogen grad.

Resultater

Tabel 8.17 formidler resultatet fra den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U71, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.23 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om sikkerhedsudstyret på arbejdsstedet bliver brugt i høj eller nogen grad. (spørgsmål U72).

U72. Bliver sikkerhedsudstyret på arbejdsstedet brugt?		A-side			B-side			Forskel
		2004		Si	2004		Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	105	92	87-98	106	98	95-100	6*
	5-19 ansatte	194	93	90-97	183	92	88-96	1
	≥ 20 ansatte	279	95	93-98	257	95	92-97	1
	Total	578	94	92-96	546	95	93-96	0

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-siden for små virksomheder, hvor flere fra B- end A-siden svarer, at sikkerhedsudstyret bliver brugt.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene understøtter ikke B-sidens udsagn på små arbejdssteder. Tværtimod har det på arbejdsstedsbesøgene vist sig, at der blandt små arbejdssteder kan være en større tendens til at undlade at anvende det sikkerhedsudstyr, der er stillet til rådighed, samt at A-siden beklager, at B-siden ikke anvender udstyret.

Indikatoren U73

Der er blevet spurgt til, om de arbejdssteder, der har bekræftet, at de stiller alt nødvendigt udstyr til rådighed har gjort en særlig indsats for sikre brugen af sikkerhedsudstyr inden for de sidste 3 år.

Hovedresultat

Godt halvdelen af interviewpersonerne inden for visionen som helhed, som stiller alt nødvendigt sikkerhedsudstyr til rådighed, svarer at arbejdsstedet har gjort en særlig indsats for at forbedre brugen af sikkerhedsudstyret inden for de sidste 3 år.

Resultater

Tabel 8.24 formidler resultatet fra den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U71, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.24 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om arbejdsstedet inden for de sidste 3 år har gjort en særlig indsats for at sikre brugen af sikkerhedsudstyr. (spørgsmål U73).

U73. Har arbejdsstedet inden for de sidste 3 år gjort en særlig indsats for at sikre brugen af sikkerhedsudstyr?	A-side			B-side			Forskel
	2004		Si	2004		Si	%
	N	%		N	%		
Hele visionen 1-4 ansatte	105	27	18-35	106	35	26-44	8
5-19 ansatte	194	52	44-59	183	46	39-54	5
≥ 20 ansatte	279	66	60-71	257	74	69-79	8*
Total	578	54	50-58	546	57	53-61	3

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-siden for store arbejdssteder, hvor flere fra B- end A-siden svarer, at der er gjort en særlig indsats inden for de sidste 3 år for at sikre brugen af sikkerhedsudstyr.

Der er flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at der er gjort en indsats for at sikre brugen af sikkerhedsudstyret. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Ca. syv tiendedele af de store arbejdssteder svarer, at de har gjort en indsats, mens ca. halvdelen af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Der er desuden ifølge A-sidens svar flere mellemstore end små arbejdssteder, der har gjort en indsats for at sikre brugen af sikkerhedsudstyr.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene indikerer, at der er sket en væsentlig forbedring af sikkerhedsudstyret og indsatsen for brug af samme inden for de seneste 3 år. Ca. to femtedele af de besøgte arbejdssteder har forbedret sikkerhedsudstyret. Hovedparten af tiltagene drejer sig om afskærmning af maskiner eller udskiftning af maskiner, mens enkelte har forbedret arbejdsstedets personlige værnemidler.

8.10 Sikkerhedsgennemgange

Indikatoren U74

At arbejdsstedet udfører regelmæssige sikkerhedsgennemgange indikerer, at arbejdsstedet er aktivt i forbindelse med at forebygge ulykker. Der er derfor blevet spurgt til, om arbejdsstedet regelmæssigt gennemfører sikkerhedsgennemgange.

Hovedresultat

Ca. halvdelen af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet regelmæssigt gennemfører sikkerhedsgennemgange.

Resultater

Tabel 8.25 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.25 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om arbejdsstedet regelmæssigt gennemfører sikkerhedsgennemgange. U74).

U74. Gennemfører I regelmæssigt sikkerhedsgennemgange på arbejdsstedet?		A-side			B-side			Forskel
		2004		Si	2004		Si	%
		N	%		N	%		
Hele visionen	1-4 ansatte	116	31	22-40	115	30	22-39	1
	5-19 ansatte	197	44	37-51	193	40	33-47	4
	≥ 20 ansatte	282	65	59-70	269	62	56-68	2
	Total	595	51	47-55	577	49	44-53	3

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Der er væsentlig flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at der regelmæssigt gennemføres sikkerhedsgennemgange på arbejdsstedet. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Knap to tredjedele af de store arbejdssteder svarer, at de gennemfører sikkerhedsgennemgange, mens godt to femtedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Resultaterne fra arbejdsstedsbesøgene bekræfter telefoninterviewene i at ca. halvdelen af arbejdsstederne gennemfører sikkerhedsgennemgange. De arbejdssteder, som ikke gennemfører sikkerhedsgennemgange begrundet det med, at der ikke er behov på arbejdsstedet, eller at de forebygger ulykker på anden vis.

På små arbejdssteder går ejeren eller mester rundt i værkstedet hver dag, og byggepladser besøges ugentligt. På mellemstore og store arbejdssteder foretages ligeledes uformelle runder af daglig leder eller sikkerhedsrepræsentanten til kontrol af sikkerheden. I ca. to femtedele af de arbejdssteder, der svarer, at de udfører sikkerhedsgennemgange, udføres sikkerhedsgennemgange som formelle inspektioner eller efter arbejdsstedets egne fastlagte rutiner. På disse sikkerhedsgennemgange deltager sikkerhedsgruppen, den arbejdsleder, der har ansvar for området eller sikkerhedslederen.

Indikatoren U75

De interviewpersoner, der til U74 har svaret bekræftende på, at der regelmæssigt gennemføres sikkerhedsgennemgange, er blevet spurgt om hvor mange gange om året, der gennemføres sikkerhedsgennemgange.

Hovedresultat

Af de arbejdssteder, der svarer at de udfører sikkerhedsgennemgange, svarer godt en femtedel, at der udføres sikkerhedsgennemgange 1 gang pr. år, ca. en femtedel at der udføres sikkerhedsgennemgange 2 gange pr. år og godt en femtedel at der udføres sikkerhedsgennemgange 4 gange om året. Ca. en tiendedel

af interviewpersonerne svarer, at der udføres mere end 6 sikkerhedsgennemgange om året.

Resultater

Tabel 8.26 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U74, fordelt på arbejdsstedsstørrelse. (spørgsmål U75)

Tabel U.8.26 Antal af gennemførte sikkerhedsgennemgange om året hos de arbejdssteder, der udfører sikkerhedsgennemgange, fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U75).

U.75. Hvor mange gange om året gennemfører I sikkerhedsgennemgange på arbejdsstedet?	1		2		3		4		6		> 6	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Hele visionen: 1-4 ansatte A-siden	4	11	10	28	3	8	4	11	.	.	4	11
5-19 ansatte	25	29	18	21	6	7	9	10	3	4	10	12
≥ 20 ansatte	43	24	33	18	5	3	45	25	9	5	20	12
Total	72	24	61	20	14	5	58	19	12	4	37	12
Hele visionen: 1-4 ansatte B-siden	10	29	3	9	3	9	1	3	.	.	2	6
5-19 ansatte	19	25	12	15	11	14	16	21	4	5	4	5
≥ 20 ansatte	29	17	38	23	6	4	48	29	10	6	22	13
Total	58	21	53	19	20	7	65	23	14	5	28	10

Kommentarer til resultaterne

Der er flere fra A-siden, ca. en fjerdedel inden for visionen som helhed, der svarer, at de gennemfører sikkerhedsgennemgange 1 gang pr. år end B-siden, hvor ca. en femtedel gennemfører sikkerhedsgennemgange. Totalt set svarer flere små og mellem store arbejdssteder, at der udføres sikkerhedsgennemgange 1-2 gange, mens store arbejdssteder primært svarer, at der gennemføres sikkerhedsgennemgange 4 gange pr. år. Der er forskel på A- og B-sidens opfattelse af, hvor ofte der gennemføres sikkerhedsgennemgange. A-siden fra små arbejdssteder rapporterer, at knap en tredjedel af arbejdsstederne gennemfører sikkerhedsgennemgange 2 gange om året, mens kun en tiendedel fra B-siden svarer, at der gennemføres sikkerhedsgennemgange 2 gange pr. år.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Ud af den del af de besøgte arbejdssteder, der foretager sikkerhedsgennemgange, nævner ca. to femtedele, at de foretager sikkerhedsgennemgange flere gange om måneden. Det er primært de små og mellemstore arbejdssteder, der indikerer, at de holder mange sikkerhedsrunder, idet de dagligt eller jævnligt går uformelle runder på værksteder og på byggepladser. Omkring en tredjedel af de besøgte arbejdssteder, der gennemfører sikkerhedsgennemgange siger, at der afleveres en skriftlig rapport fra sikkerhedsgennemgangen.

8.11 Instruktion og træning

Indikatoren U76

Instruktion af medarbejderne, inden nye arbejdsprocesser igangsættes, kan være med til at forebygge, at der sker ulykker under arbejdets udførelse. Interviewpersonerne er derfor blevet spurgt, om medarbejderne på arbejdsstedet får instruktion om de sikkerhedsrisici, der kan være forbundet med deres arbejde. Spørgsmålet er sammenlignet med spørgsmål U55a i VOV I med følgende ordlyd: "Den instruktion de ansatte får, dækker fuldt ud de sikkerhedsrisici, der kan være forbundet med deres arbejde". Spørgsmålene i VOV I og II er således ikke helt ens, og der kan bl.a. på grund af ordet "fuldt ud" være en vis usikkerhed ved at måle på fremdriften fra 2001 til 2004.

Hovedresultat

Godt ni tiendedele ifølge A-siden og knap ni tiendedele ifølge B-siden af arbejdsstederne inden for visionen som helhed svarer at de får instruktion om de sikkerhedsrisici, der kan være forbundet med deres arbejde. Der er ingen ændring i arbejdsstedernes udsagn fra 2001 til 2004 for A- sidens svar for visionen som helhed, mens der er statistisk signifikant stigning i antallet af B-sidens svar.

Resultater

Tabel 8.27 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.27. Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om medarbejderne får instruktion om de risici, der kan være forbundet med deres arbejde i 2001 og 2004 fordelt på arbejdsstedsstørrelse ifølge A- og B-siden (spørgsmål U76 i VOV II og spørgsmål U55a).

76. Får medarbejderne på arbejdsstedet instruktion om de sikkerhedsrisici, der kan være forbundet med deres arbejde?	2001 [†]			2004			Forskel	
	N	%	Si	N	%	Si	%	Si
Hele visionen	89	95	91-100	116	84	77-90	-11*	-20-3
A-siden								
1-4 ansatte	187	92	89-96	197	89	84-93	-4	-9-2
5-19 ansatte	677	88	86-91	282	96	93-98	8*	4-12
≥ 20 ansatte	953	91	89-93	595	91	89-93	0	-3-3
Total								
Hele visionen	50	94	88-100	115	80	73-87	-14*	-26-2
B-siden								
1-4 ansatte	141	87	81-92	193	83	78-89	-3	-11-4
5-19 ansatte	633	71	68-75	269	88	85-92	17*	11-23
≥ 20 ansatte	824	80	77-83	577	85	82-88	5*	1-9
Total								

[†]2001-data er vægtet af hensyn til sammenligningen med 2004-data.

Kommentarer til resultaterne

Der er for både A- og B-sidens svar for små arbejdssteder sket en statistisk signifikant tilbagegang i antallet af arbejdssteder fra godt ni tiendedele i 2001 til godt fire femtedele i 2004 der svarer, at medarbejderne får instruktion om de

sikkerhedsrisici, der er forbundet med deres arbejde. Der er derimod sket en statistisk signifikant fremgang for både A- og B-siden for store arbejdssteder fra knap ni tiendedele i 2001 til næsten alle i 2004 (A-siden) og fra godt syv tiendedele i 2001 til knap ni tiendedele i 2004 (B-siden), der bekræfter udsagnet.

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-siden for visionen som helhed i 2004, hvor flere fra A-siden end B-siden svarer, at medarbejderne får instruktion. Der er desuden statistisk signifikant forskel på A- og B-siden for store virksomheder, hvor flere fra A-siden end B-siden svarer, at medarbejderne får instruktion.

Der er ifølge A-sidens udsagn flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at medarbejderne får instruktion. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant. Næsten alle fra store arbejdssteder svarer, at medarbejderne får instruktion, mens ca. ni tiendedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene bekræfter interviewundersøgelsens udsagn om, at en væsentlig del af nye medarbejdere får en form for instruktion om de sikkerhedsrisici, der kan være forbundet med deres arbejde. Instruktionen foregår i langt de fleste tilfælde som sidemandsoplæring både på små, mellemstore og store arbejdssteder eller i et vist omfang med instruktion fra mester. Nogle arbejdssteder supplerer sidemandsoplæringen med skriftlig instruktion. På enkelte store arbejdssteder består instruktionen i et introduktionskursus for nye medarbejdere.

Med hensyn til hvordan de besøgte arbejdssteder instruerer unge mellem 18-24 år svarer ca. halvdelen af de besøgte arbejdssteder, at de ikke beskæftiger unge under 24 år. De resterende arbejdssteder instruerer ved sidemandsoplæring eller instruktion fra mester.

Når medarbejdere skal instrueres i nye arbejdsoperationer, anvender de små arbejdssteder primært sidemandsoplæring, mens mellemstore og store arbejdssteder ofte supplerer med instruktion fra leverandører af nye maskiner og hjælpeværktøjer. Enkelte arbejdssteder oplærer først udvalgte medarbejdere, som herefter instruerer de øvrige medarbejdere.

De besøgte arbejdssteder har lagt ansvaret for instruktion på enten den daglige arbejdsleder eller på erfarne medarbejdere på området.

Indikatoren U77

De arbejdssteder der har svaret ja til, at medarbejderne får instruktion om sikkerhedsrisici, er blevet spurgt om de inden for de seneste år har forbedret instruktion om sikkerhed.

Hovedresultat

Godt halvdelen af interviewpersonerne svarer, at instruktionen er blevet forbedret inden for de sidste 3 år. Der er flere fra B- end A-siden for store arbejdssteder, der bekræfter udsagnet.

Resultater Tabel 8.28 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U76, fordelt på arbejdsstedsstørrelse. (spørgsmål U77).

Tabel U.8.28 Andelen af arbejdssteder med sikkerhedsinstruktion, som har forbedret instruktionen inden for de sidste 3 år. (spørgsmål U77).

U77. Har I inden for de seneste 3 år forbedret instruktionen om sikkerhed på arbejdsstedet?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004		2004	2004		
	N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen 1-4 ansatte	97	37	27-47	92	37	27-47	0
5-19 ansatte	175	44	37-51	161	42	34-49	2
≥ 20 ansatte	270	61	56-67	238	70	64-76	9*
Total	542	51	47-56	491	55	50-59	3

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-siden for store arbejdssteder, hvor flere fra B- end A-siden svarer, at instruktionen er forbedret inden for de sidste 3 år.

Der er væsentlig flere store end mellemstore arbejdssteder, der svarer, at instruktion om sikkerhed er forbedret inden for de sidste 3 år. Forskellen mellem arbejdsstedsstørrelserne er statistisk signifikant for både A- og B-sidens svar. Tre femtedele af de store arbejdssteder svarer, at instruktion er blevet forbedret, mens godt to femtedele af de mellemstore arbejdssteder bekræfter udsagnet.

Indikator U80 De arbejdssteder der har svaret ja til, at der foretages analyser af årsagen til arbejdsulykker i U78 (Kapitel 7.6), er blevet spurgt, om de bruger erfaringer fra ulykker og tilløb til ulykker i sikkerhedstræningen på arbejdsstedet.

Hovedresultat Knap fire femtedele af de interviewpersoner, der har bekræftet, at der foretages analyser af årsagerne til arbejdsulykker, svarer også bekræftende til, at de bruger erfaringerne fra ulykker og tilløb til ulykker i sikkerhedstræningen.

Resultater Tabel 8.29 formidler resultatet for den del af visionen i interviewundersøgelsen 2004, der har svaret bekræftende på U78, fordelt på arbejdsstedsstørrelse (spørgsmål U80).

Tabel U.8.29 *Andelen af arbejdssteder der foretager analyser af årsagen til arbejdsulykker, der har brugt erfaringer fra ulykker og tilløb til ulykker i sikkerhedstræningen. (spørgsmål U80).*

U80. Bruger I erfaringer fra ulykker og tilløb til ulykker i sikkerhedstræningen på arbejdsstedet?	A-side			B-side			Forskel
	2004	2004		2004	2004		
	N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen 1-4 ansatte	10	90	67-100	7	71	26-100	19
5-19 ansatte	42	71	57-86	37	73	58-88	2
≥ 20 ansatte	167	81	75-87	132	79	72-86	2
Total	219	79	74-85	176	77	71-84	2

Kommentarer til resultaterne

Der er ikke statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar - hverken for visionen som helhed eller for de enkelte arbejdsstedsstørrelser.

Resultater fra arbejdsstedsbesøgene

Arbejdsstedsbesøgene viser, at arbejdsstederne bruger erfaringer fra ulykker og tilløb til ulykker i sikkerhedstræningen på mange forskellige måder. Ca. en tredjedel svarer, at de reviderer deres sikkerhedsprocedurer og instruktioner løbende på baggrund af erfaringerne. Arbejdsstedsbesøgene indikerer, at en del af arbejdsstederne overfører deres erfaringer på de ordinære møder, som holdes på arbejdsstedet eller gennem daglig kontakt medarbejder og ledelse imellem. Store arbejdssteder holder i højere grad målrettede møder eller har procedurer for erfaringsopfølgning i sikkerhedstræningen. Hovedparten af de besøgte arbejdssteder bruger sikkerhedsorganisationen til analyse og diskussion af en ulykke for at sikre, at en tilsvarende ulykke ikke sker igen et andet sted i virksomheden, mens små arbejdssteder taler om ulykker på medarbejdermøde.

8.12 Indkøb af nyt udstyr

Indikatoren U83

Udstyrs indretning og udformning har betydning for håndtering og betjening af udstyret og hermed for, at betjeningen kan foregå så sikkert som muligt. Der er derfor blevet spurgt til, om der tages hensyn til sikkerhed og ulykkesrisiko ved indkøb af nyt udstyr til arbejdsstedet.

Hovedresultat

Knap ni tiendedele ifølge A-siden og godt fire femtedele ifølge B-siden inden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet tager hensyn til sikkerhed og ulykkesrisiko ved indkøb af nyt udstyr. Der er flere fra A- end B-siden for visionen som helhed, der svarer, at der tages hensyn til sikkerhed ved indkøb af udstyr.

Resultater

Tabel 8.29 formidler resultatet for hele visionen i interviewundersøgelsen 2004, fordelt på arbejdsstedsstørrelse.

Tabel U.8.30 Interviewpersonernes svar på spørgsmålet om der bliver taget hensyn til sikkerhed og ulykkesrisiko ved indkøb af nyt udstyr.(U83).

U83. Bliver der taget hensyn til sikkerhed og ulykkesrisiko ved indkøb af nyt udstyr til arbejdsstedet?		A-side			B-side			Forskel
		2004	2004		2004	2004		
		N	%	Si	N	%	Si	%
Hele visionen	1-4 ansatte	116	78	71-86	115	78	71-86	0
	5-19 ansatte	197	87	82-92	193	80	74-86	7
	≥ 20 ansatte	282	92	89-95	269	86	82-90	6*
	Total	595	88	85-90	577	82	79-85	5*

Kommentarer til resultaterne

Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-sidens svar for visionen som helhed. Flere fra A- end B-siden svarer, at der tages hensyn til sikkerhed ved indkøb. Der er desuden statistisk signifikant forskel på A- og B-siden for store arbejdssteder, hvor også flere fra A- end B-siden svarer, at der tages hensyn til sikkerheden ved indkøb.

8.13 Kryds mellem udvalgte indikatorer

Med baggrund i telefoninterviewet er der gennemført en analyse af arbejdsstedernes forudsætninger for at gennemføre forebyggende foranstaltninger mod ulykker. Analysen er udført i form af krydstest mellem ja-svar på forskellige indikatorer.

Der er undersøgt, om der er en statistisk sammenhæng mellem ja-svarene i to spørgsmål, der vedrører en opstillet hypotese: Tabellerne med krydstest er vist i bilag E.

Kryds 1

Følgende spørgsmål er undersøgt: *Hvor stor en andel af de arbejdssteder, der har haft ulykker eller tilløb til ulykker pga. arbejde med maskiner, har foretaget forebyggende foranstaltninger mod ulykker?*

For at besvare dette spørgsmål er indikator U39a "Har I haft ulykker eller tilløb til ulykker på grund af arbejde med maskiner?" krydset med indikator U43 "Sikrer arbejdsstedet, at der er kontrol med og vedligeholdelse af maskiner og redskaber, herunder af maskinernes og redskabernes eventuelle sikkerhedsudstyr?".

Krydset viser, at omkring ni tiendedele af de arbejdssteder, der har haft ulykker eller tilløb til ulykker, sikrer, at der er kontrol med og vedligeholdelse af maskiner og redskaber. Det er altså meget få arbejdssteder, der ikke kontrollerer og vedligeholder maskiner og redskaber, selv om deres erfaringer siger, at det kunne være en god idé for at forebygge ulykker.

Kryds 2

Følgende spørgsmål er undersøgt: *Hvor stor en andel af de arbejdssteder, der har haft ulykker eller tilløb til ulykker pga. arbejde med maskiner, har foretaget forebyggende foranstaltninger mod ulykker ved at sørge for, at der er brugsanvisning for CE mærkede maskiner?*

For at teste denne hypotese er indikator U39a "Har I haft ulykker eller tilløb til ulykker på grund af arbejde med maskiner?" krydset med indikator U48 "Har I brugsanvisninger for arbejdsstedets CE mærkede maskiner og redskaber?".

Krydset viser, at knap ni tiendedele af de arbejdssteder, der har haft ulykker eller tilløb til ulykker, har brugsanvisninger for CE-mærkede maskiner og redskaber. Det er altså meget få arbejdssteder, der ikke har brugsanvisninger, selv om deres erfaringer siger, at det kunne være en god idé for at forebygge ulykker.

Kryds 3

Følgende spørgsmål er undersøgt: *Hvor stor en andel af de arbejdssteder, der har haft ulykker eller tilløb til ulykker pga. arbejde med intern transport, har sørget for, at færdselsveje er afmærkede, der hvor der samtidig er gående og kørende trafik?*

For at teste denne hypotese er indikator U39d "Har I haft ulykker eller tilløb til ulykker på grund af intern transport?" krydset med indikator U56 "Er færdselsveje afmærkede, der hvor der samtidig er gående og kørende trafik?".

Krydset viser, at cirka to femtedele af de arbejdssteder, der har haft ulykker eller tilløb til ulykker på grund af intern transport, har afmærket færdselsvejene. Dvs. at omkring tre femtedele af arbejdsstederne ikke har denne forebyggende foranstaltning trods ulykker eller tilløb til ulykker på grund af intern transport.

Kryds 4

Følgende spørgsmål er undersøgt: *Hvor stor en andel af de arbejdssteder, der har haft ulykker eller tilløb til ulykker pga. arbejde med intern transport, har sørget for, at der er regler for, hvordan færdselsveje skal sikres?*

For at teste denne hypotese er indikator U39d "Har I haft ulykker eller tilløb til ulykker på grund af intern transport?" krydset med indikator U57 "Findes der regler på arbejdsstedet for, hvordan færdselsvejene sikres?".

Krydset viser, at knap halvdelen af de arbejdssteder, der har haft ulykker eller tilløb til ulykker på grund af intern transport, har regler for sikring af færdselsvejene på arbejdsstedet. Dvs. at godt halvdelen af de arbejdssteder, der har erfaringer med, at der kan ske ulykker, ikke har regler til sikring af færdselsvejene.

Kryds 5

Følgende spørgsmål er undersøgt: *Hvor stor en andel af de arbejdssteder, der har haft ulykker eller tilløb til ulykker pga. fald i samme niveau, har skridsikre arbejdsunderlag og gulve, hvor der udføres arbejdsprocesser som giver våde, fedtede eller glatte gulve?*

For at teste denne hypotese er indikator U39g "Har I haft ulykker eller tilløb til ulykker på grund af fald i samme niveau?" krydset med indikator U64 "Er gul-

ve og arbejdsunderlag skridsikre, hvor der udføres arbejdsprocesser, som giver våde, fedtede eller glatte gulve?"

Krydset viser, at tre femtedele af de arbejdssteder, der har haft ulykker eller tilløb til ulykker på grund af fald i samme niveau, har skridsikre gulve og arbejdsunderlag. Dvs. at to femtedele af de arbejdssteder, hvis erfaringer tilsiger noget andet, ikke har indført denne forebyggende foranstaltning.

8.14 Sammenfatning

På baggrund af analyser af svarene fra telefoninterview og arbejdsstedsbesøg kan følgende sammenfattes og konkluderes om de foranstaltninger, som arbejdsstederne har gjort for at minimere eller undgå ulykker. Arbejdsstedernes holdninger til ulykkesforebyggelse sammenfattes endvidere ud fra de indikatorer, som både er af forebyggende og fremadrettet karakter.

8.14.1 Arbejdsstedernes foranstaltninger til forebyggelse af ulykker

En væsentlig måde at forebygge ulykker på er at forsyne maskiner, redskaber og håndværktøj med sikkerhedsudstyr, således at medarbejderne ikke kan blive grebet af, klemt af eller komme i forbindelse med skærende og roterende dele, samt at maskiner og håndværktøj kontrolleres og vedligeholdes.

Sikkerhedsudstyr og kontrol med maskiner

Godt ni tiendedele af de adspurgte arbejdssteder svarer, at de sikrer kontrol og vedligeholdelse af både deres maskiner, redskaber og håndværktøj. Så at sige alle interviewpersoner inden for visionen som helhed svarer, at de har sikkerhedsudstyr på de maskiner og redskaber, hvor det er påkrævet. Ca. halvdelen af arbejdsstederne svarer desuden, at de inden for de seneste 3 år har forbedret kontrollen og vedligeholdelsen af håndværktøj samt forsynet eller forbedret de eksisterende maskiner med sikkerhedsudstyr.

Af analysen af interviewundersøgelsen ses desuden ifølge B-sidens svar, at de arbejdssteder, der har oplevet eller erkendt enten en ulykke eller tilløb til ulykke på grund af arbejde med maskiner også i højere grad har handlet ved at foretage forebyggende foranstaltninger mod ulykker end de arbejdssteder, der ikke har oplevet en ulykke. At der er statistisk signifikant forskel på B-sidens svar og ikke på A-sidens kan skyldes, at det ofte er medarbejderen, der passer maskinen, som sørger for sikkerhedsforanstaltninger og vedligehold af maskinen.

Brugsanvisninger for maskiner

Brugsanvisninger for CE-mærkede maskiner er lovpligtige, og om arbejdsstedet har tilgængelige brugsanvisninger indikerer, at den medarbejder, som betjener maskinen har mulighed for at få skriftlig vejledning og instruktion i maskinens opstilling og brug. Ca. tre fjerdedele af arbejdsstederne svarer, at de har brugsanvisninger. Lidt under halvdelen af de adspurgte arbejdssteder svarer endvidere, at de har forbedret indsatsen for at sikre brugsanvisninger for alle CE-mærkede maskiner.

Af analysen af interviewundersøgelsen ses desuden ifølge A-sidens svar, at de arbejdssteder, der har oplevet eller erkendt enten en ulykke eller tilløb til ulykke på grund af arbejde med maskiner også i højere grad har handlet med forebyggende tiltag som at sørge for, at der er brugsanvisninger ved maskinen end de arbejdssteder, der ikke har oplevet en ulykke med arbejde ved maskiner. At der er statistisk signifikant forskel på A-sidens svar og ikke på B-sidens kan skyldes, at det oftest er arbejdslederen som sørger for, at der findes brugsanvisninger på maskinerne ude på arbejdspladserne.

Der er generelt flere store arbejdssteder end små og mellemstore som svarer, at de har sikkerhedsudstyr på maskiner, kontrollerer og vedligeholder håndværktøj samt sikre, at der er brugsanvisninger ved CE-mærkede maskiner og redskaber.

Arbejdsstedsbesøgene understøtter udsagnene i telefoninterviewet i, at langt de fleste arbejdssteder har det fornødne sikkerhedsudstyr på maskinerne. Arbejdssteder med store gamle presse- og klippemaskiner har generelt fået etableret sikkerhedsudstyr, og alle nye maskiner er udstyret med sikkerhedsudstyr. På enkelte arbejdssteder mangler der afskærmning og sikkerhedsudstyr på mindre maskiner fx stationære boremaskiner. Så at sige alle arbejdssteder har brugsanvisninger for større maskiner, der er CE-mærkede. Der er lidt færre arbejdssteder, som har brugsanvisninger for håndværktøj, men hovedparten har. Næsten alle besøgte arbejdssteder er klar over, at der skal være brugsanvisninger og opbevarer dem korrekt ved maskinerne, og knap halvdelen har et system til vedligeholdelse af brugsanvisninger. Der er enkelte, som mener, at brugsanvisninger er unødvendige, da medarbejderne godt ved, hvordan maskinen skal betjenes.

Arbejdsforhold som ofte er årsag til ulykker

Interviewundersøgelsen belyser desuden følgende arbejdsforhold, som ofte er årsag til ulykker: Arbejde fra højder, intern transport, arbejde på våde, fedtede eller glatte gulve og arbejdsunderlag samt oprydning- og rengøringsniveau for at vise, hvilke foranstaltninger arbejdsstederne har taget i anvendelse for at forebygge ulykker.

Ca. halvdelen af de adspurgte arbejdssteder svarer, at de har arbejde i højden. Af disse arbejdssteder svarer tre fjerdedele, at de har regler for opsætning af rækværker og faldsikring. Næsten alle svarer at rækværker og faldsikring rent faktisk også bliver brugt. Tre femtedele af arbejdsstederne har endvidere forbedret indsatsen for at sikre brugen af rækværker og faldsikring inden for de seneste 3 år.

I tre fjerdedele af de adspurgte arbejdssteder forekommer der intern transport. Tre tiendedele af disse arbejdssteder svarer, at de har regler for at sikre arbejdsvejene, og at en fjerdedel heraf har forbedret færdselssikkerheden. Under halvdelen svarer derimod, at de enten har adskilt gående og kørende trafik eller afmærkede færdselsveje. Af analysen af interviewundersøgelsen ses desuden, at de arbejdssteder, der har oplevet eller erkendt enten en ulykke eller tilløb til ulykke på grund af arbejde med intern transport også i højere grad har handlet ved at foretage forebyggende foranstaltninger i form af afmærkede færdselsveje

og regler, hvor der samtidig er gående og kørende trafik end de arbejdssteder, der ikke har oplevet en ulykke med intern transport.

Arbejdsstedsbesøgene indikerer, at der er gjort mindre for at forbedre indsatsen for at sikre færdselsveje end bekræftet i telefoninterviewene, selvom en tredjedel nævner, at der er risiko for påkørsel.

Godt tre femtedele ifølge A-siden og ca. halvdelen ifølge B-siden, som har arbejdsprocesser, som giver våde, fedtede eller glatte gulve svarer, at de har skridsikre gulve. Der er således uenighed mellem A- og B-siden. Knap halvdelen af arbejdsstederne svarer, at skridsikkerheden er blevet forbedret inden for de seneste 3 år. Af analysen af interviewundersøgelsen ses dog ifølge B-sidens svar, at de arbejdssteder, der har oplevet eller erkendt enten en ulykke eller tilfælde af ulykke på grund af fald i samme niveau også i højere grad har handlet ved at foretage forebyggende foranstaltninger mod ulykker i form af skridsikre arbejdsunderlag og gulve end de arbejdssteder, der ikke har oplevet en ulykke med fald i samme niveau.

Ca. syv tiendedele ifølge A-siden og godt seks tiendedele ifølge B-siden inden for visionen som helhed svarer, at oprydning- og rengøringsniveauet er rigtig godt eller godt. Ca. syv tiendedele ifølge A-siden og ca. seks tiendedele ifølge B-siden har regler for oprydning og rengøring, og halvdelen siger, at de har forbedret oprydning- og rengøringsniveauet inden for de seneste 3 år. Der er også her forskel på A- og B-sidens svar med hensyn til om oprydning- og rengøringsniveauet er rigtig godt, og om der findes regler for oprydning og rengøring. Flere fra A- end B-siden kan bekræfte spørgsmålet. A- og B-siden er derimod enige om, at oprydning- og rengøringsniveauet er forbedret inden for de seneste 3 år.

Arbejdsstedsbesøgene indikerer, at der er færre arbejdssteder, der har gjort en indsats for at forbedre forholdene med hensyn til skridsikkerhed, oprydning- og rengøringsniveau. Ca. en fjerdedel af arbejdsstederne nævner, at de konkret har gjort en indsats for at forbedre oprydning- og rengøringsniveauet i form af regler og instruktioner samt ved indkøb af rengøringsudstyr.

Der er generelt en tendens til, at der er forskel på små og mellemstore og store arbejdssteders svar på om der er sket forbedringer inden for de sidste 3 år. På de fleste områder er der flere store end små og mellemstore arbejdssteder, som har foretaget forbedringer for at undgå ulykker.

8.14.2 Organisatoriske foranstaltninger til forebyggelse af ulykker

Sikkerhedsudstyr stilles til rådighed og bliver brugt

Om medarbejderne har fået stillet det nødvendige sikkerhedsudstyr til rådighed, og om det bliver brugt indikerer, dels hvorvidt arbejdsstedet er aktivt i forebyggelse af ulykker, dels A- og B-sidens holdninger til, hvorvidt sikkerhedsudstyret er nødvendigt i det daglige arbejde.

Stort set alle arbejdssteder, både A- og B-siden inden for visionen som helhed svarer, at der stilles alt nødvendigt sikkerhedsudstyr til rådighed. Næsten alle de

interviewede arbejdssteder svarer ligeledes, at udstyret bliver brugt i høj eller nogen grad. Der er statistisk signifikant forskel på A- og B-siden for små arbejdssteder, hvor flere fra B- end A-siden svarer, at udstyret bliver brugt. Arbejdsstedsbesøgene understøtter ikke B-sidens udsagn, da der blandt A-siden på enkelte små arbejdssteder bliver udtrykt beklagelse over, at sikkerhedsudstyret ikke bliver anvendt.

Instruktion til medarbejderne er forbedret

Godt ni tiendedele ifølge A-siden og knap ni tiendedele ifølge B-siden af arbejdsstederne inden for visionen som helhed i 2004 svarer, at medarbejderne får instruktion om de sikkerhedsrisici, der kan være forbundet med deres arbejde. Der er ifølge B-siden sket en fremgang fra 2001 til 2004 med hensyn til arbejdssteder, der svarer, at medarbejderne får instruktion, og interviewundersøgelsen i 2004 viser, at instruktionen er blevet forbedret inden for de seneste 3 år. Både A- og B-siden svarer, at der er sket en fremgang i antallet af store arbejdssteder, der giver instruktion, men både A- og B-siden svarer samtidig, at der er sket en tilbagegang fra 2001 til 2004 i antallet af små arbejdssteder, hvor medarbejderne får instruktion.

Arbejdsstedsbesøgene viser, at medarbejdere får en form for instruktion om de sikkerhedsrisici, der kan være forbundet med deres arbejde. Instruktionen foregår i langt de fleste tilfælde som sidemandsoplæring både på små, mellemstore og store arbejdssteder eller i et vist omfang med instruktion fra mester. På enkelte store arbejdssteder består instruktionen i et introduktionskursus for nye medarbejdere. Unge mellem 18-24 år instrueres ligeledes ved sidemandsoplæring eller instruktion fra mester.

Når medarbejdere skal instrueres i nye arbejdsoperationer, anvender de små arbejdssteder primært sidemandsoplæring, mens mellemstore og store arbejdssteder ofte supplerer med instruktion fra leverandører af nye maskiner og hjælpemærktøjer.

Erfarings-tilbageføring

De arbejdssteder, som foretager analyser af årsagen til arbejdsulykker, svarer ligeledes at de bruger erfaringerne fra ulykker og tilløb til ulykker i sikkerhedstræningen.

De besøgte arbejdssteder bruger ofte erfaringer fra ulykker og tilløb til ulykker i sikkerhedstræningen, men på en udokumenteret måde. Arbejdsstedsbesøgene indikerer, at en del af arbejdsstederne overfører deres erfaringer på de ordinære møder, som holdes på arbejdsstedet eller gennem daglig kontakt mellem medarbejder og ledelse. Store arbejdssteder holder i højere grad målrettede møder eller har udarbejdet procedurer for erfaringsopfølgning i sikkerhedstræningen. Ca. en tredjedel af de besøgte arbejdssteder svarer, at de reviderer deres sikkerhedsprocedurer og instruktioner løbende på baggrund af erfaringerne.

Sikkerhedsgennemgange

At arbejdsstederne udfører regelmæssige sikkerhedsgennemgange, og at der tages hensyn til sikkerhed og ulykkesrisiko ved indkøb af nyt udstyr, indikerer, at de har en proaktiv holdning til ulykkesforebyggelse.

Ca. halvdelen af interviewpersonerne inden for visionen som helhed gennemfører regelmæssigt sikkerhedsgennemgange, og mellemstore og små arbejdsste-

der udfører i snit 1-2 sikkerhedsgennemgange pr. år, mens store arbejdssteder hovedsageligt udfører sikkerhedsgennemgange 4 gange pr. år.

Resultaterne fra arbejdsstedsbesøgene indikerer, at ca. halvdelen af arbejdsstederne gennemfører sikkerhedsgennemgange. Sikkerhedsgennemgange udføres ofte som uformelle runder på små arbejdssteder, hvor ejeren eller mester går rundt i værkstedet eller på byggepladsen ugentligt. Ca. to femtedele af de besøgte arbejdssteder udfører formelle inspektioner efter fastlagte rutiner. På disse sikkerhedsgennemgange deltager sikkerhedsgruppen, den arbejdsleder, der har ansvar for området eller sikkerhedslederen.

Indkøb af udstyr

Knap ni tiendedele ifølge A-siden og godt fire femtedele ifølge B-siden af interviewpersonerne inden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet tager hensyn til sikkerhed og ulykkesrisiko ved indkøb af nyt udstyr. Der er væsentlig flere fra A- end B-siden inden for visionen som helhed og på store arbejdssteder, som svarer, at der tages hensyn til sikkerhed ved indkøb.

9 Opsamling og diskussion

9.1 Indledning

Dette afsnit omfatter en vurdering af den samlede udvikling i arbejdsstedernes forebyggelse af arbejdsulykker fra 2001 til 2004, herunder om udviklingen har været positiv eller negativ i forhold til forebyggelsen af arbejdsulykker. Afsnittet indledes med nogle metodiske overvejelser, herunder overvejelser om dataindsamlingen.

9.2 Metode og datagrundlag

Udtræk til
telefoninterview

Om end stikprøven til telefoninterviewundersøgelsen omfatter færre små end mellemstore og store arbejdssteder, vurderes alle tre arbejdsstedsstørrelser at være godt repræsenteret i undersøgelsen. Telefoninterviewet omfatter knap 1200 personer fra 560 arbejdssteder. Interviewene er foretaget med relevante personer fra både A- og B-siden. A-siden er for de små og mellemstore arbejdssteder typisk repræsenteret ved ejeren eller den daglige leder og de store arbejdssteder ved sikkerhedslederen. B-siden er hovedsaglig repræsenteret ved en sikkerhedsrepræsentant, en tillidsrepræsentant eller en medarbejderrepræsentant svarende til fordelingen af arbejdssteder, der har et formaliseret sikkerhedsarbejde i visionen.

Fejl i opstart af telefoninterview

I starten af interviewundersøgelsen opstod en fejl, således at den anden interviewperson på arbejdsstedet (som oftest B-side-repræsentanten) ikke blev stillet de spørgsmål, der angår det almene sikkerhedsarbejde (U3 til U16). Fejlen blev udbedret ved en efterfølgende opringning til interviewpersonerne, hvor de blev spurgt om disse forhold. Det vurderes, at denne dobbelt-opringning ikke har haft betydning for deres svar i telefoninterviewet.

Fejlen har derimod betydet, at bortfaldet af arbejdssteder udvalgt til besøg er blevet større, end det ellers ville være blevet, da nogle arbejdssteder ikke ønskede at deltage i arbejdsstedsbesøget på grund af den tid, de allerede havde brugt til telefoninterviewet og endda i flere omgange. Det har dog været muligt at kompensere for bortfaldet gennem udvælgelse af nye arbejdssteder, således at arbejdsstedsbesøgene kunne gennemføres stort set som planlagt.

Erfaringer som kan give anledning til ændringer i VOV III

Arbejdsstedsbesøgene har vist, at der i spørgeskemaet til telefoninterviewene er forekommet formuleringer og begreber, som interviewpersonerne har misforstået, eksempelvis "tilløb til ulykker", "identificering af risici" og "effekten af jeres handlinger". Ud fra disse erfaringer kan det konkluderes, at abstrakte spørgsmål, som ikke kan uddybes eller bliver uddybet af phoner, ikke egner sig til et telefoninterview i visionen.

Telefoninterviewene viser desuden, at hvor der stilles en lang række spørgsmål, som en del interviewpersoner ikke har kunnet svare bekræftende på, fx kendskab til skriftlige kilder, anvendelse af konsulenter og deltagelse i kurser, så er der risiko for, at der opstår en dårlig stemning mellem interviewer og interviewperson. Interviewpersonen bliver frustreret over ikke at kunne svare og herefter irriteret, og det kan få betydning for interviewpersonernes villighed til at fortælle om de direkte forebyggelsesinitiativer, der er gennemført på arbejdsstedet. I VOV III bør spørgsmålene vedrørende videngrundlaget overvejes med henblik på begrænsning.

Det samme forhold gør sig gældende for arbejdsstedsbesøgene, idet det har været vanskeligt at få arbejdsstedernes svar fx på spørgsmålene vedrørende måden at analysere ulykker på samt effekten af handlinger i forhold til ulykkesforebyggelse, når fx små og mellemstore arbejdssteder ikke har haft ulykker i perioden.

Brugen af filtreringsspørgsmål giver for en række spørgsmål et tyndt datamateriale samt en besværliggørelse af den efterfølgende rapportering, specielt hvor der forekommer et filterspørgsmål inde mellem spørgsmål, som også er underlagt et filter. Anvendelsen og antallet af filterspørgsmålene bør derfor overvejes med henblik på en begrænsning.

Guiden til arbejdsstedsbesøgene har vist sig at være for omfattende. Specielt for de små og mellemstore arbejdssteder har det været en prøvelse at komme igennem alle spørgsmål og emner. Der er derfor et forslag fra arbejdsstedsbesøgerne om, at der i VOV III udarbejdes en "light udgave" beregnet til de små og mellemstore arbejdssteder. De lukkede spørgsmål i besøgsguiden har til gengæld været en stor hjælp i analysearbejdet, og de har givet et godt overblik over indtrykkene fra arbejdsstedsbesøgene.

På arbejdsstedsbesøg hos store arbejdssteder med mange ansatte møder der ofte mere end to repræsentanter fra arbejdsstedet op, og det har vist sig, at det i et større forum kan være meget vanskeligt for en enkelt arbejdsstedsbesøger samtidig at kommunikere og nedskrive indtryk fra besøget samtidigt. To arbejdsstedsbesøgere har derfor forsøgsvis besøgt enkelte store arbejdssteder sammen. I VOV III må det på den baggrund anbefales, at der sættes tid af til to arbejdsstedsbesøgere, hvor store arbejdssteder med mange ansatte skal besøges.

I en kommende VOV III bør nogle af de spørgsmål, som har givet anledning til "overraskende" svar blive uddybet i besøgsguiden, eksempelvis at ulykker opstår på grund af "hændeligt uheld", eller hvorfor flere fra B- end A-siden svarer, at arbejdsstedet har skriftlige politikker og procedurer på ulykkesområdet. Det-

te forudsætter, at tilpasningen af interviewguiden til arbejdsstedsbesøgene finder sted efter analysen af data fra telefoninterviewundersøgelsen.

Trods ovennævnte forhold er det alligevel muligt med rimelig sikkerhed at sige noget om arbejdsstedernes forebyggende arbejdsmiljøarbejde, som det fremgår af det følgende.

9.3 Organisering og alment arbejdsmiljøarbejde

Fokus på
det formelle
arbejdsmiljøarbejde

En stor del af de interviewede arbejdssteder har opmærksomhed på det formelle arbejdsmiljøarbejde og har organiseret det. De store arbejdssteder har desuden en høj grad af skriftlig dokumentation for deres arbejdsmiljøarbejde. Andelen af arbejdssteder, der rapporterer, at de ikke har en formel organisering er ca. to femtedele.

Arbejdsstedsbesøgene på de mellemstore og små arbejdssteder viser, at hvor der ikke er et formaliseret arbejdsmiljøarbejde, inddrages forhold omkring sikkerhed i det daglige arbejde på personale- og morgenmøder. Den uformelle organisering af arbejdsmiljøarbejdet giver således muligheder for, at arbejdsmiljøforhold drøftes af hele personalegruppen. Omvendt viser besøgene på de store arbejdssteder, at det formaliserede sikkerhedsarbejde giver mulighed for en systematisk fremgangsmåde i det forebyggende arbejde med ulykker.

Ifølge A-siden er næsten fire femtedele tilknyttet BST og ifølge B-siden er syv tiendedele tilknyttet BST, men antallet af tilknyttede arbejdssteder har ikke ændret sig fra 2001 til 2004.

Arbejdsmiljøpolitik

At der fra 2001 til 2004 er sket en væsentlig stigning i antallet af arbejdssteder, der har en skriftlig arbejdsmiljøpolitik indikerer, at arbejdsstederne nu i større grad end tidligere har et systematisk arbejdsmiljøarbejde. Om end de store arbejdssteder i størst grad har formuleret en arbejdsmiljøpolitik, er der også en stigning i antallet af mellemstore og små arbejdssteder, som har formuleret en arbejdsmiljøpolitik. Denne tendens kan vise sig at være positiv for visionen i forbindelse med forebyggelse af ulykker, idet politikken ofte følges op af konkrete arbejdsmiljømål for sikkerheden på arbejdsstedet. Hermed sættes sikkerheden på dagsordenen på arbejdsstederne, og dialogen kan sætte gang i udarbejdelsen af konkrete handlingsplaner for forebyggelse af ulykker.

Arbejdsplads-
vurdering

Arbejdspladsvurdering (APV) er en velkendt metode til at kortlægge risici og opstille handlinger for forebyggelse af arbejdsulykker i visionen som helhed. Der har været en stigning fra 2001 til 2004 af arbejdssteder, der svarer, at de har udarbejdet APV. I 2004 svarer A-siden, at ca. fire femtedele af arbejdsstederne har foretaget APV, og B-siden svarer, at tre fjerdedele af arbejdsstederne har gennemført APV. Langt de fleste arbejdssteder svarer endvidere, at deres APV er opdateret inden for de sidste tre år. Der er kendskab på arbejdsstederne til, at der er krav om udarbejdelse af en skriftlig APV, men alligevel viser interviewundersøgelsen ifølge B-sidens svar et fald fra 2001 til 2004 i andelen af mellemstore og store arbejdssteder, der har udarbejdet en skriftlig APV. Dette indikerer, at nogle arbejdssteder har vanskeligt ved eller synes, at det er be-

svært at dokumentere deres indsats skriftligt. Dette bekræftes af arbejdsstedsbesøgene, som desuden viser, at en del af de små arbejdssteder ikke kan fremvise en skriftlig APV, og at flere arbejdssteder giver udtryk for, at de hellere vil tale om løsning af problemerne end at sætte dem på print.

Kortlægning af arbejdsmiljøproblemer

Der er markant forskel mellem arbejdsstedsstørrelserne med hensyn til, om arbejdsstederne - fx gennem kortlægning - er blevet opmærksomme på arbejdsmiljøproblemer, idet kun hver tiende af de små arbejdssteder mod to tredjedele af de store arbejdssteder svarer, at de er blevet opmærksomme på problemer i arbejdsmiljøet. Størstedelen af de arbejdssteder, som er blevet opmærksomme på problemer i arbejdsmiljøet, udarbejder skriftlige handlingsplaner, anfører tidsfrister og udpeger ansvarlige for løsning af problemerne.

9.4 Behovet for forebyggende foranstaltninger

Ulykker og tilløb til ulykker

Arbejdsstederne er opmærksomme på, at der forekommer arbejdsulykker, og mange arbejdssteder svarer, at der er forekommet ulykker på arbejdsstedet, samt at ulykkerne registreres. Ud af de arbejdssteder, der foretager analyser af årsager til ulykker, udfører under halvdelen analyser af tilløb til ulykker, hvilket også understreges af arbejdsstedernes rapportering af, at der er sket flere ulykker end tilløb til ulykker.

At der således ikke er så mange arbejdssteder, der bevidst har fokus på tilløb til ulykker eller foretager en systematisk opsamling af erfaringerne herfra og benytter dem i det forebyggende arbejde på arbejdsstederne, kan indikere, at arbejdsstederne har behov for både viden om tilløb til ulykker og bedre værktøjer og metoder til en systematisk registrering i det fremadrettede forebyggelsesarbejde.

Kendskab til risici

Selv om mange arbejdssteder kender til ulykker, er der alligevel færre i interviewundersøgelsen, der kæder ulykker sammen med de risici, der er på arbejdsstedet, idet kun godt to femtedele svarer, at der er risici på arbejdsstedet, der kan føre til ulykker. Om end der er relativt få i telefoninterviewet, der har svaret, at de oplever, at der er risici på arbejdsstedet, rapporterer godt fire femtedele af samtlige arbejdssteder, at der er gjort noget for undgå eller begrænse risici.

Analysen af interviewundersøgelsen viser, at de arbejdssteder, der har en formel organisering af arbejdsmiljøarbejdet, og de arbejdssteder, der har udarbejdet APV, også i højere grad gør noget for at undgå og begrænse risici, end de arbejdssteder, der ikke har en formel organisering af arbejdsmiljøarbejdet eller ikke har udarbejdet APV.

At arbejdsstederne ikke kender til, hvilke risici de har, afkræftes under arbejdsstedsbesøgene, hvor arbejdsstederne gennem dialog med arbejdsstedsbesøgeren kan udpege en lang række risici. Undersøgelsen peger på, at der er behov for at udvikle begreber til at forstå og beskrive de hændelser, der kan føre til ulykker og samtidig fokusere på de arbejdssteder, der ikke har et formaliseret arbejdsmiljøarbejde.

Der er en høj grad af overensstemmelse mellem A- og B-sidens opfattelse af årsager til ulykker, og der er generelt enighed om, at der for udvalgte parametre er sket forbedringer for at undgå ulykker inden for de sidste 3 år.

9.5 Forudsætninger for de forebyggende foranstaltninger

Viden om ulykkesrisici, konsekvenser og metoder til forebyggelse af ulykker er en forudsætning for at kunne gennemføre en effektiv forebyggelsesindsats på arbejdsstederne.

Der er ikke stillet spørgsmål, som direkte tester interviewpersonernes viden om ulykker og ulykkesforebyggelse i 2001, da det ikke har været formålet med VOV II, og der har ikke været anvendt andre metoder, som kunne måle den viden om arbejdsulykker og ulykkesforebyggelse, som findes på arbejdsstederne. Der kan derfor ikke foretages en vurdering af en eventuel udvikling fra 2001 til 2004 på dette felt.

Kendskab til
skriftlige kilder og
brug af konsulenter

Der er for visionen som helhed mange arbejdssteder, der har et generelt kendskab til de af Arbejdstilsynets bekendtgørelser, der er nævnt i telefoninterviewet. Knap halvdelen af arbejdsstederne svarer, at de også bruger skriftligt materiale fx fra Arbejdstilsynet i deres ulykkesforebyggelse, ligesom de også bruger interne og eksterne konsulenter, først og fremmest fra BST til forebyggelse af ulykker. Analyser af interviewundersøgelsen viser desuden, at de arbejdssteder, der anvender eksterne konsulenter også i højere grad har etableret forebyggende foranstaltninger og gør noget for at undgå eller begrænse risici. Analysen viser derimod også, at de arbejdssteder, som anvender Arbejdstilsynets "Nul ulykker", ikke er bedre til at erkende de risici, der er på arbejdsstedet, end de arbejdssteder, som ikke anvender materialet.

Relativt få arbejdssteder henter viden fra interne og eksterne kurser eller Internettet. Der er her, som også påpeget for andre forhold i rapporten, flere store arbejdssteder, der aktivt bruger viden og ekspertise i deres arbejdsmiljøarbejde.

Undersøgelser

En del arbejdssteder er målrettede i deres sikkerhedsarbejde, og godt halvdelen svarer, at der foretages undersøgelser af arbejdsprocesser og tilrettelæggelse af arbejdet med henblik på ulykkesforebyggelse. Analysen af interviewundersøgelsen viser, at arbejdssteder, der foretager undersøgelser, også i højere grad har erkendt de risici, der er forbundet med arbejdet på arbejdsstedet, end dem, som ikke foretager undersøgelser.

Analyser af effekten
af indsatser

Der er derimod meget få arbejdssteder, som i interviewundersøgelsen svarer, at de foretager målrettede analyser af effekter af deres indsatser. Denne tendens underbygges af arbejdsstedbesøgene.

Det er i den forbindelse væsentligt at bemærke, at arbejdssteder, der gennemfører en vurdering af effekten, også svarer, at risikoen for ulykker på arbejdsstedet er blevet reduceret inden for de sidste tre år. Det skal yderligere bemærkes, at B-siden på store arbejdssteder i højere grad end A-siden svarer, at der er sket

reduktion i risici inden for de sidste tre år. Undersøgelsen tyder således på, at der inden for de seneste år har været fokus på ulykkesforebyggelsen på arbejdsstederne, og at både A- og B-siden har været involveret.

9.6 Holdninger og handlinger

Et arbejdssteds holdninger til arbejdsmiljø og ulykkesforebyggelse afspejler sig i de handlinger og forebyggende foranstaltninger, arbejdsstedet træffer for at forebygge arbejdsulykker.

Bedre arbejdsmiljø
end reglerne kræver

Der er sket en holdningsændring fra 2001 til 2004 omkring arbejdsmiljøniveauet på arbejdsstederne, idet flere arbejdssteder i 2004 end 2001 mener, at arbejdsmiljøet helst skal være bedre end det, reglerne kræver. Denne holdning understreges desuden af, at næsten alle arbejdsstederne bekræfter, at de prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer højt.

Selv om mange arbejdssteder mener, at arbejdsmiljøet skal være bedre, end reglerne kræver, er godt to femtedele ifølge A-siden og knap to femtedele ifølge B-siden enige i, at arbejdsmiljølovgivningen giver unødvendigt arbejde.

Arbejdsstedernes holdninger til, hvilke årsager er skyld i arbejdsulykker, peger i flere retninger.

Arbejdspres

Der er sket et markant fald fra 2001 til 2004 i andelen af arbejdssteder, hvor det er en udbredt holdning, at arbejdsulykker ofte skyldes et for stort arbejdspress. Udsagnet skal ses i lyset af, at kun en femtedel af de adspurgte arbejdssteder svarer, at der er medarbejdere på arbejdsstedet, der udfører arbejde under tidspres.

Ulykker er tilfældige

Der er nogle svar, som indikerer, at arbejdsstederne i højere grad i 2004 end i 2001 mener, at ulykkerne på arbejdsstedet er tilfældige og ikke kan forebygges, fx gennem en bedre planlægning. Der er således flere arbejdssteder i 2004 end i 2001, der mener, at mange ulykker er hændelige uheld, og i 2004 mener kun godt to femtedele fra A-siden og ca. tre femtedele fra B-siden, at arbejdsulykker kan forebygges med en bedre planlægning.

Medarbejderne er
uforsigtige

På den anden side har holdningen til, at det er medarbejderens egen skyld, at ulykker sker, ændret sig. Der er således fra 2001 til 2004 sket et fald i antallet af arbejdssteder, der mener, at en del arbejdsulykker sker, fordi folk er uforsigtige, eller fordi den enkelte ikke overholder sikkerhedsreglerne. Der er dog fortsat en meget stor andel, omkring tre fjerdedele af arbejdsstederne, hvor årsagsforklaringen til ulykker er rettet mod individet og ikke mod de arbejdsprocesser, som individet indgår i.

Skriftlige procedurer
og politikker

Arbejdsstedernes holdninger til ulykkesforebyggelse kan desuden tolkes ud fra, om der er konkrete politikker og strategier på området, og hvordan disse omsættes til konkrete handlinger. Langt flere store end mellemstore og små arbejdssteder svarer, at de har en skriftlig politik for ulykkesforebyggelse, lige-

som de også har en nedskrevet procedure for registrering af ulykker, som ikke er anmeldelsespligtige.

Da det normalt vil være ledelsens ansvar, at politikker og procedurer udarbejdes, er det overraskende, at flere fra B- end A-sidens store arbejdssteder svarer, at der findes skriftlige politikker og procedurer. Årsagen til denne forskel er vanskelig at forklare, men en årsag kunne være, at A-siden mere end B-siden har bidt mærke i, at der er blevet spurgt om *skriftlige* politikker og procedurer.

Arbejdsstedsbesøgene underbygger interviewundersøgelsen med, at det primært er store arbejdssteder, som har en skriftlig politik med opstillede målsætninger, mens de mellemstore og små arbejdssteder giver udtryk for, at de har en bevidst holdning og uskrevne regler for, hvordan medarbejderne skal agere i forbindelse med farligt arbejde.

Inddragelse af medarbejdere i ulykkesforebyggelse

Et væsentligt element i arbejdsstedernes handlinger for at forebygge ulykker er inddragelsen af medarbejderne i det forebyggende arbejde. Dette ses i analysen af interviewundersøgelsen, som viser, at de arbejdssteder, hvor arbejdsstederne drøfter ulykker i formelle fora, også i højere grad har forebyggende foranstaltninger for at undgå eller begrænse risici på arbejdsstedet, end de arbejdssteder, hvor ulykker ikke drøftes på møder med medarbejdere og ledelse. I interviewundersøgelsen svarer en stor del af arbejdsstederne, at ulykker drøftes på møder, hvor både medarbejdere og ledelse er til stede. Det bekræftes ligeledes, at sikkerhedsgruppen i langt de fleste tilfælde deltager i analyser af årsagen til ulykker. Arbejdsstedsbesøgene indikerer dog, at ulykker på små og mellemstore arbejdssteder primært undersøges af ledelsesrepræsentanten sammen med den, der har været udsat for ulykken.

Medarbejderne inddrages desuden generelt ved beslutninger vedrørende sikkerheden på arbejdsstederne, fx i forbindelse med indkøb af maskiner og håndværktøj samt ved ændring af produktionslayout og indretning af bygninger.

9.7 Foranstaltninger til forebyggelse af ulykker

Forebyggende foranstaltninger er med til at sikre, at der ikke opstår arbejdsulykker. Der er ikke stillet egentlige spørgsmål om teknisk ulykkesforebyggelse i undersøgelsen fra 2001, og der kan derfor ikke foretages en vurdering af en eventuel udvikling på dette felt.

Maskinsikkerhed

Maskinsikkerheden er generelt under kontrol i visionen. Dette ses eksempelvis ved, at arbejdsstederne har sikret kontrol og vedligeholdelse af både maskiner, redskaber og håndværktøj, og at de er i besiddelse af brugsanvisninger for CE-mærkede maskiner. Mange arbejdssteder svarer desuden, at der er foretaget forbedringer på området. Analysen af interviewundersøgelsen viser desuden, at de arbejdssteder, der har oplevet eller erkendt en ulykke eller tilløb til ulykke på grund af arbejde med maskiner, også i højere grad har handlet ved at foretage forebyggende foranstaltninger i form af sikkerhedsforanstaltninger og vedligeholdelse samt sørget for brugsanvisninger for maskinerne, end de arbejdssteder, der ikke har oplevet en ulykke.

Arbejdsstedsbesøgene bekræfter langt hen ad vejen udsagnene fra telefoninterviewene, idet gamle presse- og klippemaskiner er blevet modificeret med sikkerhedsudstyr, og nyere maskiner er sikret fra start. Der ses dog også maskiner uden de fornødne sikkerhedsforanstaltninger på nogle af arbejdsstederne.

Forebyggelse af fald fra højden

Ulykkesforebyggelse for en række processer, der ofte fører til ulykker i visionen, er undersøgt, og det ses, at de risici, der vurderes at kunne føre til alvorlige skader på medarbejderne, får størst opmærksomhed fra såvel A- som B-siden. Der er eksempelvis regler for forebyggelse af fald, og næsten alle med arbejde i højden svarer, at rækværker og faldsikring bliver brugt. Mange giver desuden udtryk for, at de har forbedret indsatsen ved brug af rækværker og faldsikring inden for de sidste tre år.

Der er en tydelig tendens til, at flere store arbejdssteder end små og mellemstore har forbedret de forebyggende foranstaltninger inden for de sidste tre år.

Instruktion

Ved forebyggelse af ulykker vurderes instruktion af medarbejdere at have en forebyggende effekt mod ulykker.

En stor del af arbejdsstederne inden for visionen som helhed svarer, at arbejdsstedet giver instruktion til medarbejderne om de sikkerhedsrisici, der er forbundet med deres arbejde. Der er ifølge B-sidens svar sket en stigning fra 2001 til 2004 i antallet af arbejdssteder, hvor medarbejderne får instruktion. Der er for små arbejdssteder sket en tilbagegang i antallet af arbejdssteder, hvor medarbejderne får instruktion. For store arbejdssteder derimod er der sket en fremgang. Arbejdsstederne svarer desuden, at instruktionen er blevet forbedret inden for de sidste 3 år. Der er væsentlig flere fra B- end A-siden for store arbejdssteder, der bekræfter dette.

Instruktionen foregår i stor udstrækning på alle arbejdsstedsstørrelser som sidemandsoplæring, mens nogle store arbejdssteder også har etableret instruktionskurser.

Anvendelse af erfaringer

De besøgte arbejdssteder bruger ofte erfaringer fra ulykker og tilløb til ulykker i sikkerhedstræningen, men på en udokumenteret måde. Arbejdsstedsbesøgene indikerer, at en del af arbejdsstederne overfører deres erfaringer på de ordinære møder, som holdes på arbejdsstedet eller gennem daglig kontakt mellem medarbejder og ledelse. Store arbejdssteder holder i højere grad målrettede møder eller har udarbejdet procedurer for erfaringsopfølgning i sikkerhedstræningen. Ca. en tredjedel de besøgte arbejdssteder svarer, at de reviderer deres sikkerhedsprocedurer og instruktioner løbende på baggrund af erfaringerne.

Sikkerhedsgennemgange

At ca. halvdelen af arbejdsstederne inden for visionen som helhed regelmæssigt gennemfører sikkerhedsgennemgange indikerer, at de er aktive i det forebyggende sikkerhedsarbejde. Sikkerhedsgennemgangene udføres ofte som uformelle runder på små arbejdssteder, hvor ejeren eller mester går rundt i værkstedet eller på byggepladsen ugentligt. Nogle af de besøgte arbejdssteder udfører formelle inspektioner efter fastlagte rutiner. På disse sikkerhedsgennemgange deltager sikkerhedsgruppen, den arbejdsleder, der har ansvar for området eller sikkerhedslederen.

10 Konklusion

Såvel interviewundersøgelse som arbejdsstedsbesøg viser, at en stor del af arbejdsstederne har opmærksomhed på arbejdsmiljøarbejdet, og at de har organiseret arbejdsmiljøarbejdet. Interviewundersøgelsen viser endvidere, at arbejdssteder, der har en formel organisering af arbejdsmiljøarbejdet, i højere grad har forebyggende foranstaltninger mod ulykker end arbejdssteder uden en formel arbejdsmiljøorganisering, og at arbejdssteder, der har udarbejdet en APV, i højere grad har forebyggende foranstaltninger end arbejdssteder, der ikke har udarbejdet APV. Især de store arbejdssteder har organiseret, formaliseret og systematiseret arbejdsmiljøarbejdet, men også på mellemstore og små arbejdssteder, hvor der ikke er krav om en formel organisering, finder der en dialog sted om ulykker - bl.a. på morgen- og personalemøder.

Udviklingen i det generelle arbejdsmiljøarbejde viser sig bl.a. ved, at der fra 2001 til 2004 er sket en væsentlig stigning i antallet af arbejdssteder, der har udarbejdet en skriftlig arbejdsmiljøpolitik. Denne udvikling giver muligheder for at sætte sikkerhed på dagsordenen samt sætte gang i udarbejdelsen af konkrete handlingsplaner for sikkerhedsarbejdet.

På arbejdsstedsbesøgene udtaler en del af arbejdsstederne, at det er lettere at kortlægge og løse arbejdsmiljøproblemer ved at tale om problemerne, end det er at dokumentere dem på skrift. Denne holdning kan begrunde, at der på trods af en stigning fra 2001 til 2004 i arbejdssteder, der har udarbejdet APV, er et fald fra 2001 til 2004 i andelen af de arbejdssteder, der har en skriftlig APV. På besøgene kunne en del små arbejdssteder ikke fremvise en skriftlig APV.

Der er for visionen som helhed en høj grad af overensstemmelse mellem A- og B-sidens opfattelse af årsager til ulykker, og der er generel enighed om, at der er sket forbedringer for at undgå ulykker. Undersøgelsen viser endvidere, at de arbejdssteder, der har oplevet eller erkendt en ulykke eller tilløb til ulykke på grund af fx arbejde med maskiner, også i højere grad har handlet ved at foretage forebyggende foranstaltninger i form af sikkerhedsforanstaltninger mv., end de arbejdssteder, der ikke har oplevet en ulykke.

Der er sket en holdningsændring fra 2001 til 2004 omkring arbejdsmiljøniveauet på arbejdsstederne, idet flere arbejdssteder i 2004 end 2001 mener, at arbejdsmiljøet helst skal være bedre end det, reglerne kræver. Denne holdning understreges desuden af, at næsten alle arbejdsstederne svarer, at de prioriterer forebyggelse af arbejdsmiljøproblemer højt. Der er dog samtidig flere arbejds-

steder i 2004 end 2001, som forklarer ulykker som værende tilfældige, hvilket indikerer, at de ikke mener, at arbejdsstederne har mulighed for at nedsætte antallet af ulykker gennem en forebyggende indsats.

Sikkerhedsinstruktioner og sikkerhedsgennemgange anses almindeligvis som vigtige elementer i ulykkesforebyggelsen, og disse aktiviteter gennemføres på hovedparten af arbejdsstederne. Ifølge B-sidens svar er antallet af arbejdssteder, der instruerer medarbejderne for visionen som helhed steget fra 2001 til 2004. Der er for de små arbejdssteder sket et fald i antallet af arbejdssteder, hvor medarbejderne får instruktion, mens der i samme periode er sket en fremgang på store arbejdssteder, hvor medarbejderne får instruktion. På arbejdsstedsbesøgene rapporteres, at erfaringer fra ulykker anvendes i sikkerhedstræningen, men på en udokumenteret måde.

Arbejdsstederne er desuden aktive med sikkerhedsrunderinger, som formelt foretages af sikkerhedsorganisationen på de store arbejdssteder og ofte udføres som uformelle rundringer på de små og mellemstore arbejdssteder. Der ses en diskrepans mellem interviewpersonernes evne i interviewundersøgelsen til at kæde de risici, der er forbundet med arbejdets udførelse, sammen med de ulykker, der sker, og arbejdsstedsbesøgenes svar på hvilke risici der er på arbejdsstedet. Undersøgelsen peger på, at der er behov for at udvikle et fælles begrebsapparat til at forstå og beskrive de hændelser og risici, der kan føre til ulykker samt for at beskrive tilløb til ulykker.

Referencer

Arbejdstilsynet: Arbejdsmiljøvejvisere med relevans for visionens arbejdssteder. Arbejdstilsynet.

Arbejdstilsynet (1999): Nul ulykker. Arbejdstilsynets kampagnemateriale, 1999.

Arbejdstilsynet (2001a): Faste arbejdssteders indretning. Arbejdstilsynets bekendtgørelse no. 96 af 13. februar 2001.

Arbejdstilsynet (2001b): Indretning af byggepladser og lignende arbejdssteder. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 89 af 21. juni 2001.

Arbejdstilsynet (2002): Overvågning 2001. Udviklingstendenser i arbejdsmiljøet for de syv visioner i handlingsprogrammet om et rent arbejdsmiljø år 2005. Arbejdstilsynet. December 2002.

Arbejdstilsynet (2004): Overvågning. Rapport 2002. Udviklingstendenser i arbejdsmiljøet for de syv visioner i Handlingsprogrammet om et rent arbejdsmiljø år 2005. Del 1. Arbejdstilsynet, maj 2004.

Arbejdstilsynet (2004b): Arbejdets udførelse. Arbejdstilsynets bekendtgørelse nr. 559 af 17. juni 2004.

Rieper, O. & Eskelinen, L. (2005): Evaluering af virksomhedsovervågningen. Evaluering af første runde af undersøgelsen af virksomhedernes forebyggende arbejdsmiljøaktiviteter som led i overvågning af fremdriften i handlingsplanen for et rent arbejdsmiljø i år 2005. AKF-forlaget, januar 2005.